

حوارئلئن ائسلرى

موقدّمه

عئسا مسئىحى چارميخا چكىب اولدوردوکده، اوئون شاگىردىلىرى جان قورخوسوندان قاچىب قاپى باغلى إولرده گىزلىنىڭلەر. لاكتىن اونلارين رهبرلئىتنىن اولومونىدىن حله اوچ گون كچىمەمىشىدى كى، اوئو اۆز آراالارىندا دئرى گۇردولر. بلى، عئسا مسائىح اولولىرىدىن دئرى ئامىشىدى! اىندى بىو كىتابدا عئسانىن دئرى ئاشىنى شاھىئد اولان بىو حوارئلئىرى گۇروروک كى، موقدّس روحون اونلارا وردئىنى جىسارتالە نىجە هەر يىره گەدئىب، عئسانىن دئرى ئاشىنى خوش خېرىيەتلىرى يايىلار و اوئون اتتمىش انسانىن دالىنجا اولدوغۇندان و اوئو گوناه اسارتىنندىن آزاد اتمەستىنندىن دانىشىپلار.

كىتابىن مضمۇنۇ:

عئسانىن آخىر امرى و گۆيە قالدىيرىلماسى ۱:۱-۱۱

يهودانىن يرئەنە ماتىياسىن سچىلمەسى ۱:۱-۲۶

خوش خېرى يارىشىمەدە يايىلير ۲:۸-۳

خوش خېرى يەھودىيە و سامىئەدە يايىلير ۸:۴-۱۲

پولوسون خەندىتى ۱:۸-۱۳

خوش خېرى يايماقدا پولوسون ائلک سىياحتى ۱۳:۱-۱۴

اورىشىمەدە كى شورا ۱:۱۵-۲۵

خوش خېرى يايماقدا پولوسون ائكىنچى سىياحتى ۱۵:۱۵-۳۶

خوش خېرى يايماقدا پولوسون اوچۇنجو سىياحتى ۱۸:۲۳-۲۱

پولوسون اورىشىمەدە، قىصرىئىدە، و رومدا حبس اولۇنماسى ۲۱:۲۱-۱۷

سیزدەن آلینیب گؤیه آپارىلدى، الە دە قايداچاق؛
نجە كى، اوئون گؤويە گەدىئىنى گۇردونۇز».

بالاخانادا

۱۲ او زامان اونلار زيتون دېتلەن داغدان اورشىلمە دۇندۇلۇ؛ او داغ اورشىلمەن بىش سېت گۇنۇن يولو قادر* اوزاقدىر. ۱۳ اوھ گىرەنلىكلىرى زامان، قالىقلارى بالاخانايما چىخىدىلار، يعنى پەتروس و يوحناً و يعقوب و آندرىاس، فەتلېپوس و توما، بارتولىمى و مەتا، آلفاوعوس اوغلو يعقوب، و طپنپىست شەمعون، و يعقوب اوغلو يەھودا. ۱۴ بونلارين ھامىسى بېرىشكى ئىچىئىنە آروادىلارلا، عئسانىن ئاتاسى مريم و اوئون قارداشلارى ئالە دائم دواعدا داۋام ادەتدىلر.

۱۵ بو گۈنلەرde پەتروس يۈز ئىثىمى نفرە قدر بىش يېغىنەقادا قارداشلارين آراسىندا دوروب ددى: ۱۶ «قارداشلار! موقدس يازىينىن سۈزو يەھودا حاقيىندا كى، عئسانى توتانلارا يول گۈرسىتىدى، يېرئە يېتىشمەلى ئادى؛ او يازى كى، موقدس روح داودۇ دون آغزى ئالە ائەنلىدى ددى. ۱۷ چونكى اوھ بىزئەمەل سايىلىپ بو خەتمەندە پاپىيەنلىدى. ۱۸ بو آدام پەنسلىئىشنى اوجرتى ئالە بىش زەمى ساتىنلىدى؛ كەله سى اوستە دوشۇپ، قارنى اورتادان بىرتىلىدى و بوتون باغىرساقلارى اشىئە تۆكۈلدو. ۱۹ و بو، اورشىلمەد ياشايانلارين ھامىسينا بىلەتىدى؛ بونا گۈرە دە، او زەمئىنە اۋز دىللەرئىندە «حَقَّلْ -دَمَا» دېلىش، يعنى قان زەمئى. ۲۰ چونكى مزمورلار كەتابىندا بىلە يازىلىپ:

”قوى اوئون مىسكنى بوش اولسۇن
و اورادا ياشايان اولماسىن.“ *
و
”منصبىنى اۋزگە بىرى آلسىن.“ *

۱ اى ىعوْفِلُوس، اوْلَنْجِى كەتابى بوتۇن او شىلار حاقيىندا يازىدىم كى، عئسا اونلارىن ادئب اۇيرتەمەسئىنە باشلادى. ۲ تا او گونه كىمى كى، سەچدىيى حوازىلەر موقدس روحون واسىطەسەلە امرلىر ورئىب، يوخارى آپارىلدى. ۳ كى، عذاپلارىنى چىكىدىن سۇنزا دا اۇزۇن اونلارا بىش چوخ ائناندىرەن دىلەرلە دئرى گۈرسىتىدى و قىرخ گۈن عرضىئىنە اونلارا گۈرۇنوب، تارىيەن پادشاھىلىغى بارھەدە دانىشىدى. ۴ و اونلارى بىش يېغىب اونلارا امر اتىدى كى، اورشىلمەندىن آپىرىلماسىنلار، لاكتىن ددى: «أتانىن او وعده سەئى كى، مندى اشتەبىشىتىز، گۈزىلەيشن. ۵ چونكى يەھى سو ئالە تعمىد وردى، آما سەئر بىش نېچە گونه قدر موقدس روھلا تعمىد اولۇناجاقيسىنiz». *

۶ و بىلە جە اونلار، بىش يېرە يېغىلىقلارى زامان، اوندان سوروشدولار: «يەرب، آيا پادشاھىلىغى ائسرايىلە بىلە زامان قاتىرا جاقسان؟» ۷ عئسا اونلارا ددى: «سەنْزِئِنْ اشىشىتىز دىلە كى، آتانىن اۆز ائقتىدارى ئالە مۇعىن ئىتىدى زامان و يا واختىلارى بىلە سەنتىز. ۸ لاكتى موقدس روح اوسىتونۇزە گلنەن سۇنزا قۇۋەت آلاجاقيسىنiz و اورشىلمەد، بوتۇن يەھودىئە و سامىرەدە، حتى دونيانىن لاب اۋاھ يېرلەنە قدر مىئم شاھەئىم اولۇناجاقيسىنiz». *

۹ و بو سۈزلىرى دېنىدىن سۇنزا، عئسا اونلارين گۈزلىرى قاباگىندا يوخارى قالدىرىلىدى و بىش بولود اونو اونلارين نظرىئىدىن آپىرىدى. ۱۰ عئسانىن گۈيە قالخدىيە واخت كى، اونلار گۈزلىرىنى دەققەلە گۈيە دىكىمەشىدلەر، قىلتىن آغ پالتار گىيمىش ئاكى كىشى اونلارين يانىندا دوردو. ۱۱ اونلارا دىلەر: «اي جىلەنلىلە! نە اوچۇن دوروب گۈيە باخىرىسىنiz؟ بو عئسا كى،

۱۲:۱ او مسافىيە ائشارە ادئر كى، يەھودىلە سېت گۇنۇندا يول گەتمەيە ائجازە ورئامىشىدى. بو مسافە تەرئىب بىش كەنلۇمۇردى.

۲۰:۱ مزمۇر ۲۵:۶۹

۲۰:۱ مزمۇر ۸:۱۰۹

دانیشانلارین هامیسى جىللى لى دىئل؟!^۸ بىس نىجه دىئر كى، اۆز آنا دئلىمئىزى اشىدىئىك؟!^۹ بىئر پارتلى لار، مادلى لار، عىيالمالى لار، مىسوپوتامىئىدا، يەھوئىدە، كاپادوسىئىدا، پونطوس و آسيادا^{۱۰} فېرىجىنى و پامغلىشىدە، مئصىدە، لېيانىن كرىنيا بۈلگەستەنە ياشىيانلار، رومدان گلن قرېئر،^{۱۱} هم يەھوئىر، هم دە يەھوئ دئىشىنە دۇئىن لر، كرېتلى لر و عربلر، اونلارين اۆز دىللەمئىزدە دانىشماقلارىنى اشىدىئىك كى، تارىينىن قۇوتلى ائشلىرى حاقيىندا دانىشىرلار.^{۱۲} و اونلارين هامىسى مات قالىب، بېرىك حىرت اچقىندە بېرىئىلرئە دىئردىلر: «بۇ نە اولا بىتلەر؟»^{۱۳} لاكىن اۆزگەلر آله سالىب دىئردىلر: «تىزە شرابىن چوخ اىچىدىكلىرىنىن كفلەتىلرلەر.»

پتروسون وعظى

۱۴ آما بپتروس او «اون بىئر» نفرلە دوردو و سىشىنى اوجالدىب اونلارا خطىط اتدى: «اي يەھوئىر، و سىز اى بوتون اورشىلەمە ياشىيانلار! بۇ سىزە معلوم اولسۇن و سۆزلىرىمە قولاق آسىن.^{۱۵} بۇ آداملار سىزىن گومان اتدىيئىشىز كىمى كەلى دىئللەر، چونكى ائندى گوندوزۇن اوچۇنجو ساعاتى دىير.*^{۱۶} لاكىن بۇ، يوئىل پىغمېرىن واسىطەسى ائلە دىئلمىش سۆزدۇر:

۱۷ «تارى دىئر:

بىلە اولا جاق كى،

آخر گونلارده روحومدان بوتون بىر

اوستونە تؤكەجە ييم؛

اوغۇلارىنىز و قىزلارىنىز نېڭىشك ادەجىكلەر،

جاوانلارىنىز رؤىيالار،

قوجالارىنىز دا يوخولار گۈرە جىكلەر؛

۱۸ او گونلارده حتا قوللارىمەن و كىنلىرىمەن

اوستونە دە روحومدان تؤكەجە ييم

۲۱ بىلە جە، ائندى او آداملاردان كى، رب عىسانىن آرامىزا گىرئىب چىخىدىغى واختىن هامىسىندا بىزىمەلە اولوبىلار،^{۲۲} بىنى يەجانىن تعمىد وردەئى زاماندان عىسانىن آرامىزدان گۇيە آلىنىدىغى گونە قدرە كىمى، اونلارдан بىرى گرگ بىزىمەلە اونون دئرئەلمەستە شاھىد اولسۇن.»

۲۳ ائكى نفرى قاباغا قويىدولاڭ؛ بارسابا چاغىرييالان يوستۇفى كى، يوستۇس دا چاغىرييېرىدى و ماتىياسى.^{۲۴} و دوعا ادەب دىئلر: «سن يارب، اي هامىنىن اوركىلرئىنى بىئلن، بۇ ائكى نفردن هانسىنى سەچدىئىنى گۈرسە كى،^{۲۵} بۇ خەندىت و حوارلەنلىقى آسىن. يەھودا اونو بوراخىدى كى، اۆز يەئەنە گىتىئن.»

۲۶ و اونلارين آراسىندا پوشك آتدىلار؛ پوشك ماتىياسا دوشىدو و او، «اون بىر» حوارىيە علاوه اولۇندۇ.

پىنطىكاست گونو

۲

پىنطىكاست گونو گلندا، اونلارين هامىسى بىرلەك ائچقىندە بىر يەردە ائدىلر. ۲ قىلتەن گوجلو بىر يەل آسىن كىمى، گۈيدىن بىر سىس گىلدى و او توردو قىلارى اوشىن هر يانىنى دولدوردو.^۳ و اوددان اونلارا دىللەر بىزەر بىر شىلەر گۈرونندۇ كى، اۆزلىرىنى بۈلۈپ اونلارين هر بىرئىشىن اوسىتونە قوندۇ.^۴ و اونلارين هامىسى موقۇس روحاڭ دولوب، روحون اونلارى دانىشىدىرىدىغى باشقا دىللەر دانىشىماغا باشلادىلار.

۵ بۇ زامان، دئىدار يەھوئىر گۈيۈن آتىندا اولان هر مئلىتىن اورشىلەمە ياشايىردىلار.^۶ و بۇ سىس باش ورن زامان، جاماماتىن بىرە يېغىلىپ حىران قالدىلار؛ چونكى هر بىرى اونلارين اونون دئىشىنە دانىشىدىقلارىنى اشىدىرىدى.^۷ اونلار مات قالىب حىرت ائچقىندە ائدىلر و بېرىئىلرئە دىئردىلر: «باخ، مىگر بۇ

- ۲۸ حیات يوللارینى منه بىلدۈرېسىن؟
اۇز حوضورونلا سن منى شادىلەقلا
دولدوراسان.*
- ۲۹ اى قارداشلار، سىزه بئيپوك آتامىز
داوودون حاقىندا آچىقجا دىئېبىلرم كى، هم
اۇلدو، هم ده باسدىرىلدى و قىشى يو گونه
قدىر آرامىزدادىر. ۳۰ بله جە پىغمەر اولدوغۇنا
گۈرە، بىلەرىدى كى، تارى اونا آندى ئىچىپ كى،
جىسمەم گۈرە اونون نىلىنىن بىرئىنى، اونون
تختىنە او تورادا جاق. ۳۱ او گەلەجە يى گۈرۈپ
مىئەھىن دئرئەلمەسەننىن دانىشىدى كى، او
نه اۇلولر دىئارىندا تىركى دەتلىدى، نە دە بىدلى
چورودو. ۳۲ بو عىشانى، تارى تەهدەن دئرئەلتىدى
كى، بىنر ھامىمىز اونون شاھىنلەرىئىك.
۳۳ بله جە، تارىنин صاغ طرفەنە او جالدىلىپ،
وعده ورئەلمىش موقىدەس روحۇ آتادان آلدى
و اىندى، گۈرۈپىنۇز و اشتىدىيەن ئىمە، بو
روحۇ اوستوموزە تۆكۈپ. ۳۴ چونكى گۈلەرە
قالخان، داودود دېتلىدى، آما او اۇزو بله دىئر:
”رب مىشم ربىمە ددى:
مىشم صاغىمدا اوغۇر،
او زاماناجاق كى،
دوشمنلەرنى سىئىن آياقلارينىن آلتىنا كتىل
ادئم.“*
- ۳۶ بونا گۈرە دە، بوتون ائسرايىتل خالقى بونو
آرخايىن بىلسىن كى، چارمىخا چىكدىيەنلىرى بو
عىشانى تارى هم رب، هم دە مىسحَ * ادئب.»
۳۷ اونلار بونو اشىدىن زامان، اوركىلەرە لە
بىل اوخ باتدى و پطروس و او بىرى حوارئلەرە
دەئلر: «قارداشلار، بىس بىنر نە ادك؟»
۳۸ پطروس اونلارا ددى: «تۈوبە ادئن و
گوناھلارىنizين ياغىشلانىمىسى اوچۇن ھر
- و او نلار نىئىشك ادەجىكلەر.
۱۹ يوخارىدا، گۇيدە بئيپوك عجايانىلر،
و آشاغى دا، ير او زوندە
علاملىرى گۈرسەدە جە يىم؛
قان، اود و توستۇ دومانى.
- ۲۰ رىئىن او بئيپوك و شۇوكتالى گونو گلەمەدىن
گۈن قارانلىغا، آى دا قانا دئنەجىك.
۲۱ و الە اولاجاق كى،
ھر كەم رىئىن آدېنىي ڈىڭر اتسە،
نېچەت تاپاچاقدىر.»*
- ۲۲ اى ائسرايىتل لىلر، بى سۆزلىرى اشىدىن:
نجە كى، اۇزونۇز دە بىلەنلىرىنىن، ناصىرهەلى
عىشانى، تارى اونون واسىطەسى ائلە آرايىزدا
ياراتدىغىي مۇجوزەلر، عجايانىلر و علامتىلە
اونو تصدىق اتدى، ۲۳ بو آدام، تارىنин
موعىئىن ادئلمىش مقصىتىنە و قاباقجادان بىتلەن
علمىنەن گۈرە سىزە تىلىم دەتلىدى و سىز
شىئەتىز ئاداملارىن ئىلى ائلە اونو چارمىخا
مېخلايىب، اۇلدۇرۇنۇز. ۲۴ و تارى اونو
تەzedەن دئرئەلتىدى و اۇلۇم عذابلارىنى ياشا
گىشىرىدى، چونكى مومكۇن دېتلىدى كى، اۇلۇم
اونو توتا بىلسىن. ۲۵ اونا گۈرە كى، داودود اونون
حاقىندا دىئر:
- ربى دائم گۈزۈمون قاباغىندا قويىموشام؛
چونكى او، مىشم صاغىمدا دادىر كى،
أسىمە يېئم.
- ۲۶ اونون اوچۇن دە، اورەيىم سوئىنلىرىدى،
دەلىم دە شادىلېق ادئرىدى؛
ھىتا بىنئەم دە او مىئى ئىچىنە ساكىن اولا جاق.
- ۲۷ چونكى سىن، جانىمىي اۇلولر دىئارىنا
بوراخمازسان،
موقىدىنى دە چورومە يە قويىمازسان.

گىرمك حاليندا گئردو، اونلاردان صدقه ائسته دى. ^۴ پطروسلا يوحنا اونا دئقىتله باخدىلار و پطروس ددى: «بئر باخ!» ^۵ آدام اونلارдан بئر شى آلماق اومىندىئندا اونلارا دئقىتله باخدى. ^۶ لاكتىن پطروس اونا ددى: «مئش گوموش و يا قىزىلىم يوخدور، آما مندە اولانى سنه ورئىم: ناصىرەللى عئسا مىسەھىن آدىندا، يرى!» ^۷ و اونون صاغ الشدن توبتۇپ اونو قالدىرىدى. او آندا اونون آياقلارى و توپوقلارى قۇوتلىنىدى. ^۸ و يردىن سىچرايىب، آياغا دوردو و يەرئەمە يە باشلادى؛ و گۈئې، آتىلىپ دوشوب تارىيىا حمد ادەادە اونلارلا معبدە گىردى. ^۹ بوتون خالق اونو گئردو كى، يەرئىب آتىلىپ و تارىيىا حمد ادەر. ^{۱۰} و تانيدىلار كى، معبدەن گۈزلەن قاپىسىدا اوتىرۇپ صدقە يېغان آدام بودور و اونا نە باش وردىئىنى گۈرنىدە، حىرت و تعجىبىدى دونوب قالدىلار.

پطروسون معبدە كى وعظى

^{۱۱} او آدام پطروس و يوحنا دان آل چىكمىرىدى. بوتون خالق حىرت ائچىننە سولىمانىن ایوانى دىئلن يەرە قاچىب، اونلارىن اطرافىيانا يېغىلىدىلار. ^{۱۲} پطروس بونو گۈرن واخت، خالقا خىطاب اتدى: «اي اىسرايىللى لىر، نە اوچۇن بونا تعجىب ادەرىنىش؟ و يا بئرە الله باخىرسىنىز كى، گويا بئر اۋز قوقۇت و يا دىئنارلىغىمىزلا اونون يەرئەمە سئەن سىب اولمۇشوق؟» ^{۱۳} اىبراھىمئن، ائسحاقىن، و يعقوبون تارىيى، آتالارىمېزىن تارىيى، اۋز قولو عئسيا جلال وردى؛ اونو كى، سىز اونو تىلىم اتدىنىش و پنلاط اونون آزاد اتمە سئەن قرار وردئىي حالدا، سىز اونون حوضۇروندا اونو داندىنىز. ^{۱۴} سئر او موقدس و صالح اولانى دانىب، ائستە دئنىش

بئرئىش عئسا مىسەھىن آدى ائله تعمىد آلىن؛ و موقدس روحون عطايسىنى آلاجاقيسىنىز. ^{۱۵} چۈنكى بىو و عىدە سىئەدئر، اوشاقلارىنىزدەير، بوتون اوزاقدا اولانلارادىر، و تارىمېز ربىن چاغىراجاغى نە قدر آدام وارسا، اونلارىنىدىر. ^{۱۶} و داها چوخ سۈزلىرە اونلارا شەھادت وردى و تىشۈق ادئب ددى: «بو آيرى نىئىلدىن اۆزۈنۈزو قورتارىين». ^{۱۷} و سونرا، اونون سۈزۈنۈ قول إدەنلەر تعمىد آدىلىلار. و او گون اوج منه ياخىن آدام اونلارا قوشولىدۇ. ^{۱۸} اونلار اۆزلىرىنى حوارئلرئىن تعلم و رفاقتىنى، چۈرك بۈلمك و دوعا يَا وقف اتمنىشىلەر.

ائمانلى لار آراسىندا كى بئرلەك

^{۱۹} هر آدامين جانينا قورخو دوشۇشىدۇ. و حوارئلرئىن واسئطەسى ائله چوخ عجايىتلەر و علامەتلە باش ورئىدى. ^{۲۰} بوتون ائمان گىتىرنىلەر بئر يەرە ائدەتلەر و بوتون شىلىرى مۇشتىركى ائدى. ^{۲۱} مالالار و مولكلەرنى ساتىپ هر كىسە احتىاجىينا گۈرە پاپلايىرىدىلار. ^{۲۲} هر گون بئرلەككە معبدە گىتمىكە داوا ائدەتلەر، اودن اوه چۈرك بۈلۈپ، شادىليق و صاف اوزىكەل بئرلەككە يىمك يېشىدەلر. ^{۲۳} تارىيى حمد ادەرلەر و بوتون خالق يانىندا عزىز ائدەلر. رب دە نىجات تاپانلارلا گون بە گون اونلارىن سايىنى آرتىرىرىدى.

چولاق آدامىن شفاسى

^{۲۴} گونون دوقۇزونجو ساعاتىندا ^{۲۵} كى، دوعا واختى ائدى، پطروسلا يوحنا بئرلەككە معبدە گىدەتلەر. ^{۲۶} بئر آنادان دوغما چولاق معبدەن گۈزلەن قاپى دىئلن قاپىسىنىڭ كىشىئىرەتلىدە. اونو هر گون اورا يَا قويوردولار كى، معبدە گىئرنىلدەن صدقە يېغىسىن. ^{۲۷} او زامان كى، بىو آدام پطروس و يوحنا كى معبدە

شر يوللارينيزدان دۇندرمكىله سىزه بركت
ورشىن»^{۱۵}

پetrosos و يوحناين توولماسى

پetrosos و يوحنا خالقا دانىشان واخت،
كاھنلىرى، معبدىنى موحافظلەرنىشنى
ريئىسى و صادوقىتلەر اونلارىن اوستونە
گلدىلەر.^۲ اونلار چوخ ائنجىمىشىدلەر، چونكى
پetrosos و يوحنا خالقا تعلم و ربب، عشانىن
واسطەسى ائله اۇلولرئىن دئرئەلەجەيىنى اعلان
ادىئىدلەر.^۳ اونلارى ياخالادىيلار و صاباحى
گونه قدر زىندانسا سالدىيلار؛ چونكى آرتىق
آخشام اولموشدو.^۴ آما كلامى إشىدىنلىرىن
بئر چوخو ائمان گتىردىلەر؛ و ائمان گتىرن
كىشىتلەرن سايىسى تقرىبن بش منه چاتىدى.
^۵ او گونون صاباحى، خالقىن رىئىسلرى،
آغساقاللارى و دئن عالىملرى اورشىمىدە
بئر يەر يېغىلىيلار؛^۶ باش كاھنلىك نسىنىدىن
يىھيا، ائسکىندر و باش كاھنلىك نسىنىدىن
اولانلارىن هامىسى اورادا ائدىلەر.^۷ و اونلارى
اورتادا دوردوروب قىفتىش ادەرىدىلەر كى،
«سىز هانسى قورۇت و يا هانسى آدلا بونو
ادىبىشتىز؟»^۸

او زامان پetrosos موقدىس روحا
دولوب اونلارا ددى: «اي خالقىن رىئىسلرى و
آغساقاللارى!^۹ اگر بىز بو گون ناخوش آداما
ادىلەن ياخشىلىق و نجه شغا تاپدىغى بارەدە
ائىستەنطاق اولونوروق،^{۱۰} قوى سىزئىن هامىنىزا
و بوتون ائسرايىتلە خالقىنما معلوم اولسۇن
كى، ناصىرهەلى عئسا مىسەنەن آدى ائله بو
آدام صاغـ سلامات قاباگىنىزدا دوروب. او
كى، سىز اونو چارميخا چىكتىشىز، آما تارى
اونو اۇلولردن دئرئەلتىدى.^{۱۱} عئسا او داشدیر
كى، سىز بئالار اونو رە اتدىشىز، لاكىن او، إله

كى، بئر قاتىل سىزه باغىشلانسىن.^{۱۵} و
حيات رىئىشىنى اۇلدوردونۇز؛ اونو كى، تارى
اونو اۇلولردن دئرئەلتىدى و بونون شاهىدلرى
بئرئىك.^{۱۶} اونون آدىنى اولان ائمان سايىمىسىنە،
گۈردىيونۇز و تانيدىغىنىز بو آدامى اونون
آدى قۇزىتلىنىدى؛ و اونون واسطەسى ائله
گلن ائمان هامىنىزىن حوضۇروندا او آداما بو
كامىل صاغلىغى وردى.

^{۱۷} ائندى اي قارداشلار، بىلەرم كى، سىز
دە رىئىسلەنىز كىمى، نادانلىقىدان بونو
اتدىشىز.^{۱۸} لاكىن تارى كى، مىسەنەن عذاب
چىكە جەيىنى بوتون پىغمېرىلەن آغزى ائله
قاباقجادان خېر ورمەشىدى، سۆزۈنۈ بو جور
يرئىشە يتىرىدى.^{۱۹} اونا گۈرە تۇۋەبە ادىئەن و
دۇنون كى، گوناھلارىيىز سىتلەنىشىن، الله كى،
رېئىن حوضۇروندان تزەنلىمە زامانلارى گلىشىن
^{۲۰} و سىزە تعىيش اولونان مىسەنە، يىعنى
عئسانى گۈنۈرىشىن.^{۲۱} تارىينىن قدىملىدىن بىرى
موقدىس پىغمېرىلەنىز آغزى ائله دەشىنى كىمى،
هر شىئىن تزەنلىجەيى واختا قدر، عئسا گىرك
گۈيىدە قالسىن.^{۲۲} موسا دەشىدى؛ «رب
تارىينىز، قارداشلارىيىزىن آراسىندان سىزە مىش
كىمى بئر پىغمېر قالدىراجاچق. هر اىشلە سىزە
نه دىسە، اونا قولاق آسارسىنىز.^{۲۳} و الله
اولاچاق كى، او پىغمېر قولاق آسمايان
هر كىس تارىينىن خالقى آراسىندا محو
اولاچاق».**^{۲۴} و إلهجە دە بوتون پىغمېرىلە
سموپىش و اوندان سونرا گلنلىر، بو گونلرى
خبر وردىلە.^{۲۵} سىز پىغمېرىلەن و او عەدەن
اوغلولارىيىنىز كى، تارى آتالارىيمىزلا
باڭلايىب، ائبراهىئەمە ددى؛ «يئىن بوتون
إللرى سىنن نسىنىدە برకت تاپاجاڭلار.**^{۲۶}

تارى اول سىزئىن اوچۇن اۆز اوغلۇنۇ
قالدىريپ گۈنۈردى كى، سىزئىن هر بئرئىشىزى

ورمئش ائشه گۈرە تارىيىا حمد ادئرىدى. ^{۲۲} اونا
گۈرە كى، شغا تاپىمىش آدامىن ياشى قىيرخى
كېمئىشىدى.

^{۲۳} اونلار آزاد اولاندان سونرا، اۋز
 يولداشلارينىن يانينا گىتدىلر و باش كاھئنلر و
آغسالالاردىن بوتون دىئكلەرنى اونلارا خىر
وردىلر. ^{۲۴} بونو اشتىن زامان، اونلار بىرلىككە
سىلىئىنى تارىيى طرف قالدىريپ دىلەر: «ھەر
شىھى قادىر رب! گۇچىو، بىرى، دەنلىزى، و بوتون
اونلاردا اولانلارى يارادان سىنسىن كى، ^{۲۵} موقىسى
روحون واسئطەسى ائله اۋز قولون آتامىز داودۇدون
أغىرى ائله دەتىن:

«بۇ اچون مئلىلر قايشاشىلار
و خالقلار باطل فىكتىرلەشىلر؟
^{۲۶} دونيانىن پادشاھلارى قالخىرلار،
امئلر بىرېشىرى ائله رېتىن ضىئىنە،
و اونون مسح اتدىئىشىن ضىئىنە
صلحتەشىلر؟»*

^{۲۷} دوغورودان دا سىئىن موقىسى قولون عئسا
مىتىئىن ضىئىنە كى، سىن اونو مسح ادئسىن،
ھم ھېررۇد، ھم دە پونتھىوپس پىلاط،
قىرىي يەھودىلر و ائسرايىل خالقى ائله بۇ شەھىدە
بىز يەھىيەلە ئەتكەن بىز ئەتكەن بىز ئەتكەن
ھەفتىئىن اوّلدىن موقۇر اتدىئىشىن ھامىسينى
يېرئە يتىرىئىلر. ^{۲۹} و ائندى، يارب، اونلارىن
تەھدىئىلە باخ و اۋز قوللارينا باغيشلا كى،
سىئىن سۆزۈنۈ كامىل جىسارتە دانىشىنلار.
^{۳۰} و الثنى اوزات كى، سىئىن موقىسى قولون
عئسانىن آدينىن واسئطەسى ائله شفا، علامەتلر
و عجايىتلر باش ورسىن». ^{۳۱}

اونلارين دوعاسىنidan سونرا، اولدوقلارى
ير لىزىيە گىلدى و اونلارين ھامىسى موقىسى
روحلا دولوب، تارىينىن سۆزۈنۈ جىسارتە
دانىشىماغا باشلادىلار.

كونجۇن باش داشى اولدو.* ^{۱۲} و اۆزگە هەچ
كىندە نىچات يوخىدور؛ چونكى گۇييون آلتىندا
ائسنانلارا ورئەلمىش آيرى بىز اد يوخىدور كى،
اونونلا نىچات تاپا بىللىك.»

^{۱۳} اونلار پetroس و يوختانىن جىسارىئىنى
گۈزددولر و اونلارىن ېساواو و عاوم آداملار
اولدوقلارىنى بىتلەب، تعجىلوب اتدىلر و
تانيدىلار كى، اونلار دا عىشى ائله ائدىلر. ^{۱۴} و
شفا تاپىمىش آدامىن اونلارلا دوردوغۇنۇ
گۈرۇنە جاواب ورمە يە هەچ بىز سۆزلىرى
قالمالادى. ^{۱۵} اونلارا امر اتدىلر كى، مئلىت
شوراسىنidan اشىيە چىخىسىنلار و اۋز آرارلارىندا
مصلحتەشىب، ^{۱۶} دىلەر: «بو آداملارلا نە
إدك؟ چونكى اونلارىن آچىق-أشكار بىز
علامت گۈرستىدئكلىرى بوتون اورشىلەمەدە
ياشىيانلارا بىللى دەر و بوتون اشكار ادە بىلەمەرئك.
^{۱۷} لاكىن بۇ خېرىن خالق آزاسىندا داها چوخ
يابىلما ماسىندا گۈرە، گلەن اوبىلارا اىخطىار
ورك كى، بۇ آدلا آرتىق هەچ كىسە بىز سۆز
دانىشىما سىنلار.»

^{۱۸} و اونلارى چاغىرىپ امر اتدىلر كى،
عىسانىن آدىندا اصلا نە دانىشىنىلار، نە دە
تعلەم ورسىتلەر.

^{۱۹} آماً پetroس و يوختا جاواب ورئب
اونلار دىلەر: «سەئ اۋزۇنۇز قضاوت ادئن؛
آيا تارىينىن حوضۇروندا، بۇ، صەئەنەر
كى، بىز سىزىدەن تارىيدان داها چوخ انتظات
ادك؟ ^{۲۰} چونكى بىز إدە بىلەمەرئك كى،
اشئەتىكلىرىمئر و گۈزددوكلىرىمئىز شىلەرن
حاقىندا دانىشما ياققىق.»

^{۲۱} اونلار خالق اوزوندىن پetroس و يوختانى
داها چوخ تەھدىئىد ادىنندىن سونرا بوراخىدىلار،
(اونلارى جزا لاندىرى ماق اوچون بىز بەهانە
تاپا بىلەمە دىلەر) چونكى بوتون خالق باش

اشئنلرئن ھاميسىنى بؤيۈك بئر قورخۇ بورودو.^٦ و جاوانالار قالخىب، اونو كفنه بوكىلر و آپارىپ باسىرىدىلار.^٧ بى حادىئەن تىرىئىن اوچ ساعات سۇنرا، اونون آروادى دا ئىچەرى گىڭىرى، آما اولوب-كچىنلەرن بىنخېر ائدى.^٨ پطروس اونا خىطاب اتدى: «منه ده گۇرمۇم، مولكۇ بو قىتىمەت و باھايَا ساتدىنىز؟» آرواد ددى: «بلى، بو قىتىمەت ائدى.^٩

پطروس اونا ددى: «نه اوجچون راضىلاشىسىنىز كى، ربىن روحونو ائمتاحانا چكەسەئىشىز؟ باخ، ائىنى باسىرىانالارين آياقلارى قاپىدا دىر، و سىنى ده اشىيە داشىياجاقلار.^{١٠}

بىردىن او دا پطروسون آياقلارى آلتىنا يىخىلېب، آخىر نەقشىنى چىكىدى و جاوانالار ئىچەرى گىرەن اونو اولمۇش تاپدىلار و اشىيە داشىيىب، ارىنچىن يانىندا باسىرىدىلار.^{١١} بىتون كىتىشىسايى و بى حادىئەلىرى اشئنلرئن ھاميسىنا بؤيۈك بئر قورخۇ دوشدو.

مۇجۇزەلر و عجايىبلەر

و حوارئلرئن اللىرى ائله خالق آراسىندا چوخ علامتلىر و مۇجۇزەلر باش ورئىدى و ھاميسى بىرلىككەدە سولىمانىن ایوانيندا اولوردولار.^{١٢} لاكىن خالق اونلارا بؤيۈك حۇرمت گۇرسىتىئىي حالدا، هچ كىس جورعەت اتمىرىدى كى، اونلارلا قارىشىسىن.^{١٣} و گەتكەجە رېھ ائمان گەتنەن كىشىلەر و آروادلار چوخالىب، اونلارا قوشولوردولار.^{١٤} بىلە كى، حتا ناخوشلارى كۆچەلەر گىرەن تختلىر و دۇشەمەلر اوستونە قويوردولار كى، پطروس كچىنده، هچ اولماسا كۈلگەسى اونلارين بىرلىككەن اوسىنەن دوشىسون.^{١٥} و اورشىمىئىن اطرافيىندا اولان شەھىرلەرن دە خالق گلەن باخوشلار و ناپاڭ روحلازىدان عذاب چكىلىرى گىرەن دىلەر و اونلارين ھاميسى شفا تاپىرىدى.

ائمانلى لار ھر شىلرئنى پايلاشىرلار

و ائمان گىتىنلرئن جەنمىئى بئر اورىك و بئر جانى وار ائدى: هچ بىرى اۋۇزونون اولان هچ شى اونلار اوچجون ھامىبا عايدى چونكى ھەر شى اونلار اوچجون ھامىبا عايدى ائدى.^{١٦} و حوارئلر بؤيۈك بئر قوقۇتلە رب عشانىن دئرئەلمەسەنە شەھادت ورئىدىلەر و اونلارين ھاميسىنىن اوستونە بؤيۈك بئر فيض وار ائدى.^{١٧} اونلارين آرارالارىندا مۇحتاج بئر آدام يوخ ائدى، اونا گۇرە كى، مولكلەر و اولر صاحبىي اولانلار، اونلارى ساتىرىدىلار و ساتىلىميش شىلرئن پولۇنۇ گىرەن ھوارئلرئن آياقلارينا قويوردولار؛ و ھەر كىسە اۆز احتىبا جىنا گۇرە پايانلىرىدى.^{١٨} قىبىرىسىدە آناندان اولمۇش لاۋەلى بوسىنە دە كى، حوارئلر اونو بازتابا چاغىرىرىدىلار (معناسى؛ تشوئىق اوغلو)^{١٩} مالىك اولدوغۇ يىرى ساتدى و پولۇنۇ گىرەن ھوارئلرئن آياقلارينا قويىدو.

حنانىيا و سەقەرە

اما حنانىيا آدلى بئر كىشى آروادى سەقەرە ائله بئر مولك ساتدى^{٢٠} و پولۇن بئر قىسمىنى آروادىنин رىپاسى ائله اۆزۈ اوجچون ساخلايىب، قالانىنى گىرەن دىلەر و حوارئلرئن آياقلارى يانىنا قويىدو.^{٢١} لاكىن پطروس ددى: «حنانىيا، نە اوجچون شىيطان اورەيىنى دولدوروب كى، موقدىس روحا يالان دئىيەسەن و مولكۇن پولۇندان بئر قىسمىنى ساخلايىسان؟^{٢٢} مگر ساتىلىمەشىدان قاباق سىنئن اۆزۈنون دېتىلدى؟ ساتىلاندان سۇنرا دا مگر سىنئن اۆز ائختىيارىندا دېتىلدى؟ نە اوجچون بى عمللى اورەيىنە سالدىن؟ سەنسەنلارا يوخ، تارىيَا يالان دېتىسىن». ^{٢٣}

حنانىيا بى سۈزلىرى اشىندەن يە بىخىلىب، آخىر نەقشىنى چىكىدى و بىنۇن خېرىنى

دولدوربىسونۇز و ائستەيئرئىتىز كى، بو آدامىن قانىنى بىزئم بويۇنومۇزا قو ياسىينىز». ^{۲۹}

دەئىلر: «بىز گىرك ائنسانلاردان يوخ، تاريدان ائطاعت ادىك. ^{۳۰} سىزئىن آغا جادان آسىب اۇلدوردو يوبۇنۇز عىشانى آتالاريمىزىن تارىسى دېرىلتىدى. ^{۳۱} بو اودور كى، تارى اونو رىشىن و قورتارىيچى آدىندا اۇز ساگىغينا اوچالتىدى كى، ائسرايىلە تۈرۈپ و گوناھلارىن باغيشلانماسىنى عطا اتسىئن. ^{۳۲} و بىز بو شىلرئۇن شاھئىلرئىنىك و موقىدسىس روح دا. او روح كى، تارى اونو، اوندان ائطاعت ادىلەر و رېب». ^{۳۳}

اونلار بونو اشتىندە چوخ حىرالىنۋىلر و قىصد اتدىلر كى، حوارئلىرى اۇلدورسونلار. ^{۳۴} لاکىن غىمالاتىل ادىلى بىر فرئىسى كى، شرئعت موعىلئىمى ائدى و بوتون خالقىن طرفىتىن مۇھىتم سايىلىرىدى، مجلشىدە آياغا قالخىب امر اتدى كى، او آداملارى قىسا بىر مودەت اوچون ائشىيە چىخارتىسىنلار. ^{۳۵} و مجلسىس اهلىتىن ددى: «اي ائسرايىللى لى! بو آدامالارلا نە اتىمك ائستەدە ئىتىنچ بارەدە احتىياطلى اولۇن. ^{۳۶} چونكى بوندان بىر مودەت قاباق تىعواداس مىدانا چىخىدى كى، اۇزۇنۇ بؤۈيۈك بىر شخصىت سايىرىدى. اونا تقرىئىن دۇرد يوز نفر قوشولدو. اۇزو اۇلدورولدو و اونا پىرس اولانلارىن ھامىسى داغىلىپ، يوخ اۇلدولار. ^{۳۷} اوندان سونرا سىياهى يى آلينما گۇنلرئىنده، جىڭلىي يەھودا مىدانا چىخىدى و بىر چوخ آدامى اۇزۇ ائلە آپاردى. او دا ھلاك اولىدۇ و اونا پىرس اولانلارىن ھامىسى داغىلىپ. ^{۳۸} و ائندىكى وضعىتىت بارەدە سىزە دېشىم؛ بو آداملاردان آل چىكىن و اونلارى بوراخىن. چونكى اگر بو تىشبوڭ و بو حرکت ائنسانلارдан اولسا، پۇزولاچاق. ^{۳۹} آما اگر تاريدان اولسا، اونو پۇزماغا سىزئىن گوجونۇز چاتماز. و حتا تارى ائلە ساواشانلارىن حالىنا دا دوشە بىلەستىز». ^{۴۰}

زىئندا ئوشىمك

لاکىن باش كاھىن و يانىنداكى لارىن ھامىسى (يعنى صادوقىلر فېرقلەسى) قالخدىلار و پاخيلىقلا دولدولار ^{۱۸} و حوارئلىرى ياخلايىب، عومومى زىئندا سالدىلار. ^{۱۹} آتا رېتىن بىر مله بى گوجه اىنكى زىئندا ئىپپارىنى آچدى و اونلارى اشىيە چىخاردىب ددى: «گەدىن و معبدە دوروب بىر حىات بارەستىنەكى بوتون سۆزلى خالقا دىنن». ^{۲۰}

اونلار دا بونو اشتىندەن سونرا، گون دوغاركىن، معبدە گىرئىب تعلەم ورمە يە باشلادىلار. باش كاھىن و اطرافىنداكى لار، گىلدىكلرى واخت، سىنهدرئىن مجلىشىنى، حتا ائسرايىل اوغوللارينىن مجلشىشىنى بىر يە چاغىريدىلار و زىئندا ئاداملار گۇندرەتلىر كى، حوارئلىرى گىرئىتىنلر. ^{۲۲} لاکىن مامورلار، گىلدىكلرى واخت، اونلارى زىئندا ئاپامادىلار و قايدىب خېر آپاردىلار ^{۲۳} و دەئىلر: «زىئندا خانانى چوخ دئقىتلە باغلىلى و كىشىكچىلرى قاپىلارين يانىندا دورمۇش تاپدىق. آما قاپىلارى آچدىيقدا ائچەرئىدە هېچ كىمى تاپمادىق». ^{۲۴}

بو زامان معبدەن كىشىكچىلرئىن رىئىسى و باش كاھىنلر بىر سۆزلىرى اشتىند زامان، اونلار حاقيىندا حىران قالدىلار كى، بوندان نە عملە گلە جىك. ^{۲۵} لاکىن بىر نفر گلېش اونلارا خېر وردى: «باخىن، زىئندا سالىدېغىنیز ئاداملار معبدە دوروب خالقا تعلەم ورثلىر». ^{۲۶}

او واخت موھافەظىلرئىن رىئىسى ئامورلارلا گەدىب اونلارى گىتىدى، آما زورلا يوخ. چونكى خالقىدان قورخور دولار كى، مبادا اونلارى داشا باسىنلار. ^{۲۷} گىشىندەن سونرا، اونلارى مجلشىئىن ائچىننە دوردور دولار. باش كاھىن اونلاردا سوروشوب، ^{۲۸} ددى: «بىز سىزە جىنلى امر اتىك كى، آرتىق بىر آددا تعلەم ورمە يە سىئىز، و باخىن، اورشىنىمى تعلمىتىز لە

چو خالیردی. کاهنلردن بئر چوخۇ دا ائمانا موطع اولوردولار.

^۸ او استئفان، قوت و فيضله دولو، خالق آراسىندا بئييوك مۇجۇزەلر و علامىتلار گۈرسىئىرىدى. ^۹ لاكىن آزادلار كىشىسى آدلانان كىشىكىيادان و آسيادان بعضىلىرى قالخىب استئفانلا موباختە يە گىرتىشدەلر. ^{۱۰} آماً اونون سۆزۈنده اولان حىكىمت و روحا موقابىلە اده بىلمىتىلر. ^{۱۱} او واخت بعضى آداملارى گىزلىچە تۈولادىيلار كى، دىستىلر: «اونون موسا و تارىينىن ضىئىئەنە كوفر دانىشىدىغىنى اشتىمئشىك». ^{۱۲} و خالقى، آغساقااللارى، و دىئن عالىملەرنى قىرىشىدىيلار. اونلار دا اونو ياخالا يىپ توتدۇلار و مجلنسە آباردىيلار. ^{۱۳} و يالانچى شاھىتلەر دە قاباغا چىخارتىيلار كى، دىتىلر: «بو آدام بۇ موقدىس يېرىن و شىئىتىن ضىئىئەنە كوفر دانىشماقادان ال چىكىشىر. ^{۱۴} چونكى بىز اوندان اشتىتىك كى، دىشىرىدى: "ناصىرەلى عئسا بۇ يېرى خارابا قويياق و موسانىن بىزە وردئىي عادتلىرى دىئىشىدەر جىك." ^{۱۵} مجلىسىدە اوتورانلارين هامىسى اونا گۆز دئكمىشىدى و اونون اوزۇنۇ بىر مىلک اوزو كىئى گۈروردولر.

استئفانىن نىطقى

او واخت باش كاهن ددى: «بو شىلر دوزدۇر؟» ^۲ استئفان ددى:

«منه قولاق آسيين، اى قارداشلار و آتالارا! جلال تارىسى آتامىز ائبراهىمە حاراندا ساكن اولىمدادان، حلە بىن ئىنھەرىنندە ياشاياركىن، گۈرۈندو. ^۳ و اونا ددى: "ۋەلايتىن و قوحوملارينىن يانىندان چىخ و سەنە گۈرسىدە جەئم يېرە كت." * * *

^{۴۰} اونلار اونون نىصحتىنە قولاق آسيب، حوارئلرى ائچەرى چاغىردىيلار. اونلارى دؤيدىرۇب، اونلارا امر اىتىلە كى، عىسانىن آدىندا آرتىق دانىشماسىنلار و سونراسى آزاد اتىلەر. ^{۴۱} بىلەجە اونلار مجلشىشىن حوضوروندان چىخىپ گىتىلەر و سوڭىشىلەر كى، عىسانىن آدى اوچۇن تحقىر اىتىلمە يە لايق گۈرۈنۈمىشدولر. ^{۴۲} و هر گون معبدە و إودن اوه تعلم ورمىكىن و عىسانىن مىسح اولدوغۇنو موژىدە ورمىكىن ساكتى اولمۇردولار.

يدى نفر خەندىت اوچۇن

^{۴۳} بو گونلارده كى، شاگىردىلەر چو خاليردىيلار، يۇنانى دانىشان يەودەلەر عىبراڭلاردىن شەنكىيات اتىلەر. چونكى گوندەلنك خېراتدا اونلارىن دول آرداشلارينا كەم محللىك اولۇنۇردو. ^{۴۴} اوناڭى حوارى شاگىردىلەن ائجلاسىنى چاغىرىپ دەتلىر: «بىزە ياراشماز كى، تارىينىن كلامىنى بوراخىپ سوفەرە خىلەتتىنە مشغۇل اولاق. ^{۴۵} ائتىدى اى قارداشلار، آزانىدەن حاقلارىندا ياخشى شەhadat اولۇنان، موقدىس روحا دولو، حنكمىتله دولو يىدى نفر سەچىن كى، بىز اونلارى بو ائش اوچۇن تعىين ادك. ^{۴۶} آماً بىز اۋۇزمۇزو دوعا و كلام خەندىتىنە وقف ادەجەيشك.»

^{۴۷} بو سۆز بىتون ائجلاسا خوش گۈرۈندو. ائمان و موقدىس روحا دولو اولان استئفانى، فئىلېپسۇ، پروخوروسو، نىشكاننۇرۇ، تېئمۇنۇ، پارمناسى و يەود دېشىنە دۇنمۇش آنطاڭىتەلىنى شىكولاسى سەجدەلەر. ^{۴۸} و اونلارى حوارئلرەن حوضورونا گىتىردىلەر. اونلار دا دوعا ادىندىن سونرا، اونلارىن اوستونە اللرئى قويدىرلار. ^{۴۹} و تارىينىن كلامى يايىلىرى دى و شاگىردىلەن سايىسى اورشىلەمەدە بئييوك بئر شىئىلدە

١٥ يعقوب دا مئصىره كۈچدۇ و اورادا او و آتالاريمىز ئۆلدۈرلە. ^{١٦} و شىكىمە گىتنىش ب او مقىبرە يە قوييولدولار كى، اپراهەئىم اونو شىكىمە، خمورون اوغوللاريندان پوللا ساتىن ئالماشىدى.

١٧ آما تارىينىن اپراهەئىمە وردئىيى و عدهنىش واختى ياخىنلاشان حالدا، خالق مئصىرەدە آرتىدى و چوخالدى. ^{١٨} او واختى قدر كى، مئصىر تختتىنە يو سئفى تازىمايان آيرى بىر پادشاھ چىخدى. ^{١٩} بو پادشاھ ائدى كى، خالقىمىزى حىليلە قوروپ آتالاريمىزى جفا چىكىرىدى، الله كى، كۆرپە اوشاقلارينى چۈلە ئاسىتىلار و حياتلارى داوام اتمەسەن.

٢٠ هەمئىن بو زاماندا موسا آنانادان اولدو؛ و تارىينىن نظرتىنە چوخ جاناسىئىن ائدى. موسا اوج آى آتاسى ئوئىنە بؤيىولدۇ. ^{٢١} و چۈلە آتيلاندان سۇنرا، فېرعنون قىزى اونو گۇئىتىرۇپ اۋز اوغلو كىمى بؤيىتىدۇ. ^{٢٢} موسا مئصىرىلىرلىن بوتۇن علمتىنە تربىيە تاپدى، سۈزىدە و عمللىتىنە قودرتىلى ائدى. ^{٢٣} لاكىن قىرخ ياشىينا يىتىشىنە اورەيىتەن دوشىدۇ كى، قارداشلارى اولان ائسرايىل اوغوللارينا باش چىكسەن. ^{٢٤} و بىئۇسىئەنە حاقسىزلىقى دەتلەتىنى كۈرۈن واخت، اونون كۆمەيىتەن چىخدى و حاقسىزلىقى ادن مئصىرلىنى وورۇپ، مظلومون قىصاصىنى آلدى. ^{٢٥} او الله دوشۇنوردۇ كى، قارداشلارى آنلايا جاقلاڭار كى، تارى اونون آلى ئالە اونلارا نىچات ورمك ائستەيەن. آما اونلار باشا دوشىمەدئىلر. ^{٢٦} او گونون صاباحى، بعضاپلىرى بىرىشى ئالە ساواشان زامان، اونلارا ياخىنلاشدى و اونلارى بارىشىدىر ماغا چالىشىپ، دىشىدى: “كىشىلەر، سىئۇ قارداشىسىنىز، نە اوچۇن بىرىشىنىنى ئانجىندىرىسىنىز؟” ^{٢٧} لاكىن قۇنشۇسونو ئانجىندان آدام، اونو ائتهلىيەت ددى: “كەم سنى بىئۇم

٤ او زامان اپراهەئىم كىلدانلىرىن ئىلايتىنەن چىخىپ، حاراندا ساکىن اولدو. و آتاسى اۇلندىن سۇنرا، تارى اونو ائدى ياشادىغىنىز بىر ئۆلکە يە كۈچورتىدۇ. ^٥ و اورادا اونا بىر آياق قويىماق يىرى بىلە مئراش ورمەدى. لاكىن گىنە دە، حله اوشاغى يوخ اىكىن، وعدە وردى كى، اورانى اونا و اوندان سۇنرا كى نىسلەنە مولك ورەجك. ^٦ لاكىن تارى بىلە دە ددى كى، سىنە نىسلەن اۇزگە بىر ئۆلکە دە قىرېب اولا جاق و دئورد يوز ائل اونلارى قول ادئب، اونلارا جفا چىكىرە جىكلەر. ^٧ تارى ددى: ”و من اۈزۈم، اونلارى اسارتە چىكىن مەلتەنە حۆكم ادەجە يەم و اوندان سۇنرا اورادان چىخىپ بىر دە منه خەدمىت ادەجىكلەر.“ *

٨ و اونا خەتنە عەھەتىنى وردى و بلە جە اپراهەئىم ائسحاقىن آتاسى اولوب، سىكىزئىنجى گۇنەد اونو خەتنە اتدى. ائسحاق دا يعقوبىن، يعقوب دا اون ائكى بؤيىك اجدادلارىن آتاسى اولدو. ^٩ و اجدادلار يو سەنە پا خىلىق ادئب اونو مئصىرە ساتىدிலار. آما تارى اونونلا ائدى. ^{١٠} و اونو بوتۇن فلاكتىرەن خەللاضن ادئب، مئصىر پادشاھى فېرعنون نظرتىنە اونا لوطف و حئىكەت عطا اتدى. فېرعنون دا اونو مئصىرەن و بوتۇن إو اهلئىشىن اوسىتۇنە رېسنس تىعىن اتدى.

١١ سۇنرا بوتۇن مئصىر و گەغان ئۆلکە سىنە آجىلىق و بؤيىك فلاكت گىلدى و آتالاريمىز يىمك تاپا بىلمىردىلر. ^{١٢} لاكىن يعقوب مئصىرەدە غەلە اولدوغۇنو اشىدىن واخت، آتالاريمىزى ئالىك دەفه اورا يَا گۇندىرىدى. ^{١٣} ائكىنچى دەفه اونلار گىلندە، يو سەنە قارداشلارينا اۋزۇنۇ تانىتىدى و يو سەنەن سىبىي فېرعنونا بىلە اولدو. ^{١٤} و يو سەنە كۇندىرىتىپ آتاسى يعقوبو و بوتۇن قوحوم- آقرىبا سىنى، يىتمىش بش آدامى دعوت اتدى.

ائىدى كى، ائسرايىل اوغوللارينا ددى: "تاري سئزه قارداشلارينىزدان مىش كىمى بىر پىغمىرى قالدىراجاچق." *٣٨ بو اودور كى، چۈلدەكى جامامات ئىچىنده، آتالاريمىزلا و سئنا داغىندا اونونلا دانىشان ملكلە ئىدى و حىيات ورن احکامى ئالدى كى، بىزە ورسىن.

*٣٩ و آتالاريمىز ئىستەمەردىلەر كى، اوندان اىطاعت اتسىنىلەر. لاكىن اونو رە ادەب اوركلىئىنەدھ مەسىھە دۇندۇلۇر. *٤٠ و هارونا دەئلر: "بىزە آلالاھلار دوزلت كى، قاباگىمېزدا گىتىنىلەر. چۈنكى بىتلەمئىركى كى، بىزى ئىصىرىدىن چىخارىدان بو موسانىين باشىنا نە گللىك." *٤١ او گۈنلەرde بىز دانا دوزەلتىلەر و بو بىته قوربان تقدىم اتدىلەر و اۆز اللىئىن ائشلەتىدىن شادىلىق ادەرەتلىر. *٤٢ آما تاري اونلارдан اوز دۇئىدردى و اونلارى بوراخىدى كى، گۈيىدەكى جىسمىلە پەرسىتەش اتسىنىلەر. نجه كى، پىغمېرلەر ئىتابىيىدا يازىلىپ: "اي ائسرايىل اوي، قىرخ ائل چۈلدە كىسىتىئىز و قوربان اتدىيئىز حوانلارى مىگر منه تقدىم ادەرەتىئىز؟" *٤٣ سىز مولوكۇن چادىرىرىنى دا، رومفَا بوتۇنۇن اولدۇزۇنۇ دا اۆزۈنۈزىلە گۈتوردنۇز كى، اونلارا پەرسىتەش ادەستىئىز. من دە سىئى باشىلدىن داها او يانا كۈچوردە جەيم." *٤٤

چۈلدە آتالاريمىزىن شەhadat خىمەسى وار ئىدى. نجه كى، موسايىا دانىشىپ هەندايت اتمىشىدى كى، گۈرددىو يۇرمۇنە يە گۈرە بىنا اتسىن. *٤٥ آتالاريمىز دا كى، او خىمەنى قبول اتمىشىلەر، يوشعلە برابىر قىرى يەھۇدەلەرن مولوكۇن ضبط ادندە اونو اورايا گىتىردىلەر، او

اوستوموزە رىئىس و حاکىم اتدى؟ *٤٦ دوئن مەتصىرلىنى اولدۇردو يۇن كىمى، منى دە اولدۇرمىك ائستەيئىرسىن؟" *٤٧ بو سۈزلىر اوزوندن موسا قاچدى و مئدىيان اولكەستىنە قرئب اولوب، اورادا اونا انكى اوغول دوغولۇدۇ. *٤٨ و قىرخ ائل كىچىندىن سۇنۇرما، سئنا داغىنinin چۈلۈنەدە، بىزە ملک، يانان بىز بوتانىن آلۇووندا اونا گۈرۈندۇ. *٤٩ موسا بىو مەظەمنى گۈرۈنەدە حىرتان مات قالدى. باخىماق اوچۇن ياخىنلاشىدىغى زامان، ربىن سىسى گىلدى: *٥٠ "من سىنن آتالارينىن تارىسى يام، ائبراهىمئىن، ائسحاقىن و يعقوبۇن تارىسى." *٥١ موسا قورخودان تىتەتىپ اورايما باخىماقا جورىتتەتىمەدى. *٥٢ درب اونا ددى: "آياقلارىنidan چارىقلازى چىخارت، چۈنكى دوردوغۇن يەر موقىسىدەر. *٥٣ دوغىرۇدان دا كى، من مەتصىرەدە اولان خالقىيىن چىكىدىئى جىفاسىنى گۈرمۇش و اونلارىن نالەلرەنى اشتەئىمىش و نازىئل اولموشام كى، اونلارى خىلاچىش ادەم. ائندى گل، من سىنى مەتصىرە كۈنۈرەجەيم."

*٥٤ هەمنىن بو موسا كى، اونلار رە ادەب دىئرەتلىر "كىم سىنى بىزە رىئىس و حاکىم تعىئىن اتدى" ، الە اودور كى، تاري، يانان بوتانىن ئىچىنەدە، اونا گۈزۈن مەلەيەن واسىئەتەسى ائلە، اونو ھەم رىئىس، ھە دە قورتارىجىي گۈنەردى. *٥٥ بو كىشى مەتصىر اولكەستىنە، قىرمىزى دەھنەرە و قىرخ ائل چۈلدە مۇجۇزەلەر و علامەتلەر گۈرسىدمىكە اونلارى خىلاچىش اتدى. *٥٦ بو هەمنى موسا

٢٨:٧ چىخىش ١٤:٢

٣٢:٧ چىخىش ٦:٣

٣٤:٧ چىخىش ٥:٣

١٠، ٨، ٧ ١٥:١٨ تىتىشى

٣٧:٧ چىخىش ١٣:٢

٤٠:٧ چىخىش ٤٣:٧

٤٣:٧ ٤٣:٧ عاموسون ٢٥:٥-٢٧. گىرچى عاموسون نېڭلىنىن دەشق اولكەستىنە استرگەستەنە ئاشارە اولۇنور، لاكىن استىغان اونو ائسرايىلنەن آخىر اسٹرگەستەنە كى، بايشل ئىدى، مربوط ئەتىر.

صاغيندا دورموش گۈرۈم! ^{۵۷} آما اونلار بىر كىدىن باغيرىپ، قولاقلارىنى توتىدولا ر و بېرىشكەدە اونا يوگور دولر. ^{۵۸} اونو شهردن قىراغا چىخاردىب، داشلا迪لار و شاهىتلر پاتالارلارىنى شاعول آدلى بىر جاوانىن آياقلارى يانىنا قويدولا ر. ^{۵۹} و استئفانى داشلا迪لار. استئفان دوعا ادتردى: «يارب عشما، روحومو قبول ات!» ^{۶۰} و دىزلىرنە دوشوب اوجا سىلسە باغيرىدى: «يارب، يو گوناھى اونلارىن بويىنوا قويىمما!» و بونو دىئېب، گۆزۈنۈ بو حياتا يۈمىدۇ.

شاعول کئیسا پا جفا چکدئرئ

شاعول دا استئفانین اؤلدورولمه سئنه
راضي اندی.
او گوندہ اور شائتمدہ کی کلنسانین ضیائیتیه
بؤیوک بئر جفا قالخدي؛ و حوارئلردن
باشقما هامي، يهودئيه و سامئرهنئن هر يانينا
داغيليديلار. ۲ دوروستكار آداملار استئفانی
دفن ادئب، اونون اوچون بؤیوک ياس توتدولار.
۳ آمما شاعول کلنسانی و ثران ادئردی؛ اودن اوه
گئثردی و کشئلر و آروادلاري سورويوب،
زئندانا آتىي دي.

فَلَيْوِس سَامِر٥٥

۴ بهجه داغیلانلار هر بیری گرئب، کلامی
وعظ ادئردىلر.^۵ فتلىپوس دا سامىھەنن بئر
شهرئەنن گەئىب، مىسىھى اونلارا اعلان ادئردى.
۶ خالق فتلىپوسون گۈرسىتىئىي علاملىرى
اشتىئىب گۈرنىدە، اونون دىئكىلرئەنن بئرلەنكەل
قولاق آسىرىدىلا.⁷ چۈنكى ناپاك روحلازى
اولان بئر چوخ آدامدان، روحلاز اوجا سىسلە
چىغىرىپ چىخىرىدىلا؛ چوخ افلىچ و علئىل
دە شقا تاپىرىدى.⁸ او شهرەد بؤيوک شادلىق
وار ائندى.

مئلتلىرى كى، تارى آتالار يىمىزىن قاباغىندان قوودو.

خیمه داودون زامنیا کنمی اورادا قالدی.
۴۶ داود تارینین نظرئنده لوطف تاپیب
درخواست اندی کی، یعقوبیون تاریسینا بئر
مسکن تاپسین. ۴۷ لاکن تاریبا او تئکن
سولیمان اندی. ۴۸ آما حق-تاعلا، آل له
تئکنلشن اوده ساکن اولماز، نجه کی، پیغمبر
ده دیز:

۴۹ گوی منئم تختئمدئر،
پر ده آياقلاريمما كتئلدئر.

رب دیئر:

منه نه جور او دوزله جڪستئڻ
و يا منئم راحتيليغم اوچون نه ير وار؟
٥٠ مگر بوتون بونلاري يارادان، منئم آلثم
دٻڌا! *

۱۵۱ بیوینو یوغونلار، اوزک و قولاقلاریندا ختنه اولونماشىللار! آتالار يىمیز كىمى، سىئز ده همتىش موقدس روحا ضىئىچىخىرسىنىز.
۱۵۲ آتالار يىنiz پىغمېرىلەن hانسىنىي اىنجىتمەدەللار!
اونلاردى كى، او صالح اولانىن گله جەيئىنى قاباقچاجادان خبر وئردىللار، اۋۇلدور دولر كى، سىئز ده ائندى اونلارا خيانت ادنلر و اونلاردى اۋۇلدورنلار اولوپۇنۇز. ۱۵۳ سىئز كى، شىرعىتى ملكلەرىنى ترتىب اتدىكلىرى كىمى آلدىنiz، گئنە ده اونلاردى رئاعت اتىمەدئىتى.»

استئفانین داشا باسیلیپ، اولمہ سی

۵۴ اونلار، بونلاری اشندن واخت، چوخ
قضبلندهلر و اونون ضئدئنه دئشلرئىنى
قىيجرىدىلار. ۵۵ لاڭىن استەفان موقدس
روحلا دولوب گۈزلىرىنى گۆيىه دئكدى و
تارىينىن شۇوکىشى، و عىشانى تارىينىن صاغ
طرفىتىنە دورموش گۈردو. ۵۶ و ددى: «باخىن،
گۈپىلەي اچىلىميش و ائىسان اوغلۇنۇ تارىينىن

جادوگر شمعون

چونکى تارينين حوضوروندا اوره يئن دوز دىيئل. ٢٢ بونا گۈرە بو پىشىئىندن تۈۋەتەت دۆز دۇعا ات كى، بلکە اوره يئنەدە اولان نىتىت باغيشلاسلىسىن. ٢٣ چونكى گۇرۇرم كى، آجىلىق زەرى ائلە دولو و پىشىك بىندىئەسەن. ٢٤ آما شمعون جاواب ورئب ددى «مېتم اوچون سىز اۇزۇنۇز هېچ بىرى باشىما گالمەسەن». ٢٥ و بىلە جە اونلار، شەhadat ورئب رېتىن كلامىنى بىيان ادنىن سونرا، سامئەرنىن بىر چوخ كىندىئەنە خوش خېرى و عەظىز ائب اورشىلمە قايىتىدیلار.

فتلىپوس و حبشهلى

آما رېتىن بىر مەلەپىسى فتلىپوسا دانىشىپ ددى «دور جنوب طرفتنە، اورشىلەمدەن غۇرە يە گەدىن چۈل يولۇنا گەت». ٢٧ او دا دوروب كىتىدى. بىر حبشهلى خاجە كى، كىنداكە آدىلى حبشهلى ملکەسەئىن سارايىنин بىر وزىرى و اونون بوتون خېزئەستىشىن اوستونە مودئر ائدى، اورادا ائدى؛ او عىبادەت اوچون اورشىلمە گلەمشىدى. ٢٨ ائندى قايىدیرىدى و عازاباسىندا او توروب إشىعيا پىغمەرئىن كىتابىنى او خوييوردۇ. ٢٩ موقىدەس روح فتلىپوسا ددى «ياخىنلاش و بو عارابا ياقۇشول». ٣٠ فتلىپوس قاباغا قاچىدى و اشىتىدى كى، إشىعيا پىغمەرئىن كىتابىنى او خوييور و ددى: «آيا او خودوغۇنو هېچ آنانلىيرسان؟» ٣١ او ددى: «آخى، نجه آنانلايا بىتلەرم اگر بىرى منى ھەتىدایت اتمەسە؟!» و فتلىپوسو دعوت اتدى كى، عارابا ياقۇشىنى كىتابىنىدا او توروسون. ٣٢ موقىدەس يازىلاردان او خودوغۇ متن بى ائدى:

«قويون كىمى كىسلەمە يە آپارىلدى؛
و نجه بىر قوزو، اونو قىرخانىن قاباغىندا
دەلسىزدەر،
الله دە او، آغزىنى بىلە آچمىز.

^٩ بۇ واخت شهرە شمعون آدلى بىر آدام وار ائدى كى، قاباقجادان جادوگىلەك ادئرىدە و سامئەرە خالقىنى حىران ائب، بؤيووك بىر آدام اولدوغۇنۇ اندىئە ادئرىدە. ١٠ و اونلارىن ھامىسى، كىنچىكىن بئارىنىن بؤيووك قودرتى دىيئلەن بىر آدامدیر». ١١ اونلار اونا گۈرە اونا قولاق قولاق آسىرىدیلار كى، چوخ واختىدان اونلارى اۆز جادولارى ائلە حىرەت سالمىشىدى. ١٢ آما او زامان كى، تارىينىن پادشاھلىقى و عنسا مىئھىن آدى بارەدە ائنجلائىن خوش خېرىنى و عەظىز اىن فتلىپوسا ئىناندىلار، تعمىد آدىلدار؛ هم كىشىلەر، هم دە آروادلار. ١٣ حتا شمعون اۆزۈ دە ئىمان گىتىرىدە و تعمىد آلاندان سونرا فتلىپوسون يانىندا قالدى و باش ورن عالمەتلەر و بؤيووك مۇجۇزەلرى گۈزۈپ دائم حېرتىلە ئىردى.

١٤ اورشىلەمدە اولان حوارئلر سامئەللىرىنى تارىينىن كلامىنى قىبول اتدىكىلەنىنى ئاشىدەنە، پەتروس و يوحتانى اونلارىن يانىنا گۈنەردىلار. ١٥ اونلار دا گلېب سامئەللىرى لە اوچون دوعا اتدىلەر كى، موقىدەس روحو آلسىلار. ١٦ چونكى موقىدەس روح اونلارىن هېچ بىرئىشىن اوستونە حلە انهمەمىشىدى، آنجاق رب عىسانىنى آدىندا تعمىد آلمىشىدىلار. ١٧ پەتروس و يوحتانى للەرنى اونلارىن اوستونە قويان زامان، اونلار موقىدەس روحو آليردىلار. ١٨ شمعون حوارئلر ئىللەرنى قويىماقلە موقىدەس روحون ورئەلەنىنى گۈرنەدە، اونلارا پۇل تكلىف ادئب، ١٩ ددى «منە دە بۇ افقتىدارى ورئىن كى، كىتمەن اوستونە ئىللەرنى قويىسام، موقىدەس روحو آلسىن». ٢٠ لاكىن پەتروس اونا ددى «گوموشون سەستىلە بېرلەشكەدە محو اولسۇن! چونكى گومان اتدىئىن كى، تارىينىن عطاسىندا پوللا صاحب اولا بىتلەسلىن. ٢١ بۇ ائشىدە نە پايانىن وار نە دە قىئىشىن،

اولان هر کسی تاپسا، ائستر کىشى اولسون ائستر آرواد، توتوب باغلاسین و اورشىمە گىتىرىشىن.^٣ يولدا گىلنە، دىمشقە ياخينلاشىدىغى زامان، قفلتن گۇيدىن بىر ئىشيق اونون اطرافىنا ساچىدى.^٤ شاعول يېرە يىخىلىپ بىر سىس اشتىتىدى كى، اونا دېردى: «شاعول! شاعول! نە اوچون منه عذاب ورئىس؟»^٥

٦ شاعول ددى: «سن كىئىسىن، يارب؟» او دا ددى: «من سىئىن عذاب ورئىشنى عىسىام. ائندى دور و شەرە گەت و نە ادەجەيەن سەن دېئەجك.»

٧ اونوپلا سفرە چىخان آداملار دونوب قالمىشىدilar؛ سىسى اشىتىردىلر، آما هېچ كىئى كۆرموردولر.^٨ شاعول يىردن دوردو و گۈچى گۈزلىرى آچىق ائدى، لاكتىن هېچ بىر شى كۆرە بىتلەتىدى. بونا كۆرە لەتىندىن توتوب اونو دەمشقە گىتىردىلر.^٩ اوج گۈزلىرى كۆرموردو؛ نە بىر شى يىدى، نە دە ائچىدى.

١٠ دەمشقەدە حنانيا آدلى بىر شاگىردد وار ائدى. رب اونا رؤيادا ددى: «حنانيا!»

١١ رب اونا ددى: «دور، دوز دېئەن كۆچە يە

گەت و يەهودانىن ئۆئىنەدە طرسوسلۇ شاعول آدلاتان بىر كىشىنى آختار. او ائندى دوعا ادەر.

١٢ و رؤيادا حنانيا آدلى بىر كىشىنى كۆرۈپ كى، ائچەرى كىرەت اونون اوستونە آل قويىدۇ إله كى، گۈزلىرى كۆرسون.»

١٣ لاكتىن حنانيا جاواب وردى: «يارب، بو آدامىن حاقىندا چوخ خالارдан اشتىتمىش كى، اورشىمەدە سىئىن موقىسىلىنى نە قدر يامانلىق

٣٣ حقىر اولوندوغو زامان، عدالت اونا ورئىمەدى؛

اونون نىسلەنى كىم بىان إەر؟

چونكى حياتى يير اوزوندن گۇتۇرولور.»^{*}

٣٤ خاجە فەلىپوسا جاواب ورئىب ددى: «تەندا دىشىر؟ اۆزۈ حاقىندا، يوخسا بىر اۆزگەسەتىشىن؟»^{**}

٣٥ فەلىپوس آغزىنى آچىدى و بو موقىدى يازىدان باشلايىپ عىسانى اونا وعظ اتدى.

٣٦ يوللا گىلنە اونلار سو اولان يېرە يىتشىدلىر و خاجە ددى: «باخ، سو! تەنمىد آلماغىما نە مانع اولور!»^{٣٧} و فەلىپوس ددى: «اگر بوتون اورەيئىلە ئاثاناسان، اولار.» او دا جاواب ورئىب

ددى: «اىثنانىرام كى، عىئىسا مىسح تارىينىن اوغلودور.»^{٣٨} و امر اىتدى كى، عارابا داياسىنىن.

و اونلارين ائكىشى دە سويا كىرەتلىر، هم فەلىپوس، هم دە خاجە. و فەلىپوس اونو تەممىد وردى.^{٣٩} و سودان چىخىدىقلارى زامان، رېئىن روحو فەلىپوسو گۇتۇرۇپ آپاردى و خاجە آرتىق اونو كۆرمەدى، لاكتىن سوئەن-

سوئەن اۆز يولونا داوم وردى.^{٤٠} آما فەلىپوس كىمى، يولوندا ائىجىلشىن خوش خېرىئى بوتون شهرلەرە وعظ اىتىدى.

شاعولون ائمان گىتىرمەسى

بو آرادا شاعول^{*} كى، حلە دە رېئىن شاكىردىلىشىن ضىتىئەن تەھىئەن و اۋلۇم ياغدىرىرىدى، باش كاھىنئىن يانىنا گىدىب،

٢ دەمشقەدە اولان كىتىسەلر اۆچون اوندان بىر مكتوب ائستەدى كى، بىلەجە طرۇقته^{*} عايىد

٩

٨ ٣٣:٨ إشعيا ٥:٥-٧ و

١٩ شاعولون اصل دىلى يونانى دە «سولوس» گلېڭ كى، شاعول بىر آدین آرامى فورمودۇر. لوقا سولوس آدینى پولوس آدیندا خىطاب اىدەن، بورادا عىشىا شاعولو آرامى آدى ائلە چاغىرىر و لوقا دا إله نقل إەر.

٢:٤ مىسحە ئاثانالار بو آدلا تانىنيردىلار.

۲۵ لاكىن شاگىردىرى گجه‌ائىكىن اونو گۇتۇرۇپ بىش سىبدە، شەھىر دووارىينىن باجاسىنداش ساللايىپ، آشاغى اندېزدەلەر.

۲۶ شاعول، اورشىئىمە گىلدئىي واخت، چالىشىرىدى كى، شاگىردىلەر قوشۇلسۇن؛ لاكىن هامى اوندان قورخوردو و شاگىرد اولدوغۇنا ائنامىميردى. ۲۷ آما بارنابا اونو گۇتۇرۇپ، حوارئلرئىن يانىنىڭ كىتىرىدى و اونلارا نقل اتدى كى، نجه شاعول يولدا رېبى گۇرۇپ و رب اونۇنلا دانىشىيپ و نجه دەمىشىقە عئسانىن ايدىندا جىسارتەلە وعظ ائب.

۲۸ بىلە جە شاعول اونلارلا قالدى و اورشىئىمە، باش چىكىتىكلەرى ھەيرەدە اونلارلا ائدى و ربئىن ايدىندا جىسارتەلە دانىشىرىدى. ۲۹ يۇنانى دانىشان يەھودىئىلەر دە دانىشىيپ موباختە ادئرىدى. آما اونلار جەد ادئرەلەر كى، او نو اۈلدۈرسۈنلەر. ۳۰ لاكىن قارداشلار بوندان خىردار اولىدۇلار و او نو گۇتۇرۇپ قىصرىيە يە كىتىرەتلەر و اورادان طرسوسا گۇندا رەتلىرى.

۳۱ بىلە جە كىلىشىسا، بوتۇن يەھودىيەدە، جىلنىدە و سامىزەدە آرامىلىق تايىپ قۇوتتەنەرىدى؛ ربئىن قورخوسۇندا، موقىسى روحۇن تىۋەنەتىندا ياشايىپ چوخالىرىدى.

پetrosون خىدمىتى

۳۲ پetrosون ھەر طرفى گىزنى واخت، لىتەدە ياشايىان موقىسىلىرىنى دە يانىنى گىلدى. ۳۳ اورادا اينىياس آدلى بىش نفرلە راستلاشىدى كى، ائفلەج اولدوغۇنا گۈرە، سكىنچ ائلدىن بىرى ياتاقدا ياتىرىدى. ۳۴ پetrosون او نو دىدى: «انىياس، عئسا مىسح سەنە شغا ورئ. قالخ و ياتاغىنى يېغىشىدىر.» او دا او آندا قالخىدى. ۳۵ لىتەدە و شارون دا ياشايىانلارين هامىسى او نو گۇرۇدۇلۇر و رېبىن طرفنتە دۇندۇلۇر. ۳۶ يافادا ياشايىان طابتىتاً آدلى بىش شاگىرد وار ائدى (ترجمومەسى جىرياندىرىر)؛ بو آرواب

ادئب. ۱۴ بورادا باش كاھنەلەرن ائقتىدارى وار كى، بوتۇن سىنن آدىنى ئىتىكىن ئەنلىرى توپ باخالاسىن».

۱۵ آما رې او نا دىدى: «گەت، او مىتم سچىدىئىم قابىدىرى كى، آدىمىي قىرى يېھوئىلر، پادشاھلار و ائسرايىل اوغۇلارىنىن يانىنا آپارسىن. ۱۶ او نا گۈرسەدەجە يەم كى، مىتم آدىمەن خاطىرئەنە نە قدر عذاب گىركىچىسىن.»

۱۷ حنانىيا گەدب او اوه گىزدى و اللرئى او نون اوستونە قويوب دىدى: «قارداش شاعول! گىلدئىئىن يولدا سەن گۈرۈنن رې عئسا منى گۈندەرئىب كى، گۈزلىرئىن گىننە گۈرۈسۈن و موقىسى روحلا دولاسان.»

۱۸ او آندا شاعولون گۈزلىئىن پولجوق كىمى بىش شى دوشىدو و گۈزلىرى گۈرمە يە باشلادى و قالخىب تەممەد آلدى. ۱۹ و يەك يېب قۇوتتەنلىدى. بىش نېچە گۈن دە دەمىشىقە اولان شاگىردىلە قالدى.

شاعول وعظ اتمە يە باشلايىر

۲۰ شاعول فوران كىشىلەر دە عئسا حاقيىندا وعظ اتمە يە باشلايىب دېئرىدى؛ «عئسا تارىينىن اوغلۇدور. ۲۱ اشىدىنلەرن ھامىسى حىران قالىپ دېئرەتلەر: «مېگر بۇ آدام او دېشل كى، اورشىئىمە بۇ آدى ئىتىكىن ئەنلىرى مەحو ادئرىدى و بورا يَا دا او نون اوچۇن گىلب كى، اونلاردى قولۇباغلى باش كاھنەلەرن يانىنا آپارسىن؟!»

۲۲ لاكىن شاعول داها دا قۇوتتەن، عئسانىن مىسح اولدوغۇنۇ ثوبوت إتەمكىلە دەمىشىقە ياشايىان يەھودىئىلەر مات قويوردو.

۲۳ چوخ گونلەر كېچىنەن سۇنرا، يەھودىئىلە بىشىزلىرى ائلە او نو اولىدۇرمك قىصدىئە دوشۇلۇر. ۲۴ آما اونلارين قىصدى شاعولا معلوم اولىدۇ. اونلار گەجە-گۈندۈز شهرىن دروازالارىنى گودوردىلە كى، او نو اولىدۇرسۇنلەر.

کورنلیوشوس!^۴ کورنلیوشوس گۆزلرئى اونا زىلەدى و قورخۇ ائله ددى: «نه دئر، يارب؟» مىلک ده اونا ددى: «دۇعالارىن و صدقەلىنىن تارىينىن حوضورونا يېتىشىپ و خاطىرلائىپ.^۵ ائندى يافايا آداملار گۈندر و شمعون آدلى بىر آدامى گىتىرت كى، اونا پطروس دا دېتىش.^۶ او شمعون آدلى بىر داباغىن يانىدا كى، اوى دەنلىق قىرغىنيداير، قوناقدىر.

۷ اونولنلا دانىشان ملەيەن گەتىلىنىن سونرا، کورنلیوشوس نۆكىرىنىن انكىسىنى و اونا دائم خەندىت ادن عسگەرلەن دوروستكار بېرىنى چاغىرىدى^۸ و هر شىيى نقل ادنىن سونرا، اونلارى يافايا گۈندردى.

پتروسون رؤياسى

۹ او گونون صاباحى، اونلار يولدا شهرە ياخىنلاشاركىن، آلتىنجى ساعاتا^{*} ياخىن پطروس دوعا اتمك اوچون داما چىخدى.^{۱۰} و اچ اولوب يىمك ائستەيىشىدى؛ آما اونلار حلە يىمەيى حاضىرلایاركىن، پطروس بىر هوشسوزلۇق تۇتۇدۇ.^{۱۱} و او، گۈزۈن آچىلدىغىنى و دۇرد بوجاغىنidan آسىلىمىش بئويوك مالغە يە بنزەر بىر جىسمى گۈرددو كى، يىرئن اوستونە اندىرئىلەر.^{۱۲} اچىننە يېئن هر جور دۇرد آياقلى حيوانلارى و سورونلىرى و هاۋانىن قوشلارى وار ائدى.^{۱۳} و اونا بىر سىس گىلدى: «پطروس، قالغۇ، كس و يە!^{۱۴} لاڭتۇن پطروس ددى: «خىر، يارب! چونكى من اصلا ناپاك و نجىنس بىر شى يىمەئىش». ^{۱۵} كىنەن انكىشىجى دەن اونا بىر سىس گىلدى: «تارىينىن پاك اتىئىنىنى، سىن ناپاك ساياما!^{۱۶} بو اوج دەن تىكار اولدو و جىسم تىشكەل گۇيە قالدىرىلدى.

۱۷ پطروس حلە فەتكەننىدە بو رؤيانيين نە دەمك اولدوغۇنا تعجۇب ادئرىدى كى، کورنلیوشوس

دائم باخشىلىق ادئب فاغىرلارا كۆمك ادئرىدى.^{۱۸} بۇ آرواد او گونلاردا ناخوشلايىپ اولدو و جىسدئىنى يوباندان سۇنرا، بالاخانىا قويدولار. لەنلە يافايا ياخىن ائدى. بىلە جە شاگىردىلەن پطروسون اورادا اولدوغۇنو اشىندىدە، اونون يانىنا ائكى نفرى گۈندرئب يالواردىلار كى، «يوبانمادان يانىمىزىا گل!^{۱۹} پطروس قالخىب اونلارلا گىتىدە. گەلدىئى واخت، اونو بالاخانىا آپاردىلار. بوتون دول آروادلار پطروسون يانىندا دوروب آغا لايىردىلار و بوتون او كۆينىكلەر و پالتلارلارى گۆرسەتىردىلەر كى، جىريان دەرئىلىنىندا اونلار اوچون تىكمىشىدى.^{۲۰} آما پطروس اونلارىن ھامىسىنى اشىيە گۈندرىدى و دئز چۈركۈپ دوعا اتدى و جىسە دەئوب ددى: «طاابتىا، قالغۇ!» آرواد گۆزلرئى آچىدى و پطروسو گۈزۈن واخت، قالخىب اوتوردۇ.^{۲۱} پطروس آروادىن الشىندە توتوب قالدىرىدى و موقىسىلىرى و دول آروادلارى چاغىرىپ، اونو دئرى اونلارىن حوضورونا چىخارتىدى.^{۲۲} بۇ، بوتون يافادا بىلەنىدە و بىر چوخلارى رەبئە ئامان گىتىردى.^{۲۳} و پطروس چوخ گونلر يافادا شمعون آدلى بىر داباغىن اوئىنده قالدى.

کورنلیوشوس پطروسون دالىنجا گۈندرئر

۱۰ قىصىرئىيەدە ائتالىيالى دېتىلەن فوجدان، کورنلیوشوس آدلى بىر يوز باشى وار ائدى.^{۲۴} دوروستكار بىر آدام ائدى و تارى قورخوسو ھەم اۋۇزونون ھەم دە بوتون او اهللىنىن اورەيىنندە وار ائدى. بۇ آدام خالقا چوخ صدقە ورئب دائم تارىيىدا دوعا ادردى.^{۲۵} گونون تقرئىن دوقۇزونجو ساعاتىندا^{*}، رؤيادا آيدىن تارىينىن بىر ملەيەنى گۈرددو كى، اونون يانىنا گىشب ددى: «اي

۳:۱۰ يىعنى گون اورتادان سۇنرا ساعات ۳

۹:۱۰ يىعنى گون اورتىا ۱۲

بئر آداملا موصاحبىتىلەك و يا گۈرۈشىك جائز دىشل. لاكتىن تارى منه گۈرسەدئىب كى، هچ آدامى ناپاك يا دا نىجىس سايمايمىز. ۲۹ بونا گۈرە دە، چاغىرىلىدىغىم زامان، هچ اعتراض اتمەندىن گەلدىم. اىندى سوروشورام؛ نە ائش اوچۇن مىشىم دالىميجا گۈندەرىتىشى؟»

۳۰ كورنىلىشيوس ددى: «دۈردد گون بوندان قاباق اۆز اۋەمەدە گونون دوڭۇزۇنجو ساعاتىنىدا* دوعا ادەرەم. بىردىن پارلاق پالتار گىمېش بئر آدام قاباگىمدا دوروب، ۳۱ ددى: «كورنىلىشيوس! سىنئىن دوعالارين اشىدىللىك و صىدقەلرئىن تارىينىن حوضوروندا خاطىرلایip. ۳۲ اىندى يافايانا آداملار گۈندەر و شمعونو كى، اونا پetrosos دا دىشلەر، سىنئىن يانىنا گلمەيە دعوت ات. او دەنلىق قىرغىنيدا دېغان شمعونون اۋەندە قوقانىدىر. ۳۳ بىلە جە تىزىكىلە سىنئىن دالىنجا گۈندەرەم و سىن دە نە ياخشى اتدىن كى، گەلدىن! اىندى بىئىز ھامىمىز تارىينىن حوضوروندا بورادا حاضىرىقى كى، رېئىن سىنه امر اتدىنى ھەشىمىي اشتىدك.»

پetrososون وعظى

۳۴ پetrosos آغزىنى آچىپ ددى: «دوغرودان دا آنالايرام كى، تارى طرفدارلىق ادن بىرى دىشل، ۳۵ لاكىن ھەر مىلتىدە اوندان قورخان و دوز عمل ادن ھەر كىس اونا مقبولدور. ۳۶ او كلام كى، او، اونو ائسرايشل اوغوللارينا گۈندەردى، و ھامىنин ربى اولان عئسا مسئىھن واسئطەسى ائلە بارىش وعظ اولوندو. ۳۷ سىئى اۆزۈنۈز بىلەرىتىز كى، يەيانىن اعلان اتدىنى تەممىتىن سونرا، جىلىلىدىن باشلايىب يەھۋەتىھەن بوتون ھەر يېرىتىدە نە باش وردى. ۳۸ كى، تارى نىجه نااصرەلى عىشانى موقايس روح و قوقولە مسح اتدى و او، نىجه گەلدىپ ياخشىلىق ادئرىدى و ائلىشىن طرفىتىن بوتون

طرفىتىن گۈندەرلىن آداملار شمعونون اۋەنى سوروشوب، قاپى آغزىندا دوردولار. ۱۸ اوجا سىسلە سوروشوردولار كى، آيا پetrosos چاغىرىيالان شمعون اورادا قۇنقدىرى. ۱۹ پetrosos حالە رؤيا حاقيىندا دوشۇنوردو كى، موقىسى روح اونا ددى: «باخ، اۆچ نېر سىنى آختارتىرىر. ۲۰ آاما سىن دور، آشاغى إن و هچ ترددۇد اتەمە دەنگىز ئەنلىرىندا گەلدىم. اىندى اونلارلا گەلدىم. چونكى اونلارى من گۈندەرەمىشم». ۲۱

پetrosos آداملارىن يانىنا آشاغى دوشوب اونلاردا ددى: «باخىن، آختارتىدىغىنىز آدام منم. نە ائش اوچۇن گلىبىستىنلىز؟» ۲۲ اونلار دا دەدىلر: «يۇزباشى كورنىلىشيوس كى، صالح، تارىيدان قورخان، و بوتون يەھۇدى خالقىنین طرفىتىن ياخشى تانىنان بئر آدامدىر، موقىسى بىر مەلەپىن و سئەلەسى ائلە اونا ائلەمام اولوندو كى، سىنئىن دالىنجا گۈندەرەت، سىنى اۆز اۋەنە گىتىرىتىن و سىنئى سۈزۈلەنى اشتىشىن». ۲۳ بىلە جە پetrosos اونلارى ئىچەرى چاغىرىدى كى، اونا قوناق اولسونلار.

پetrosos كورنىلىشيوسون اۋەنە

او گونون صاباجى قالخىب اونلارلا گەلدى و يافادا اولان قارداشلارين بعضىلىرى دە اونونلا گىتىدلەر. ۲۴ او بىرى گون قىصىرتىيە يە چاتىب گىردىلەر. كورنىلىشيوس اۆز قارداشلارينى و ياخىن دوستلارينى بىر يەر چاغىرىپ اونلارى گۈزەل يېردى. ۲۵ پetrosos ئىچەرى گىثىنەدە، كورنىلىشيوس پېشوازىنا گلېش اونون آياقلارينا دوشىدو و اونا سجدە اتدى. ۲۶ آاما پetrosos اونو قالدىرىپ ددى: «دور، من دە آنچاق بىر ائنسانام». ۲۷ كورنىلىشيوسلا صۇحبىت إدەرك ئىچەرى گىردى و چوخلۇ آدامىن يېغىلىدىغىنى كۈردى. ۲۸ و اونلارا ددى: «سىئى اۆزۈنۈز بىلەرىتىز كى، بىر يەھۋەتىئە اۆزگە مىلتىن اولان

اوندان ائراد توتدولار،^۳ و دىئرئىلر: «سن ختنە اولۇنمايان آداملارىن يانينا گىتدىن و اونلارلا يىمك يىدئىن». ^۴ پetrosos دا باشلايىپ ترتىبلە اونلارا نقل اتدى و دىدى: ^۵ «من يافا شەھرىنى دوعا ائرئىم. هوشدان گىتدىئىم حالدا بىر رؤپيا گۈرددوم؛ دۆزد گوشەسەندىن آسىلىمىش بئۇيوك ملەفەيە بىنzer بىر جىھىشم گۈيىدىن اندىئىللەدى و يانىما قدر گىلدى. ^۶ اونون ائچتەنە گۈزۈمو دىكىب دېقىلە باخىرىدىم و بىرئن دۆزد آياقلى حيوانلارىنى، وحشى حيوانلارىنى، سورونلىرى و گۈئى قوشلارىنى گۈرددوم. ^۷ بىر سىس دەاشتىدئىم كى، منه دىئردى: «فالخ پetrosos، كىس و يە». ^۸ آما من دىدئىم: «اصلا، يارب، چونكى نجىئىس يا دا ناپاپك بىر شى آغزىما اصلა گىرمە يېب». ^۹ سىس ائكتىجى دەفه گۈيىدىن منه خطاب اتدى: «تارىينىن پاك اتدىئىنى سىن آرتىق نجىئىس سايىما». ^{۱۰} و بو اوج دەفه تىكار اوالدو و هەر شى گئنە گۈئە چىكىلدى. ^{۱۱} و باخ، او آندا قىصرىئەدن مىتم يانىما گۈنۈرئىلن اوج آدام، قالدىغىيم ئوئىن قاباغىندا دوردولار. ^{۱۲} موقىدەس روح منه دىدى كى، هېچ تەرددەتىمەن اونلارلا گىدئىم. بو آتى قارداش دا مىتمەلە گىتدىلر و او آدامىنى ئوئىنە گىرئىدئىك. ^{۱۳} او دا بىزە نقل اتدى كى، نجه اوئىنە دوران ملەبى گۈردو كى، اونا دىيشىز: «يافا يَا آدام گۈنڈەر و پetrosos چاگىريالان شىمعونو بورا يَا گىتىرت. ^{۱۴} او سەنە سۈزلى دانىشىار كى، اونلارلا سىن نىچاتا تاپارسان؟ هەم سىن، و هەم سىنەن بوتون او اهلئىن». ^{۱۵} و من دانىشىماغا باشلايىاندا، موقىدەس روح اونلارين اوستونە نازىل اوالدو، نجه كى، باشلانىشدا بىزە اولمۇشادو. ^{۱۶} و رېتىن سۈزۈنۈ خاطىرلادىم كى، نجه دىئردى: «يە حىسا سو ائلە تەعمىنە وردى، لاكىن سىز موقىدەس روحا لە تەعمىنە اولۇنماقايسىنiz». ^{۱۷} ائىدى اگر تارى اونلاردا هەمن عطانى وردى كى، بىزە دە رب عەنسا مىئىحە ائمان گىتىرىدىمئىز زامان

أزىزلىره شغا ورئىدى. چونكى تارى اونونلا ائدى. ^{۱۸} و بىز اونون ھەم يەھودىئە مەملکەتىنە، و ھەم اورشائىمە اتدىئى بورتون اشىلرئىن شاھىدىئىك. و اونلار اونفو داردان آسيب اۋلۇدورلۇر. ^{۱۹} تارى اونو اچچونجو گۈنە دېرئەلتىرى و عطا اتدى كى، آچىقجا گۈرۈنسۈن. ^{۲۰} نە كى، ھامى آداملا، آما قاباقدان تارى طرفىتىنەن سەچىلمىش شاھىدىلرە، يعنى بىزە كى، اونون اۋلۇلۇردىن دېرئەلمەسەندىن سۇزرا، اونونلا يېش اىچىنەك. ^{۲۱} و بىزە امر اتدى كى، خالقا اعلان ادئب شەھادت ورک كى، بۇ، الە ھەمن اودور كى، تارى طرفىتىنەن دېرئەلەرە و اۋلۇلەرە حاڪىم تىعىن اولۇنوب. ^{۲۲} بورتون پېغمەرلەر اونون حاقيىندا شەھادت ورئىلەر كى، اونا ائمان گىتىرنەر كىس اونون آدینىن واسىطەسى ائلە گوناھلارىن باغىشلانماسىنى آلىر. ^{۲۳} پetrosos بو سۈزلىرى جەلە دانىشىردى كى، موقىدەس روح كلامىي اشىدىنلىرىن ھامىسىنин اوستونە نازىل اوالدو. ^{۲۴} و پetrosos گلەمەش ختنە اولۇنان ائمانلى لارين ھامىسىنى حىرت باسىدى، چونكى موقىدەس روحون عطاسى قىرىي يەھودىئەلرەن اوستونە دە تۈكۈلمۈشىدۇ. ^{۲۵} چونكى اونلارين قرئىب دېلىلرە دانىشىدىقلارىنى و تارىنى مەدح اتدىكلەرئىنى اشىدىئەلرە. او زامان پetrosos دىدى: «بىزىم كەمى موقىدەس روحۇ آلان بو آداملا را كەم سوپىو رە ادە بىتلەر كى، عەنسا آلماسىنلار؟» ^{۲۶} و اونلارا امر اتدى كى، عەنسا مىئىحەن آدینىدا تەعمىنە ئاسىنلار. سۇزرا پetrosos دان خاھىش اتدىلەر كى، بىر نچە گون اورادا قالسىن.

پetrosos اۋزوندن دېقاع ادئر

يەھودىئە و ئەلەيتنەدە اولان حوارئلر ^{۲۷} و قارداشلار اشىتىدلەر كى، قىرىي يەھودىئەلر دە تارىينىن كلامىنى قبول ادېلەر. ^{۲۸} و پetrosos اورشائىمە گلەنە، ختنە اولۇنالار

بۇنا عمل ادئب، كۆمەيى بارنابا و شاعولۇن
آلى ائله آغساقالالارا گۈندەردىلر.

پتروسون حبسدن قاچىشى

اله بۇ زاماندا هېرود پادشاه آل
قالدىرىدى كى، كىلىشىسايا عايد
اولان بعضاڭىنى ئىنچىتىشن. ^۲ و يوختانى
قارداشى يعقوبو قىيلينجلا اۋلدورىدو. ^۳ و
يەھو دەلرئۇن بۇ ائشدەن خوشلاندىغىنى گۈزىنەد،
داوام و رئب پتروسوس دا توتدوردو. او واخت
فطىش بايرامىنین گۇنلەرى ئىدى. ^۴ هېرود پتروسوس
توتدوراندان سونرا، اونۇ زىئىداناسالدى و دۈرد
نفردىن ئىنبارت دۈرد دستە عسگەرە تەحۋىل
وردى كى، اونون كىشىئىنى چككىشىلەر و
ائىستەپىرىدى كى، پاسخا بايرامىنдан سونرا اونۇ
خالقىن حوضورونا چىخاراتسىن. ^۵ بله جە
پتروس زىئىداندا ساخلانىرىدى، لاكىن كىلىشى
ظرفىتىن تارىينىن حوضورونا اونون اوچۇن دائىم
دوعا ادىتىشىدى. ^۶ و إله هەمنىن كىچە كى، هېرود
اونۇ خالقىن حوضورونا چىخارىداجاق ئىدى،
پتروس ئىككى زىنجىرلە باغانلىمىش ئىككى
عسگەرئۇن آراسىندا ياتىردى. كىشىكچىتلەر دە قاپى
آغزىندا زىئىانىن كىشىئىنى چكىردىلر. ^۷ قىلتىن
رىپىن بىش مەلەيى ئەلەر اولدو و حوجەنى بىش
نور ئاشىقلانىرىدى. ملک پتروسون بۇرۇونە
ووروب اونۇ اوپىاتىدى و ددى: «تىز دور!» و
زىنجىرلەر پتروسون آلرەنىن دوشىدو. ^۸ ملک اونا
ددى: «قورشا غىينى باغلا، باشما غىينى دا گى!» او
دا بله اتىدى. و ملک اونا ددى: «عبانى گى و
دالىمجا گىل». ^۹ پتروس اشىئە چىخىب اونون
دالىنچا گەتمەيدا داوام وردى. بىتلەرىدى كى،
مەلەيىن اتىئىكلەرى دوغىرودور. الە دوشۇنوردۇ
كى، يوخۇ گۈرۈر. ^{۱۰} بىرئىنجى و ئىنكىنجى
كىشىكچىنى كەچىن سونرا، شەھەر چىخان دەمىز
قاپىينى يانىنى يېتىشىدلەر كى، اۋزو-اۋزو نەندەن
اونلارا آچىلىدى. اونلار چىخىب بىش كۆچەندى
كىچىتلەر و بىش آندا ملک اوندان آيرىلدى. ^{۱۱} و

عطاطەمىشىدى، من كىئمە كى، تارىيە مانع اولا
بىتلەم؟! ^{۱۲} اونلار بۇ سۈزلىرى اشىدىن سونرا،
ساكىش اولدولار و تارىيەن عئىزلىنىڭ ئەرگى
دىئردىلر: «بىلە اولسا، تارى قىرى يەھو دەلەر دە
حيات گىشىن تۈۋەنەي عطا ادئب.»

انطاكييەدە كى ئامانلى لار

^{۱۳} بله جە، استغنانىن اولۇمۇندىن سونرا
باشلانان اذىتىلە سېيشىنلىدەن، داغىلىميش اولانلار
فەئىقىئىنى، قىبىرئىس و انطاكييە يە قدر گەئىب
تارىينىن كلامىنى يەھو دەلەر باشقا ھەج كىسە
دەمە دەلر. ^{۱۴} آماً اونلارىن اىچىنده قىبىرئىس و
كىپىلى اولان بعضاڭىلەر وار اتىدى كى، انطاكييە يە
گڭىلەپ يۇنانلىرلە دە دانىشىدیلار و رب عەسانى
اونلارا وعظ اتىدىن. ^{۱۵} و رىشىن آلى اونلارلا
أتىدى و چوخ آدام ائمان گەتكەرپ رېب دۇندولر.
^{۱۶} اونلارىن حاقيقىدا اولان خېر اورشائىمەدە كى
كىلىشانىن قولغا غىينا چاتىدى. اونلار دا بارنابانى
انطاكييە يە گۈندەردىلر. ^{۱۷} بارنابا دا كىلىدى و
تارىينىن فيضىنە شاهىندە اولان زامان سۈنەتىدى
و ھامىنى تىشۈق اتىدى كى، رېب اوركىلەن
باغلى اولوب صادق قالسىنلار؛ ^{۱۸} چونكى
او، ياخشى بىش آدام، و موقىنس روح و ائمانلا
دۇلۇ اتىدى و چوخ آدام رېب گەتكەرلىدى.
^{۱۹} و بارنابا شاعولۇ أختارماق اوچۇن طرسوسا
گەتكىدى؛ ^{۲۰} و تاپىدېغى زامان اونۇ انطاكييە يە
گۈنلەر دە اورشائىمەن انطاكييە يە پېغمېرلى
گەلدىلر. ^{۲۱} و اونلاردان آقاپىوس آدىلى بىشى
دوروب موقىنس روحون واسىطەسى ئەلە
بىتلەرىدى كى، بوتون روم دۇنياسىنى بؤيوک بىش
قەھىچە كەلە جىك. و بۇ كاولدۇيپوسون دۇۋارانىندا
باش وردى. ^{۲۲} و شاگىردىلر قرار وردىلەر كى،
ھەر بىشى گوجۇ چاتىدېغىنى قدر، يەھو دەلەر
ياشىيان قارداشلارينا كۆمك گۈندەرىشىنلار. ^{۲۳} و

چونکى اونلارين مملكتى پادشاهين مملكتىنىن ارزاق آليردى. ^{۲۱} تعين اولونموش گوندە، هئرود سلطنت پالتارىينى گىيىت، تخت اوستونده آيلىشدى و اونلارا خطاب اتمە يە باشلادى. ^{۲۲} و خالق قىشقىريردى: «بو ائنسان سىسى يوخ، بىر آلاه سىسى دئ!» ^{۲۳} او آندا رېئن بىر ملەمىي هئرودو ووردو، چونكى عئزىزى تارىيما ورمەدى و قوردلار طرفىندەن يېلىش جان وردى. ^{۲۴} لاكتىن تارىينىن كلامى ووسعت آليپ يايىليردى. ^{۲۵} بارنابا و شاعول خىدمتلەرنى يېرىئنە يتىرنىن سونرا، مرقوس چاغىرييان يوحنانى دا اۇزلىرى ائلە گۇئىرۇب اورشىئىمنىن قايتىدىلار.

بارنابا و شاعول گۈئىرۇلەر

^{۱۳} انطاكييەدە اولان كىلئىسادا بعضى پىغىبرلەر و موعلئىمەر وار ائىدى؛ بارنابا، و نئىڭ چاغىرييان شمعون، كريپىلى لوکىيىس، تىترارخ هئرودون سود قارداشى ماناعىن، و شاعول. ^۲ و او زامان كى، رېئه اونلار خىدمت ادئب، اوروج توتموشدولار، موقدس روح ددى: «تعين اتىئىئەم ائش اوچون بارنابا و شاعولو منه آيىرىن». ^۳ او زامان اوروچ توتوب دوعا اندىن سونرا، اونلارين اوستونە اللىئىنى قويوب يولا سالدىلار.

^۴ بلەجه، اونلار موقدس روح طرفىندەن گۈئىرۇلەن حالدا، سلوكىيە يە گەندەلەر و اورادان گەمى ائلە قىثيرىسە گۈئىرۇلەر. ^۵ سالامىسە چاتىدقىلارى زامان، يەۋەئىرەن كىشىلەرنە تارىينىن كلامىنى وعظ اتمە يە باشلادىلار. يوحنا^{*} دا اونلارا كۆمكچى ائدى. ^۶ بىتون جىزئەنى پافوسا قدر گىزىندن سونرا، بارىشىع ادلى يەھودى بىر جادوگەر و يالانچى پىغىبرە راست گۈئىرۇلەر كى، ^۷ دراڭەلى بىر آدام اولان والى سرگىيىس پولوسون يانىندا ائدى. بو

۱۱ پطروس اۇزونە گۈلدەيى واخت ددى: «ايندى دوغىرۇدان بىتلەرمى كى، رب ملە يېنى گۈئىرەب، منى هئرودون آلىشىنەن و يەھود خالقىنин بىتون گۈزلەدەكلەرنىن قورتارىسىن». ^{۱۲} بۇنو باشا دوشىدويو زامان، مرقوس چاغىرييان يوحنانىن آناسى مريمەن اۋەنە گەندى. بىر چوخ خالدارى اورادا يېغىلىپ دوعا ادئرەلەر. ^{۱۳} كوچە قاپىنى دؤين واخت، رودا آدلى خىدمتچى بىر قىز جاواب ورمە يە گۈلەي. ^{۱۴} و پطروسون سىئىنى تانىياندا، شادىقدان قاپىنى آچىمادان ائچەرى قاچىپ بىر وردى كى، پطروس قاپىدادىر. ^{۱۵} آما اونلار اوغا دىئرەدى كى، بىلەدەر. اونلار دا دىئرەلەر: «بو اونون ملە بى دئر». ^{۱۶}

آما پطروس دۇيمە يە داوام وردى و آچىدقىلارى زامان، اونو گۈرۈب حىرتە دوشىدور. ^{۱۷} لاكتىن پطروس اونلارالى ئىللە ائشارە اتىدى كى، ساكتى اولسونلار. سونرا رېئن اونو زئىندا دان نىجە چىخارتىدىغىنى اونلارا نقل ادئب ددى: «بۇنلارى يعقوب و قارداشلارا بىر ورئىن». و اورادان چىخىپ آيرى بىر يە گەندى.

^{۱۸} سحر آچىلاتىدا عسگىرلەر آراسىيندا بؤيووك بىر ولولە وار ائىدى كى، گۈرەسپ پطروس نە اولدو. ^{۱۹} هئرود پطروسو آختارىب تاپىماياندا كىشىكچىتلەرى ائستىنطاق اتىدى و امر وردى كى، اونلار اعدام اولىسونلار. اۇزۇ دە يەھودىيەن قىصرىيە يە گەندى، اورادا قالىرىدى.

هئرود پادشاهين اۇلومو

^{۲۰} هئرود صور و صىئدون اهالىسىنە قضىلىنمئىشىدى؛ اونلار دا سۆزۈ بىر ادئب يانىنا كەلدىر و پادشاهين فرآشباشىسى بلاستوسو اۇز طرفلىئەنە چىكىب صولح ائستەيىرەلەر،

اۆلکەمەئىنى بېلۈب اونلارا مىثاڭ وردى كى، بۇنلارين ھامىسى دۇردى يوز آلى ئىل عرضىندە باش وردى. ^{٢٠} و بۇنلاردان سونرا سمويەل پېغىمەر قدر اونلاردا داۋرلۇر وردى. ^{٢١} سونرا پادشاھ ائستەدئىل؛ تارى دا بىيامىن قېتىلەسلىنىڭ قىش اوغلو شاعولى آدىلى بىش كىشىنى قىرخ ائل اونلارا وردى. ^{٢٢} و اونو رەاندىن سونرا، داۋودو اونلارا پادشاھ تعىيەن اتدى و اونون بارەسلىنىڭ شەhadat ورئىب ددى: "يسە اوغلو داۋودو اورەيئەم مۇوافقىت بىش آدام تاپىمىشام كى، بۇتون ائستەدئىئەم يىرئەن يېتىرىجىك." ^{٢٣} بو آدامىن نىلسەنلىنىڭ تارى، وعدىدە گۈرە، ائسرايىلە بىش قورتارىجى كىتىرئىپ كى، ئەسلا اوپسون. ^{٢٤} اونون گلمەسلىنىڭ قاباق، يەحىا بۇتون ائسرايىل خالقىنا تۈۋىبە تعمىدىنى اعلان اتمىشىدى. ^{٢٥} يەحىا اۆز دۇرۇرۇن تاماملا يارىكەن دىئردى؛ "منى كەنم سايىرسىنىز؟ من او دېئلەم. آما باخىن، مندىن سونرا بىرى گلەر كى، اونون آياقلارىنىڭ چارىيەغىنى آچماغا بلە لايىق دېئلەم." ^{٢٦} قارداشلار، ائيراهەن عايتەلەسلىنىڭ اوغوللارى، و آرانيزدا اولان تارىيدان قورخانلار! بۇ نىجات كلامى بىزە گۈنۈرئىلب. ^{٢٧} چۈنكى اورشىلەمەدە ساڭىن اولانلار و اونلارين رىئىسلەرى نە اونو تانىيەلەر، نە دە هەربىت گۈنو اوخونان پېغىبىرلىرىنى يازىلا يەنلىنى كى، اونو مەحکوم اتمىكلە بۇنلارى يىرئەن يېتىردىل. ^{٢٨} و اوندا اۇلۇمە لايىق بىش سىب تاپىمادىقىلارى حالدا، پىلاطىدان ائستەدئىل كى، اونو اۇلدۇرسون. ^{٢٩} و اونون بارەسلىنىڭ يازىلەمىش اولان بۇتون شىلىرى يىرئەن يېتىرئى، او نو چارمەيدىخان اىنۋەردىلر و قېۋە قويىدۇلار. ^{٣٠} لاكىن تارى اونو اۇلۇرلۇن دئرئەلتىدى. ^{٣١} و او، چوخ گۈنلەر عرضىندە اۆزىونو اونونلا جىلتىن اورشىلەمە كىتلەر كۈرستىدى، الە هەمئىن او آداملا را كى، ائىندى خالقىن آراسىندا اونون شاھىتلىرى دئرلىلر. ^{٣٢} و بىز، آتالارىمیزا ورئەن و عەدەتلىن خوش، خىر ئەم سىئە وعظ ادەت ئىك

آدام بارنابا و شاعولو چاغیریب، تارینین کلامینی اشتمک ائسته‌دی.^۸ آما جادوگر علئمها (چونکی آدی بله ترجمه اولنور) اونلارا ضئد دوروب چالیشدی کی، والثنی ائماندان آزدیرسین.^۹ لاکن شاعولو کی، پیلوس آدیندا دا تانینیردی، موقددس روحلا دولو گوزلرئنى اونا دئکىت،^{۱۰} دىدى: «ای سىن، هر جور حىيلە و حۇققە بازلىقلات دولو آدام، سىن اى اېبلىش اوغلو، سىن اى بوتون صالحائين دوشمنى، ربئن دوز يولارىنى آيرى اتكىدن آل چىكمە يەجكىسن؟!^{۱۱} ائندى باخ، ربئن الى سىن اوستونه گلڭىت، كور اولاچاسان و موعىن بىئر واختا قدر گونشى گۈرمە يەجكىسن!» او آندا اونون اوستونه بىر دومان و بىر قارانلىق دوشدو و اورا-بورا سورونوب، بىئرئنى آختارىردى کي، الثندن توتوپ آپارسىن.^{۱۲} او زامان والى، نە باش وردئىنى گۈرنىدە، ربئن تعلمىتە مات قالىب ائمان گىشتى.

۱۳ پولوس و یولداشلارى دهنزه ووروب، پاگوسدان پامفتليئىنن پرجه شهرئىنە گلدىلر، لاکىن يوھنا اونلاردان آيرىلىك اورشىلەمە قايتىدى. ۱۴ اونلار پرجهدن كچىت پىسىئىدەيە انطاكييەسئنە گلدىلر و سېت گونو كىشىسيه گىدب اوتوردولار. ۱۵ شرعت و پىغمەرلەرن اوخويياندان سۇنرا، كىشىس رىيسلرى اونلارارا خىبر گۈندىرئىب دەتلەر: «قارداشلار، اگر خالقا تشىۋق اوچون سۆزۈنۈز وار، دىئن».»

۱۶ او زامان پولوس قالخدي و آلى ائله اشارة داده ددى: «ای ائسرایائشن کىشىلرى، تاريدان قورخانلار، قولاق آسىن!»^{۱۷} بو ائسرايەل خالقىينين تاريسى آتالاريمىزى سچىدى و مئصىر دئيارىندا قالان زامان اونلارى بؤيوك اتدى، قالدىرىلىميش بئر قوللا اونلارى اورادان چىخارتدى.^{۱۸} و قىرخ ائله قدر چۈلەدە اونلارى دۆزدۇ.^{۱۹} كىغان دئيارىندا بىدى مئلىتى، هلاك ادنىن سوئىء، اونلارنى

۴۲ پولوس و بارنابا اشیه چیخان واخت، اونلار اونا یالواریدیلار کی، گلن سبّت ده اونلارا بو سؤزلىرى دىئلسىن. ۴۳ و كىنىسىدەن داغىلانتدا، يەھودىلەرن و يەھود دئىشە دۇئىلەرن چوخالارى پولوس و بارنابانىن دالىنجا گىتلەر؛ اونلار دا بور آداملا دانىشىپ تشوّق ادئرەلر کى، تارىينىن فيضىندە ثابىت قالسینلار.

۴۴ گلن سبّت تەممۇن بوتون شەھر يېغىلىدى کى، تارىينىن كلامىنى اشتىسىن. ۴۵ آما يەھودىلەر، جامائاتى گۈرنە، پاخىليقلا دولدولار و پولوسون دەئىي سۈزۈلەر ضىندە دانىشىپ كوفر دىئرەلر. ۴۶ لاكىن پولوس و بارنابا جىسارلە دانىشىپ دىئلەر: «لازىم ائدى کى، تارىينىن كلامى اۆلچە سىزە دىئلسىن. ائنىدى کى، سىز اونو رەدئىشىنەز و ابى حياتا لايق اولمادىغىنiza حۆكم ادئرىشىنەز، باخىن، بىز دە قىرىي يەھودىلەر طرفتە دۇنوروک. ۴۷ چونكى رب بىزە بله امر ادئب:

«سى قىرىي يەھودىلەر اوچون ائشىق قويىلۇم كى،
ئىجاتىي يېئن او بىرى باشينا قدر
گىتىرسىن.» *

۴۸ قىرىي يەھودىلەر بو سۈزو اشىدىن واخت سوئىنلەر و شادلىق ادئب تارىينىن كلامىنى عىزّاتلىن دئىرەتىردىلر؛ و ابى حياتا تعىين اولونانلارين ھامىسى ائمان گىتىردىلر. و ربئىن كلامى بوتون او دىياردا يابىلىرىدى. آما يەھودىلەر مۇعىتىر دىئدار آروادلارى و شەھرىن نۇفوذلۇ آداملارىنى قالدىرىپ فىتتەن ياراتدىلار كى، پولوس و بارنابا يىا اذىيەت يېتىشىنلەر. و اونلارى اۆز دئىبارلارىندا قوودولار. ۴۹ لاكىن پولوس و بارنابا آياقلارىنин توزۇنۇ اونلارىن

کى، ۳۳ بو وعدەنى تارى، عىئانى دئرئەتمىكەد او نلارىن اۋۇلادلارى اولان بىنلەر اوچون يېئنە يېتىرىدى. نىجە كى، ائكىنچىي مىزمۇردا دا يازىلىپ:

«سن مىتم اوغلومسان، بو گون من سنى تۈولىد اتىدەم.» *

۴۴ بو حقىقتى كى، تارى اونو اۋلولىرى دئرئەلتىدى و اصلا چورومەيە قويىمادى، بله دىئلەب:

«داودون موقىس و يقىن بىركىلەئىنى سىزە ورەجه يم.» *

۴۵ بونا گۈرە آىرى بىر يىدە بونو دا دېئر: «سن موقىدىنى چورومەيە قويىمایا جاقسان.» *

۴۶ چونكى داود اۆز تىلىشىدە تارىينى آماجىينا خەدمەت ادئب، گۈزلىرىنى حىاتا يومدو و آتالارينا قوشلۇوب چورومەكلىشك گۈرددو.

۴۷ لاكىن تارىينى دئرئەلتىدىي شخص چورومەكلىشك گۈرمەدى. ۴۸ بله جە، اى قارداشلار، بىلەن كى، اونون واسطەتىسى ائلە گۇناھلارين باغيشلا ئىتماسى سىزە اعلان اولۇنور ۴۹ و اونون سايەستىنە ائمان گىشىن هر كىس هر شىيدن آزاد اولۇنور، او شىيلەن كى، موستانىن شەئىتى ائلە آزاد اولا بىئەمەرتىش. ۵۰ بونون اوچون دەقەت ادئن كى، پىغمېبرلەر ئىكتىبا لاريندا دېنلىن سىزئىن باشىنiza گىلمەسەن:

۴۱ «باخىن، اى تەحقىر ادلەر،
حىيرىتىن مات قالىن و محو اولون؛
چونكى سىزئىن گونلەتىزىدە من إله بىر
اىش گۈرۈزەم كى،
اونو بىرى سىزە بىيان اتسە ۵۰،
انىنمازسىنiz.» *

ناطق اولدوغو اوچون ھرمىس چاغىرىردىلار.
۱۳ شەرئىن إشىنىدە اولان زۇعوس مۇبدىئىن
كاھىنى دە شەرئىن دروازاسىنىن يانىنا اۆكۈزلى
و گۇلدىتەلر گىتىرىدى و ائستەيېرىدى كى،
خالقا لا بىرلىككە قوربان كىسىن. ۱۴ لاكتىن
حوارئلر، بارنابا و پولوس، بونو اشىدىن واخت،
پالتارلارىنى يېرىتىپ، خالقىن اورتاسىنى
آتىلىدىلار و قىشقىرىپ ۱۵ دىتلەر: «كىشىلە!
بۇنالارى نىئىه ادىئىستىنىز؟ بىز دە سەزىن
طبىئىتتىنىز بىنزەين ائنسانلارىق. و سىزە
ائىنجىلەن خوش خېرىنى وعظ اتىدى كى،
سېز بۇ باطىل شىلدەن دئرى تارى طرفىنە
دۇنەستىنىز؛ او تارى كى، گؤيو، يرى، دەنزي،
و اونلارىن اىچىنە كى هەرى سىي ياراتدى.
۱۶ او، كەمچىش نىستلەدە بوتون مەلتەرە ئاجازە
ورمىشىدى كى، اۆز يوللارى ائلە گىتىنىلر.
۱۷ آما گىنە دە اۆزۈنۈن شەhadتىز بوراخىمادى.
ياخشىلىقىتىدى و گۈپىدىن سېزە ياغىش و
ثىمرەلى مۇوسوملار ورئب اوزىكلىرىنى يىمك و
شادىقلا دوييرودو».

۱۸ و حتا بۇ شىلىرى دىئىندەن سۇنرا دا،
گوجىلە خالقى اونلارا قوربان تقدىم اتمكىن
آل چىكىتىرىدىلەر. ۱۹ لاكتىن يەھودىلار انتاكىيە و
ائقونىيەدەن گلېڭ خالقى قىزىشىرىدىلار. اونلار
دا پولوسو داشا باسيب، شەھىدىن اشىيە
سورودولر و اونو اولمۇش گومان اتىدىلر.
۲۰ آما او زامان كى، شاگىردىلر اونون اطرافىنى
يىغىلىميشىدىلار، او دوردو و شەھەر گىردى. و
صاباحى گون بارنابا ائلە درېيە كىتىدىلەر. ۲۱ و
ائىنجىلەن خوش خېرىنى او شەھەر وعظ اتىب بىر
چوخ آدامى شاگىردى اندىن سۇنرا، لىستىرىيە،
ائقونىيە يە و انتاكىيە كى قايىتىدىلار. ۲۲ و
شاگىردىلەن جانلارىنى قوقۇتلەئىرئب اونلارى
تشوقى ادەرەتلىرى كى، ائماندا مۇھىكم داياسىنىلار
و دىئرەتلىرى كى، «بىنـ تارىينىن پادشاھلىغىنى چوخ
اذىتىلەرە گىرمەلىيئـك». ۲۳ و ھەر كەلىشادا اونلار
اوچون آغساقاللار تعىين اتىدىلەر و اوروج آغىزلا

ضىئىنە سەلکىئىب، ائقونىيە يە كىتىدىلەر. ۲۴ و
شاگىردىلر دائىم شادىلىق و موقىدەس روحا لار
دولوردولار.

ائقونىيەدە

۱۲ و إله اولدو كى، ائقونىيەدە پولوس
و بارنابا بىرلىككە يەھودىلەرلىن
كىتىشەلرئەن گەردىلەر و إله دانىشىدىلار كى، هەم
يەھودىلەرن، هەم دە قىرىي يەھودىلەرن بىر بۇيوك
خالق ائمان گىتىرىدى. ۲۵ آما ائمان گەشىمەين
يەھودىلەر قىرىي يەھودىلەرى قىزىشىدىرىپ،
ذەنلىرىنى قارداشلارين ضىئىنە بولاندىرىدىلار.
۲۶ بلەجە پولوس و بارنابا اورادا اوزون بىر
مۇۋەت قالىيب، رېئن حاقيىندا جىسارتلە
دانىشىرىدىلار. رب دە اۆز فيضىشىن كلامينا
شەھادت ورئب، اونلارىن آلى اقىلە علامتلىر و
عجايىتلىر يارادىرىدى. ۲۷ لاكىن شەھەن خالقى
ائىكى يەرە بۇلۇندۇ؛ بعضاشتىرىي يەھودىلەرلىن
طرفىنى توتموشدو، بعضاشتىرىي حوارئلەن.
۲۸ او زامان كى، قىرىي يەھودىلەر و يەھونىلەر
ريئىسلەرى ائلە بىرلىككە بىر سوئى قىصد
حاضىرلادىلار كى، اونلارى روسواي ادب
داشلاسىنلار، ۲۹ اونلار بوندان خىردار اولوب،
لەكايونيانىن لىستىرە و دربە شەھەرلەرنە و
اطرافلارينا قاچىدىلار. ۳۰ و اورادا ئىنجىلەن
خوش خېرىنى وعظ اتىمە يە داوام وردىلەر.
۳۱ لىستىرەدە آياقلارى چولاق بىر آدام
او تورموشدو؛ انادان شىل دوغولۇموشدو و ھېچ
يرئىمەنىشىدى. ۳۲ بو آدام پولوسون دانىشىدىغىنى
قولاق آسىرىدى. پولوس دا اونا گۈز دېتكىب
صاغالماغانى اوچون ائمانى اولدۇغۇنۇ گۈرۈنە،
۳۳ او جا سىسلە اوغا ددى: «آياقلارين اوستوندە
دوز دايان!» او دا يىردىن آتىلىپ يرئىمە يە باشلادى.
۳۴ پولوسون نە اتدىئىنى گۈرۈن خالق، سەسىنى
او جالدىپ لەكايونيا دېلىنىدە دېتىرىدى:
«آللاھلار ائنسانلار شىكلىنى دۇنوب آرامىزا
إتىبلەر». ۳۵ و بارنابانى زۇعوس، پولوسو دا باش

^٦ حوارئلر و آغساقاللار بئر يره يېغىلىدیلار کى، بو مسله يه بئر تدبىر قازانىنلار.^٧ و چوخ موباحثىئەن سونرا، پطروس آياغا قالخىب اونلارا ددى: «قارداشلار! سىز بىتلەرسىنتىز كى، تارى، اوْلۇكى گونلەرن بونو سېجىدى كى، قىرىپەھودلەرن انتىجىلىش خوش خېرىنى منىم آغزىمىدان اشىدئىب ائمان گىتىرىسىنلر.^٨ و اوْرۇكلىرى بىتلەن تارى، بىزە وردەيى كىمە، اونلارا دا موقدىس روحو ورمىكلە گۈرستىدى كى، اونلارى قبول ادئب.^٩ و بىزئىملە اونلارىن آراسىندا هچ بئر فرق قويىمايىب، اونلارىن اوْرۇكلىنى دە ائمان واسطەتىسى ائله تمئىلەدى.^{١٠} ائندى نئىھە تارىنى ائمتحانا چىكتىب، او يوغۇ شاگىردىلەن بويۇندا قويورسونۇز كى، نە آتالارىمېز، نە دە اۆزۈمۈز اونۇ داشىيا بىتلەرىدىكى؟!^{١١} لاتىن بىز دە اونلار كىمە بونا ائناثانىرىق كى، رب عىشانىن فيضى ائله نىچات تاپىرىق.

^{١٢} بوتون جاماعات ساكتى اولىدولار و بارنابا و پولوسا قولاق آسىرىدىلار و اونلار نقل ادئرەتلە كى، تارى اونلارىن واسطەتىسى ائله قىرىپەھودلەر آراسىندا نە علامتىلار و عجايبىلەر ادئب.^{١٣} اونلار دانىشىماقدان دايياناندان سونرا، يعقوب جواب ورئىب ددى:

«قارداشلار! منه قولاق آسین. ^{١٤} شمعون^{*} نقل اتدى كى، نىجه تارى اوْلۇدە قىرىپەھودلەر ياخىنلاشدى كى، اونلارىن آراسىنдан اۋىز آدى اوچون بئر خالق تشكىل ورسىن.^{١٥} و پېغمېرىلەن سۈزلىرى بونو تصدىق ادئر، نىجه كى، يازىلىپ:

^{١٦} «بو شىيلەرن سونرا دۇنه جەيم، و داودودون يېخىلىميش چادىرىنى تىزەدن قوراجاغام.

و ئىرانەلرنى تىزەدن بىشنا ادەجەيم، و اونۇ تىكار قوراجاغام كى،

دواعى ادئب اونلارى ائمان گىتىرىدىكلىرى رىبە تاپشىرىدىلار.^{٢٤} و پىنسىدىئىه دەن كىچىپ پاڭقىلىيە يە گىلدەن.^{٢٥} و ېرىجە دە كلامى دانىشانىدان سونرا آتالىيا گىدىلەر.^{٢٦} و گىمى ائله اورادان انطاكىيە قايتىدىلار، او يره كى، يېرئە يېشىدىكلىرى اش اوچون اورادا تارىنин فيضىتە تاپشىرىلىمېشىدىلار.^{٢٧} اورايما يېشىش كىللىسانى بئر يره يېغىدىقلارى زامان، اونلارا نقل اتدىلە كى، تارى اونلارىن واسطەتىسى ائله نەلر اتدى و نىجه ائمان قاپىسىنى قىرىپەھودلەرن اوزونە آچدى.^{٢٨}

او رادا قالدىلار.

اورشىئىم سوراسى

١٥

يەھودىيە دەن بعضى ادامالار گلەب قارداشلارا تعلەم ورئىدىلەر كى، «اگر موسادان قالان عادتە گۈرە خىنە اولماياسىنىز، نىچات تاپا بىتلەرسىنتىز.» ^{٢٩} پولوس و بارنابا اونلارلا چوخ چىكتىشىب موباحثىئە ادىندن سونرا، بو قرار ورئىلىدى كى، پولوس و بارنابا و بئر نىچە آىرىي آدام، بو مسلە اوچون اورشىئىم، حوارئلرئىن و آغساقاللارين يانىنا گىتسىئىلر.^{٣٠} بىلە جە، كىلشىسا طرفىتىن دەن گۈندەرلىشىب، فەننىقىئىھ و سامائەرەن دەن كچىنە قىرىپەھودلەرن ائمانا گلمىكلىرىنى نقل اتدىلە و قارداشلارا بؤيووك شادلىق گىتىرىدىلەر.^{٣١} اورشىئىم چاتىدىقلارى زامان كىلشىسا، حوارئلر و آغساقاللار طرفىتىن قىبۇل اولۇندولار و تارىنinen اونلارىن واسطەتىسى ائله اتىئىي بوتون شىلىرى خېر ورئىلەر.^{٣٢} آماً فەرئىسلىر فېرقەسىنلىن اولان بعضى ائمانلى لار قالخىب دەنلىر: «بو اونلارا لا زىمىدىر كى، خىنە اولىسونلار و تاپشىرىپەسىنلار كى، موسانىن شەرئەتىنى رئعايت اتسىنلار.»

کى، اونلار اۇزلىرى همن بولىرى شەفاهى سىزه بىان ادەجىكلەر. ۲۸ چۈنكى موقىدسى رواح و بىزە ياخشى او گۈرۈندو كى، واجب اولاڭ بو قىيىدالاردان باشقۇ، سىئىن اوتستۇنۇزە آرتىق يوک قويىماياق. ۲۹ بۇ كى، اۇزۇنۇزو بولتىرى تقدىم ادىلمىشلىرىنىڭ، قاندان، بوغولمۇش شېلىرىدىن و جىئىنسى عەفتىسەزلىكىدىن اوزاق ساخالىياسىنин. اگر بول زادلاردان اۇزۇنۇزو اوزاق ساخالىياسىنiz، ياخشى إدرىسەننىز. سالامات اولون».

۳۰ بله جە اونلار يولا سالىناندان سونرا، انطاكييە يەكتىدىلر و جاماعاتى بىر يەرىيغىب مكتوبو تقدىم اتدىلر. ۳۱ و اونلار بونو اوخىوانىدان سونرا، اوندا اولان تشوتقىدىن سوئىنلەر. ۳۲ يەھودا و سىلاس اۇزلىرى دە پىغمىرى اولدوقلارىنidan، چوخ سۈزلىر قارداشلارى تشوتقى ائىب قۇوتلىنىڭدىلر. ۳۳ و اورادا بىر مودىت قاندان سونرا، قارداشلار سالاماتلا اونلارى، اونلارى گۈنۈرلىرىنى يانىندا گرى گۈنۈردىلر. ۳۴ (لاكن سىلاسما ياخشى او گۈرۈندو كى، اورادا فالسىن). ۳۵ آما پولوس و بارنابا انطاكييە دە قالىپ، اۇزگە بىر چوخ خالارى ائىلە برابىر بىشىن كلامىنى تعلمىم و رئب وعظ ادىئىدىلر.

پولوس و بارنابا آراسىندا اولان موباختە ۳۶ بىر نچە گون سونرا، پولوس بارنابا يادىدى: «گل دۇنوب، بىشىن كلامىنى اعلان اتدىيئمىز هر شەرەد قارداشلارين گۈرۈشۈونە گىدك و گۈرۈنۈدو كى، آما چوخ ائستەيىشدى كى، يوحنا چاغىرىلان مرقوسو دا اۇزلىرى ائىلە گۈزۈرسۈنلر. ۳۷ بارنابا چوخ ائستەيىشدى كى، يوحنا چاغىرىلان مرقوسو دا اۇزلىرى گۈرمۈردو كى، پامغۇنلىقى دە اونلاردان آيرىلان و اونلارلا ائىشە كىتمەين بىر آدامى اۇزلىرى

۱۷ قالان ائسانلار رىبى آختارىسىنلار، حتا بوتون او قىرى يەھودىلەر دە كى، منىم آديم اونلارين اوستونىدە دەنر.

۱۸ بونلارى رب دىش، او كى، بولىرى ازىلدىن بىلدەرئىن. * ۱۹ بونا گۈره، من بىلە مصلحت گۈرۈم كى،

قىرىي يەھودىلەرن تارىيە دۇئىنلەر زەخت آچماياق. ۲۰ لاكن اونلارا يازاق كى، اۇزلىرىنى بولتىرى تقدىم ادىئىب نجىش اولمۇش شېلىدىن، جىئىنسى عەفتىسەزلىكىدىن، بوغولمۇش حيوانلارين آتىندىن و قاندان اوزاق ساخالاسىنلار. ۲۱ چۈنكى قادىم نىشىللەرن بىرى موسانىن ھەر شەرەد آداملارى وار كى، اونون بارەسىنەدە وعظ ادىئىلر و ھەر سېت گۇنۇ موسا كىتشىلەرەدە اوخۇنور. »

۲۲ او زامان حوارئلەر، آغساقالالارا و بوتون كىلەسىيا ياخشى بولىرىندو كى، اۇز آرالارىنidan آداملار سەچىت، اونلارى پولوس و بارنابا ائىلە انطاكييە گۈنۈرلىنىلى. بارساتىمىن چاغىرىلان يەھودا و سىلاس، قارداشلار آراسىندا رەھرىنىڭ ادىئىلر. ۲۳ و اونلارين آلى ئىلە بول مكتوبو گۈنۈردىلر: «حوارئلر و قارداشلار اولان آغساقالالاردان، انطاكييە، سورئىيە و قىلەتىقىيە دە اولان قىرىي يەھودى قارداشلارا. سالام.

۲۴ ايشتەمىشىك كى، بىزئىم آرامىزدان بعضىلە چىخىپ اۇز سۈزلىرى ائىلە سىزى پرئىشان ادىب، جانلارىنىزى دا اىضەطىشىرا باسالىپلار. حال بول كى، بىز اونلارا بول بىر شى تعلمىم ورمە مەشىق. ۲۵ اونا گۈرە موتفق فىتكىلە بىزە ياخشى بول گۈرۈندو كى، آداملار سەچىت، سودئىيەمىز پولوس و بارنابا ائىلە برابىر سىزىن يانىنزا گۈنۈرەك ۲۶ كى، اۇز جانلارىنىنى رېئىمەن ئىشىن آدى يولىندا قويىمۇش آداملارىلار. ۲۷ بله جە، بىز يەھودا و سىلاسلىسى گۈنۈردىك

۱۰ پولوسون بو رؤیاسیندان سونرا، فورن جهد اندک کی، مقدونیه‌یه گدک، چونکی بله حساب اندک کی، رب بزی ائنجانش خوش خبرئی اونلارا دا موژده ورمک اوچون چاغیریب.^{۱۱} دهنتز یولو ائله تروآ‌سдан چیخیب، دوز ساموتراکیایا و صاباچیسی دا نیاپورلسه گلدنک.^{۱۲} اورادان دا فتلنپیه‌یه گلدنک کی، مقدونیه‌یه ایاللئن باش شهرلئندن بئری و روم موستعلکه‌سی دئر. و بو شهرده بئر نچه گون قالدیق.^{۱۳} سبّت گونو شهردن چیخیب بئر چای کنارینا گلدنک و گومان ادرئنک کی، اورادا عبادت اوچون بئر یر اولاچاق. و اوتوروب اورایا بیغیلمیش آروادلارلا دانیشماغا باشلادیق.

۱۴ نیاترا شهرئندن لئئیه آدلی ارغوان قوماش ساتان بئر آرواد بئزه قولاق آسیردی. لئئیه تارینی پرستیش ادن بئری ائدی. رب اونون اوره‌یئنی آچدی کی، پولوسون دانیشیدیقلارینی قبول اتسئن.^{۱۵} و عایشه‌سی ائله برابر تعمید آلاندان سونرا بئزه یالواریب ددی: «اگر منی ربے ائمانلى ساییسینیز، اوئمه گلشن و اورادا قالین». و بئزه چوخ انصار اتدی.

۱۶ بئر واخت بئز دوعا ادئلن یره گدرکن، ائچننده فالچیلیق روحو اولان بئر کنتر بئزه راست گلدى کی، فالچیلیق اتمکله آغالارینا چوخ قازانچ گتىردى.^{۱۷} قیز پولوس و بئزئم دالیمیزا دوشدو و قىشىريپ دېرىدى: «بو آداملار تاعالا تارينين قوللارى دىرلار کي، سىزه نجات يولونو اعلان ادئرلر».^{۱۸} و بئر چوخ گونلار بونو تكرار اتدی. لاکئن پولوس چوخ ناراتحات اولدو و دۇنوب او روحا ددى: «عئسا مسئھن آدىندا سنه امر ادئرم کي، اوندان اشئيه چىخاسان!» و روح او آندا اشئيه چىخدى.^{۱۹} آما كىنۋەن آغالارى، قازانچ

ائله گئۇرسونلار.*^{۲۰} و آرالارىندا اله ائتى بئر موباحىته دوشدو کى، بىرىشلرلئنن آيرىيلىدارلار و بارنابا مرقوسو اۋزو ائله گئۇرۇب گەمى ائله قىشىرىسىه گتىدى.^{۲۱} لاکئن پولوس سىلاسى سىچىدى و قارداشلار طرفىندن ربئن فيضىنە تاپشىرىلىپ يولا دوشدو.^{۲۲} و سورىيە و قىنلەقىئىه ائچنن سفر ادئب، كىلشىسالارى قووتلەنۈرئىدى.

ئىمۇتاعوسون اونلارا قوشولماسى

۱۶ پولوس دربە و لىستىرىه گلدى. اورادا ئىمۇتاعوس آدللى بئر شاگىردد وار ائدى؛ ائمانلى بئر بەھودى آروادىن اوغلۇ ائدى، لاکئن آتاسى يۇنانى ائدى. ۲ ئىستەرە و ائقۇنىيەدە اولان قارداشلار اونون حاقيىندا ياخشى سۆزلى دېرىدىلر.^{۲۳} پولوس ائستەدی کى، بو كېشى اونۇلا گىتسىن و او يېرىلدە ياشاييان يەھوئەلەرن خاطىئىنە اونو ختنە اتدى؛ چونكى آتاسىنىن يۇنائى اولدوغۇنو ھامى بىڭىردى.^{۲۴} شهرلەن كچىركن، اورشائىمەدەكى حوارىئلر و آغساقاللارين قرارا ئامىش قايدالارىنى تقدىم ادئرەتلەر کى، اونلارى رئعايت اتىئىلر.^{۲۵} بىلەجە كىلشىسالار ئاماندا قووت تاپىپ، سايىدا گون بەگون چوخالىرىدىلار.

۶ موقۇس روح اونلارا ائجاھە ورمەدى کى، آسىيا ایالىتىنده كلامى دانىشىسلىار، اونا گۈرە دە فىرىئىچىئى و قالاتىيا اوللەكە سىئىنەن كچىدىلر.^{۲۶} مئسيايا چاتدىقىدا، بىئتئىشيايا گىتمە يە چالىشىدىلار، لاکئن عئسانىن روحو اونلارا ائجاھە ورمەدى.^{۲۷} مئسيادان كچىب تروآسا اندىللر.^{۲۸} كىچە پولوس بئر رؤيا گۈرددۇ؛ مقدونىيەلى بئر آدام اونون قاباغىندا دوردۇ و اونا يالوارىب دېرىدى: «مقدونىيە يە گل و بئزه كۆمك ات!»

دانیشدىلار. ۳۳ زىندانبان، گىچەنئىن ھمن ساعاتىندا اونلارى گۇئىتىرىپ يارالارىنى يودو و بوتون اۋىندە كىللە بىراپتۇر فۇزۇن تىمعىد آلدى. ۳۴ اونلارى اۋۇز اونئەن گىتىرىپ سوفرە سالدى و تارىيىا ائمان گىتىرىتىنەن، بوتون او اھلى ئىله شادىقى اتىڭلە.

۳۵ سحر آچىلانىدا، باش حاكىملەر موحافىظلەرنى گۈندەردىلەر كى، دىشتىلر: «او آداملارى آزاد ات». ۳۶ زىندانبان بو سۆزلىرى پولوسا خبر ورئىب ددى: «باش حاكىملەر آدام گۈندەردىلەر كى، سىئى آزاد اتسىتىلەر. بونا گۈرە، ائندى چىخىن و سالامات گەدىن».

۳۷ آماً پولوس اونلارا ددى: «روم وطنداشلارى اولدوغوموز حالدە، بىئىزى موحاكىتمە اتىمەند بوتون خالقىن قاباغىندا دۇبوب زىنداندا آتىيالا؛ ائندى دە مىگە بىشى گىزلىچە بوراخماق ائستەپىرلىر!؟ يوخ، اولماز! قوى اۋىزلىرى گلېب بىئىزى اشىئە چىخارتىسىنلار». ۳۸

موحافىظلار بو سۆزلىرى باش حاكىملەر خبر وردىلەر. اونلارين روم وطنداشلارى اولدوغۇنۇ اشىدىنە قورخادولار ۳۹ و گلېب اونلارا يالواردىلار و اشىئە چىخارىداندان سونرا، اونلارا ائلىتىمىس اتىڭلەر كى، شەھرى تىرك اتسىتىلەر. ۴۰ اونلار دا زىنداندان چىخىدىقىدا، لىتىئەنئىن اۋىئەن گىتىلەر و قارداشلارى گۇئىتىپ دوشىدورلەر.

پولوس و سىلاس تىسالۇنىڭكە

آمپۇلۇش و آپۇلۇنىيادان كچىپ تىسالۇنىڭكە گىلدەلەر كى، اورادا يەھۇدى بىئىر كىنسە وار ائدى. ۲ پولوس نجه كى، عادتى ائدى، يەھۇدىلەرن يانىندا گىتىدى و اوج سېت اونلارلا موقۇس يازىلار حاقيقىندا موباحىثە ادئب، ۳ مىسحەن عذاب چكىپ اۇلۇردىن دئرئىلدىتىنەن لازىم اولدوغۇنۇ آچىقلادى و ثوبوت ادئب ددى: «سىئە اعلان اتىڭىم بۇ عىشىا، موعود اولان مىسحەدەر».

اومىندىئىن كىتىلەتىنى گۈرەنە، پولوس و سىلاسى توتوپ، ميدانا، حاكىملەرن يانىنا گىتىدەلەر. ۴۰ و باش حاكىملەن يانىنا آپاراندان سونرا، دىدىلەر: «بو آداملار يەھۇدى دئىلەر و شهرئىمەز اغتىشاش سالىرلار. ۴۱ و بىئىز روملۇلارا الله عادتلىرى اعلان ادئىلەر كى، اونلارى نە قبۇل اتىمك، نە دە عمل الەمك بىئە جائىدەر». ۴۲

خالق دا اونلارين ضىئىنەن قالخدى و باش حاكىملەر امر اتىڭلەر كى، اونلارين پالتالارايىنى آيتىنلەرنىن يېرىتىپ، دىنكلە دؤىسۈنلەر. ۴۳ و اونلارا چوخ ضربە ووراندان سونرا، زىندانان آتىپ زىنداناندا امر وردىلەر كى، اونلارى دەققەتىلە گودسۇن. ۴۴ او دا، بىلە بىئ امرى آلدىغىنidan، اونلارى زىندانىن ائچەرى بۇلمەستەنە آتىپ، آياقلارىنى كوندە يە وورددو. ۴۵ لاكتىن گىچە يارىسىنە ياخىن پولوس و سىلاس دوعا ادئب، تارىيىا حىمد نىغمەلەرى اوخويوردولار. محبوسلار دا اونلارا قولاق آسىردىلار. ۴۶ بىردىن الله بئۇيوك بىئ زىزەلە اولدو كى، زىندانىن بىنۇورەلەرى اسېرىدى. او اندى بوتون قاپىلار آچىلدى و ھامىنин زنجىتلەرى تۈكۈلە.

۴۷ زىندانبان اويانىب، زىندانىن قاپىلارىنى آچىلىميش گۈرەنە قىلىنجىنى چكىدى و محبوسلارى قاچمىش گومان ادئب ائستەدى كى، اۋۇنۇ اۋلۇرۇسون. ۴۸ لاكتىن پولوس اوجا سىلسە قىشقىرىپ ددى: «اۋۇزونە هەچ بىئ زىيان يتىرەمە، چونكى بىئ ھامىمېز بورادايىق».

۴۹ زىندانبان ائشيق ائستەپ تەلسىنەك ائچەرى گىردى. قورخودان لىزەپ دوشوب، پولوس و سىلاسىن قاباغىندا يە دوشىدۇ. ۵۰ اونلارى اشىئە چىخاردىپ ددى: «آغالا! نىچجات تاپىماق اوچۇن نە إاتىمەلىي؟» ۵۱ اونلار دا دىدىلەر: «رب عنسىا ائمان گىتىر، نىچجات تاپارسان؛ سىن و اۋئىن اھلى!» ۵۲ و رېئىن سۆزۈنۈ اونا و إونىدە كىنلەرن ھامىسىنە

قىزىشىدىرىدىلار. ^{۱۴} او زامان قارداشلار، پولوسو فورن يولا سالدىلار كى، دەنзە طرف گتىشىن. لاكىن سىلاس و تئمۇتاعوس اورادا قالدى. ^{۱۵} پولوسو موشايىشتۇردىلار، اونو آتنە قدر گىتىردىلار و پولوسدان سىلاس و تئمۇتاعوس اوچون امر آلاندان سۈزۈر كى، تىشكەلە اونون يانينا گلسىنلار، اورادان آيرىلىدىلار.

پولوس آتنە

^{۱۶} پولوس آتنە اونلارى گۈزلەين واخت، بوتىرلە دولو بو شهرى گۈرۈپ روحونو كدر باسىدى. ^{۱۷} بله كى، كىنىشىدە يەھودىتلەر، تاريدان قورخانىلارلا، هەر گون دە بازار مىدانينىدا راستلاشىدىغى آداملازلا موباحثە ئادىرىدى. ^{۱۸} اپتىكىرى و ائستۆئىت فنلوسو فلاردا بعضاڭلىرى دە اونونلا موباحثە ئادىلەر. بىر نىچەسى دېشىردىلر: «بو بوشبوغاز نە دىك ائستەيىر؟» اۇزگەلرى دە دېشىردىلر: «اجنبى آلالاھلارى تىلىغ ادن بىر آداما بىنzech يىش». چونكى پولوس اونلارا عىئانى و اولولىرى دئىرئەمەنى وعظ ادئىرىدى. ^{۱۹} او اونو توتدولار و آريپاگوس^{*} انجلاسينا گىتىرېت دېشىردىلر: «اولار بىنكى تىلىغ ائدىئىن بو تىزە تعلمۇ نەدئىر؟» ^{۲۰} چونكى بىزىم قولاقلاريمىرا بعضى قىئىه شىيلر اشتىتىرئىرسن. ائندى بى شىيلرئىن نە اولدوغۇنۇ بىلەك ائستەيىشىك». ^{۲۱} (بۇتون آتىلىلىر و اورادا ياشايان اجنبىلار و اختتالارىنى آنچاق بونونلا كچىردىلەر كى، ياخىن بىر شى دىستىلار و ياخىن بىر شى اشتىئىنلار).

^{۲۲} پولوس آريپاگوسون اورتاسىندا دوروب ددى: «آتن كىشىلە! من سىئىز ھەر جەتىدىن دەئىدار گۈرۈرم. ^{۲۳} چونكى كچىركن، سىئىز نەللىرى پەستىش ئادىنلىكلىرىنى آراشىدىرىدىم و

^۴ اونلاردا بعضاڭلىرى قانع اولوب پولوس و سىلاسما قوشۇلدۇلار، ھەم دە تاريدان قورخان يۇنانى لرئىن بۇيۈك بىر قىسمى و بىر عئىدە آدلى-سانانى آروادلار. ^۵ آما یەھودىتلەر پاخىلىق ادئب بازار خالقىنidan بعضى ياراماز آداملارى اۇزلىتەلە گۇتۇردىلر و قالابالىق ادئب شەھەدە ئەنۋەتىشىش ياراتىدىلار. و ياسونون اۋەنە هوچوم ادئب ائستەدەلەر كى، پولوس و سىلاسى خالقىن حوضۇرۇنا چىخارتسىنلار. ^۶ لاكىن اونلارى تاپىمايان زامان، ياسون و بعضى قارداشلارى شهرىن رېئىسىلىرى يانينا سورۇيوب قىشىقىرىرىدىلار: «دونيانى ئەلت اۋست ادن بو آداملار بورا يا دا گللىتىلر. ^۷ ياسون اونلارى اوئەنە قوناق آپارىپ و ھامىسى قىصىرۇن فرمانلارىنى ضىندۇ دوروب دېشىلەر كى، عىنسا آدلى آبرى بىر پادشاھ وار». ^۸ و بۇنلارا قوقۇلاق آسان جاماعاتى و شهرىن رېئىسىلىنى قىزىشىدىرىدىلار ^۹ و ياسون و او بىئىرلەرن ضىمانت آلاندان سۈزۈر، اونلارى بورا خەدىلەر.

بىرئىيە شهرئىنە

قارداشلار فورن گىجه ائلە پولوس و سىلاسى بىرئىيە يە گۈئىنەردىلەر. اورايا چاتادىقىلارى زامان، يەھودىتلەن كىشىھەرلەنە كەتىلەر. ^{۱۰} بۇنلار تىسالۇننىكىدە اولانلاردا داها نجىب ئادىلەر، چونكى كلامى بۇيۈك شۇۋوقە قبۇل ادئب ھە گون موقۇدسى يازىلارى آراشىدىرىرىدىلار كى، بۇ شىيلرئىن دوغرو اولدوغۇنۇ گۈرۈسۈنلر. ^{۱۱} بله كە اونلاردا بىر چوخۇ بىر عئىدە مۇئۇتىرىز تارىنى كىنىشى و آروادلا ائمان گىتىلەر. ^{۱۲} آما تىسالۇننىكىدە كى يەھودىلەر پولوسون بىرئىيە دە تارىنин كلامىنى اعلان اتدىئىنى بىنكىنىكىدە، اورايىدا گلدىلەر و خالقى تەرىئىك ادئب

۱۹:۱۷ «أَرْئِسْ تِيْبِسِي» معناسىدادر. آرئىس يۇنانى لرئىن آلالاھلارىنىدا بىرى ائدى. بۇ كىچىنگى تېپە آتنە ئادى. (آريپاگوس)^{*} حوارئلەن ئاشلىرى كەتابىندا آتنىش مشھور انجلاسينا ئاشارە ادئر كى، اوللەر آرئىس تېپەسى اوستوندا تىشكەنلەن ئەتكەنلىكلىرىنى آراشىدىرىدىم و

بعضى آداملار اوغا قوشولوب ائمان گىشىدئل؛ بونلارين آراسىندا آريپاگوسلو دئونشىسوس و دامارئىس آدى بىر آرواد و اونلارلا برابر اوزىگە آداملاр دا وار اىندى.

پولوس قورئىتىدە

بو شىلدەن سونرا، پولوس آتىنى تىرك ادئب قورئىتە گىتدى.^۲ اورادا پونطوس اهلى آكىلا آدى يەھودى بىر آداما راست گىلدى كى، آروادى پرئىشكىلا ائله برابر ائتالىدان تزە گلمىشىدئلر؛ چونكى كلوديوس بوتون يەھودئلرە امر اتمىشىدى كى، رومدان چىخىسىنلار. پولوس اونلارين يانينا گىلدى^۳ و همن صنت صالحىي اولدوغۇندان اونلارلا قالدى و ائشلە يەۋەتىلر. اونلارين صنتى چادىرچىلىق اىدى.^۴ و هر سېت گۇنو كىننسىدە موباحثە ادئب، يەھودئلىرى و يوانڭىلىرى قاندىرماغا چالىشىرىدى.^۵ لاكىن سىلاس و تېمۇتاعوس مقدۇنىيەدن گىلنەن سونرا، پولوس اۋۇزونو تامامن كلاما وقف ادئب يەھودئلرە عىستانىن مىسج اولدوغۇنو شەھادت ورئىدى.^۶ او زامان كى، اونلار موقاوئمت گۈرسەدئب كوفر دىئلر، پولوس پالتارىينى سېلىكتى^۷ اونلاردا ددى: «قانىنېز اۋۇز بويۇنۇزا اولسۇن! من تمىزم! بوندان بله قىرىي يەھودئلرەن يانينا گىدەرم». و اورادان چىخىپ تارىينى پرستىش ادن تىتىشىس يوستوس آدى بىر آدامىن اۋئىنە گىتدى. اونون ئوى كىننسىيە بېئشىشكى اىدى.

كىننسى رىئىسى كرئىپوس بوتون او اهلى ائله رېب ائمان گىشىدئلر و قورئىتلى لىردىن بىر چوخۇ، بونۇ اشتىدىن واخت، ائمان گىشىب تىمىند آلىرىدىلار.^۹ بىر گىجه رب بىر رؤيا واسىطەسى ائله پولوسا ددى: «آرتىق قورخما!

بىر قوربانگاها دا راست گىلدئم كى، اوستوندە بله يازىلىميشىدى: «نامعلوم بىش تارىيىسا». من سېنە، بىلەمەيەرك پىرسىش اتىئىشىزى اعلان ادئم.^{۱۰} او تارىيى كى، دونيانى و اىچىنده اولان بوتون شىلىرى يارادىب. و گۈپىن و يېئن رېبى اولدوغۇندان آللە تىكىلىمەش مىعىدىدە ساکتەن اولماز.^{۱۱} ائنسان آللرى ائله دە او نا خەندىت اولۇنا بىلمىز، گىرچى اونون ھېچ شىھ احتىجاجى يۇخدۇر، چونكى ھامىيا حىياتى، نفسى، و بوتون شىلىرى ورن او، اۋۇزدۇر.^{۱۲} او، بوتون مىتلىكىن ائنسانلارىنى، بىر نەردن^{*} ياراتىدى كى، بوتون يېر اۋۇنداھ ياشاسىنلار و ائرەلەندەن اونلارين واختلارىنى و ياشادىقىلارى يېرلەن سەرچەلرەنى تىعىن اتدى كى،^{۱۳} تارىيى آختاراسىنلار و بلکە دە ال سورتە-سورتە تاپسىنلار، گىرچى او، ھېچ بېئىمەندەن اۋۇزاق دېئل.^{۱۴} چونكى دېئىلەنەمەن، حرکتىمەن وارلىغىمېز اوندارىپ، نىچە كى، شاعېرلەنەن بەغضىلىرى دە دېئىلەر، «بىر دە اونون نىتلىكىك».^{۱۵} بىلە جە، تارىينىن تىتلىلى اولدوغۇمۇزا گۆرە، گىر بىلە دوشۇنمه يىكى، ائلاھى وارلىق، ائنسانىن صنت و تىخىولو ائله شىكىل تاپان قىزىيلا، گوموشە، يَا دا داشا بىنzechىز.^{۱۶} دەملەي، تارى جەھالىت زامانلاردا ائدر كى، تۆۋەبە اتسىتلر.^{۱۷} چونكى إلە بىر گون تىعىن ادئب كى، او گون سەجدىيى آدامىن واسىطەسى ائله دونيانى صالحىكىدە موحاحىمە ادەجىك. و اونو اۋلۇلۇردىن دېئىلتىدەيى ائله بوتون ائنسانلارا ثوبوت اتدى.

اۋلۇلۇردىن دېئىلمەبى اشتىندە، بەضمىلىرى مىسخرە ادئب گولدولر، آما قالانلارى دەئلر؛ «بۇ بارەدە گىئە سەنە قولاق آساريق». بىلە جە پولوس اونلارين آراسىندا گىتدى.^{۱۸} لاكىن

۲۶:۱۷ كىتابىن اصل دىلى يۇنانى دە «بىر قان».

۶:۱۸ آياقلارين تۇزۇنۇ سىنەك كىمى (۵۱:۱۳) إعتراض علامتى

۲۳ اورادا بئر مودت قالاندان سونرا، پولوس يولا چىخدى و ترتىبلە قالاتشىا و فېرىجىئىه دئىيارىندان كېچب شاگىردىلەن ھامىسىنى قووتلىنىڭىزدى.

آپولوس

۲۴ بو زامان آپولوس آدلى بئر يەھودى كى، اصلى ائسکىندرئىھىلى و بلاغت صاحبىي ئىلدى، إفسوسا گىلدى. آپولوس موقدس يازىلارى ياخشى بىتلەردى. ۲۵ بو آدام رېئن بولۇندا تعلم ئامىشدى و فقط يەھيانىن تعمىدىن خېردار اولدوغو حالدا، روحا دا قایناييردى و ئىنسا حاقيقىندا صحىح دانىشىب تعلم ورئىدى. ۲۶ و كىنىسەدە جورعتەلە دانىشماغا باشلادى. آما او زامان كى، اكتىلا و پرئىكىلا بونو اشتىئەلر، اونو يانلارينا آليپ رېئن بولۇنۇ اونا داها دقتق آچىقلادىلار. ۲۷ اخايىئە يە گىتكىننە اولدوغو زامان، قارداشلار اونو تشوئىق ادئب، اورادا كى شاگىردىلەر مكتوب يازىلار كى، اونو قبول استىئەلر، اورايا چاتىرغىي زامان، فيضلە ائمان گىشتىلەر چوخ كۆمك اتدى. ۲۸ چونكى وار-گوجو ائله يەھودىلەر عوموم خالق قاباگىندا تكذىب ادئب، موقدس يازىلارلا گۈرسىئىرىدى كى، ئىنسا، موعدو اولان مسئىھىدى.

پولوس افسوسدا

آپولوس قورئىتىدە انكىن، پولوس يۇخارى اولكەملى كېچب إفسوسا گىلدى و بئر نچە شاگىردى تاپىدى. ۲ و اونلارا ددى: «آيا ائمان گىشتىئىنىز زامان موقدس روحۇ آلدىينىز؟» اونلار اونا دىئەلر: «خىر، موقدس روحون اولدوغۇنۇ بىلە اشتىتمەئىشكى!» ۳ پولوس ددى: «بس نە يە اساسن تعمىد اولوندونۇز؟» دىئەلر: «يەھيانىن تعمىدىنە». ۴ پولوس ددى: «يەھيان تۇۋەبە تعمىنى ئىللە

آنچاق دانىش و ساكىت قالما. ۱۰ چونكى من سىتلەنەيم و سەنە ھېچ كىس توخونمایا جاق، اونا گۈزە كى، يو شەھەد چوخلۇ آداملارىم وار.» ۱۱ پولوس دا بئر ائل ئالى ئى اورادا ساكىن اولوب، تارىينىن كلامىنى اونلارىن آراسىندا تعلم ورئىدى.

۱۲ آما قالىيو آخايىئە والىسى انكىن، يەھودىلەر ائتەفاق باغلايىب، پولوسون ضىئىتە قالخىدilar و اونو محكىمە تختىنىن قاباگىندا چكىب، ۱۳ دىئەلر: «بو كىشى آداملارى قانع ادئر كى، شرئعتە خىشىدە شەكىلەدە تارىينى پىستىش اتسىنلر». ۱۴ پولوس آغىرينى آچماق ائستەيندە، قالىيو يەھودىلەر ددى: «اگر بئر حاقيزىلىق و يا آغىر بئر جەئنایت مىسىلىسى اولسايدى، اى يەھودىلەر، منه منطىقى اولاردى كى، سىزى دۆزۈم. ۱۵ آما اگر سۈزۈلەر، آدلار و اۇز شرئعتىنىز بارەدەدەر، اۇزۇنۇز اونلارى جىل ادەن. من بىلە شىلەر حاكم اولماق ائستەمەرم». ۱۶ و اونلارى محكىمەدن اشئىه سالدى. ۱۷ اونلارين ھامىسى كىنىسە رىيىسى سوستىنىسى توتدولار و محكىمەنىن قاباگىندا دۈيىمە يە باشلادىلار. قالىيو بونلارىن ھېچ بىرئىتىن قىدىنە دېتلىدى.

۱۸ پولوس بئر چوخ گونلار اورادا قالاندان سونرا، قارداشلارдан آيرىلىدى و گىمى ائلە سورئىيە يە گىتدى. پرئىكىلا و اكتىلا دا اونونلا ائدەلر. نىزى اولدوغو اوچۇن، پولوس كىنخىئىدە باشىنин توكلەرنى قىرخىدىرىمىشىدى. ۱۹ إفسوسا چاتىقلارى زامان، پولوس اونلارى اورادا بورا خىدى و اۇزو كىنىسە يە گىرئىب يەھودىلەرle موبايىھەتلىدە. ۲۰ و اوندان بئر آز داها چوخ قالماسىنى ائستەيندە راضى اولمادى و ۲۱ اونلارلا وئادلاشىب ددى: «اگر تارى ائستەسە، كىننە سەزئىن يانىنiza كەلەرم». و گىمى ائلە إفسوسدان يولا دوشدو. ۲۲ قىصرىيە يە يېتىشىدە گىدېت كەلتىسا ائلە سالاملاشدى و سونرا انطاكييە يە اندى.

اونلارین اوستونه يوگوردو و اونلارين هاميسىنى توتوب باسىدى، إله كى، اونلار لوت و يارالى او اودن قاچدىلار.^{۱۷} بو حادىثه افسوسدا ياشاييان بوتون يهودىلره و يونانلىر معلوم اولدو و هامىنى قورخو بورودو و رب عئسانىن آدى موعظم اولدو.^{۱۸} ائمان گىشىنلردن بىر چوخو دا گلشىدلر و اعتىراف ادئب، عمللىرىنى نقل ادئردىلر.^{۱۹} جادوگىركى ادىنلرden بىر چوخو كىتابلارينى بىر يerde گتىرسب، هامىنين گۆزو قاباغىندا ياندىردىلار. كىتابلارين دېرىنى حسابلايىب گۈردولر كى، اونلارين دېرىلى آلى مىن دېرهم^{*} اولور.^{۲۰} بله جە رېبن كلامى قودرتله يايلىپ، نوفۇز قازانىرىدى.

افسوسداكى ائغىتىشاش

۲۱ بو شىيلر باش ورندن سونرا، پولوس موقىسىس روحدا قرار وردى كى، مقدونىيە و آخايائىئەن كچىب، اورشىئەم گتسئىن. و دېئردى: «اورادا اولدوقدان سونرا، رومو دا گىركى گۈرۈم».^{۲۲} و اونا خىدمت ادىنلردن ائكتىشىنى يعنى تەمتوغا عوس و إراستوسو مقدونىيە يە گۈنۈرئىب، اوزو بىر مودىت داها آسيئا ايالىتىنده قالدى.^{۲۳} او واختىلاردا طرئقت اوزوندن بؤيوىك بىر ائغىتىشاش باش وردى.^{۲۴} چونكى دئمىترىوس آدىلى بىر زىگر كى، آرىتمىش معبدىشىن تەمىثاللارينى دوزلەئىدى و سىتكارلارا چوخ ايش گىتىردى؛^{۲۵} بونلارى و آىرىي بلە سىتكارلارى يىغىب ددى: «جىناپلار، بىتلەرسىئىز كى، رەفاهىمiz بىر سىته باغلى دىر.

۲۶ و گۈرۈب اشئەرىستىنر كى، بو پولوس، نەائىكى افسوسدا، حىتا تقرىئىن بوتون آسيئا ايالىتىنده، بىر چوخ آدامى قانع ادئب و يولدان چىخاردىپ. و ائسان آلى ائله دوزلەن تارىيالارين اصلا تارىيلار اولمادىيغىنى دېئر.^{۲۷} و خطر آنچاق صىنتەمىزىن اعىتبارдан

تعمىد و رئب خالقا دېئردى كى، اۆزونىند سونرا گلنە ائمان گىشىنلر، يعنى عئنسىيا». ^{۲۸} بۇنو اشتىدىن واحت، اونلار رب عئسانىن آدىندا تعمىد آدىلدار.^{۲۹} و پولوس آللەنى اونلارين اوستونه قوياندا، موقىسىس روح اونلارين اوستونه نازىل اولدو و قرب دىللە دانىشىماغا و نېتىشك اتىمەيە باشلايدىلار.^{۳۰} اونلار تەخمىن اونائىكى كىشى ائدىلر.

۲۱ پولوس كىننسە يە گىرنب، اوچ آى جىسارلە دانىشىردى و تارىينىن پادشاھلىقى حاقيىندا موباھىتە ادئب، اونلارى قانع ادئردى.^{۳۱} آماً او زامان كى، بىضىلىرى داش اورئكلى و ناموطىع اولوب جاماماعاتىن حوضوروندا طرئقتى پېسىلەدئلر، پولوس دا اونلارى ترک اتدى و شاڭىردىلىرى آييرىب تىرانوس مكتېبىنده ھر گون موباھىتە ادئردى.^{۳۲} بو، ائكى ائل داوام اتدى و آسيئا ايالىتىنده ياشاييانلارين هامىسى، ھم يەھودى، ھم دە يوانانى، زىشىن كلامىنى اشتىدىلر.

۲۲ تارى پولوسون آللە ئىلە عجايانىب موجۇزەلر يارادىرىدى.^{۳۳} إله كى، حىتا اونزون بىدەنلىدەن دىستەللار و يا ېلى باغى لار گۈتۈرولوب، ناخوشلارين اوستونه قويولوردۇ و ناخوشلوق اونلاردان گەلەرىدى، پىش روحلار دا چىخىردى.

۲۳ لاكتىن بعضى يەھودى اووسونچىلار دا وار اتدى كى، اورايا-بۇرايا گەلەپ چالىشىردىلار كى، پىش روحلارلا توتولمۇش آداملارين اوستونه رب عئسانىن آدىنى اوخوسونلار و دېئردىلر: «پولوسون وعظ اتدىيى عئسانىن آدى ئىلە سىزە امر ادئرنىك».^{۳۴} بۇنو ادىنلر إسکىۋا آدىلى بىر يەھودى باش كاھىتىن يىدەي اوغللارى ائدىلر.^{۳۵} لاكتىن پىش روح اونلارا جاواب و رئب ددى: «عئسانى تانى بىرام، پولوس حاقيىندا دا بىئلىرم. لاكتىن سىز كىنمىستىز؟»^{۳۶} و ائچىتىنە پىش روح اولان آدام،

هم ده حاکملىر. قوى بئيرىئىندن شىكايىت اتسىنلەر لە ۳۹، لەكتىن اگر اۋزىزگە بىر شى دالىنجاسىنىز، بۇ، قانۇنۇ ائجلالسا حل اولۇنار. ۴۰ چونكى بو گونكى حادىئە اووزوندان بۇ خطردە يېڭى كى، ائغىشاشىين سببى اولمادىيە اوجۇن، قىتام ائشىهامى بىرە باخلاقلىشىن و بۇ يېخىنالىقان اۇترى جاواب ورمەيمە قادىر اولمىماجا جاغىقى». ۴۱ و بۇن دېب، ائجلاسى داغىتىدى.

پولوس مقدۇئىيە و يۇناندا

٢٠
ولولە ساكتى اولاندان سونرا، پولوس شاگىردىلى چاغىرىدى و اونلارى تشوئىق ادنىن سونرا وئدالاعلاشىب، مقدۇئىيە يە گىتمەيمە يولا دوشدو. ۲ و او دئيارلارداڭ كچىب ائمانلى لارى چوخلو تشوئىق ادنىن سونرا يۇنانشىانا گىلدى. ۳ اوچ آى اورادا قالدى و گىمى ائله سورئىيە يە گىتمك قىصدىنە اولاندا، يەھودئىلر اونون ضىئىنە سوئىي قىصىد حاضىرلادىلار. اونا گۈره دە قرار وردى كى، مقدۇئىيە يولوندان قايسىتىن. ۴ اونونلا پېھوھۇس اوچغۇ بىرئەلى سوپايتىر، تىسالونىتىكلى لىردىن آرئىستەرخوس و سىكوندوس، دىريپلى غايىپس و ئەمۇتاعوس و آسىيالى تىشكىخوس و تىروفتىموس همراه اولدولار. ۵ لەكتىن بۇنلار قاباقجا گىدئب، بىزى تىروآسدا گۈزە بىرەللىر. ۶ بىز دە فطىر بايرامىينىن گۈنلەرنىن سونرا، فەلتىپتەن گىمى ائله يولا دوشدو كە و بش گۈن عرضىئە تىروآسا، اونلارىن يانىنا چاتىقىق و اورادا يەدى گۈن قالدىق. ۷ هفتەنن بىرئىنجى گۈنوندە، او زامان كى، چۈرك بۇلمك اوجۇن بىر يەرى يېغىلىميشىدىق، پولوس صاباحى گۈن يولا دوشىمك نېتىئىندە اولدوغۇندان، اونلارا صۇئىجىت اتمەيمە باشلادى و كىجه يارىسىنا قدر سۆزۈنۈ اوزاتىدى. ۸ يېغىلىدە يېغىمىز بالاخاندا چوخلو چىراق يانىرىدى. ۹ اوتخوس آدلى بىز جاوان پىنجرەدە حرڪىتىز اوتوروب، اونو آغىز

دوشىمە سىئىنە دېئىل، بۇندادىر دا كى، بئۇيۇك ائلاھە آرتىمىشىن معبدى اھمىيەتىن دوشىسون و بۇ ائلاھەنن عظمتى كى، اوپۇ بوتون آسيما و دونيا پرسىتىش ادئر، يوخا چىخىسىن». ۱۰ ۱۱ اونلار، بۇنۇ اشىندىن زامان، چوخ قىضىلندىلار و قىشىقىرىپ دېئىدلىل: «بئۇيوكدور إفسوسلىلارين آرتىمىسى!» ۱۲ و شهر ائغىشاشالا دولدو و بئىرلەتكەدە تاماشا ميدانينا طرف قاچىب، پولوسلا مقلۇنئىيە دەن سەفرە چىخان يولداشلار غايىپس و ارئىستەرخوسو ياخالادىلار. ۱۳ پولوس خالقىن اىچتەنگى كەركەمك ائستەيندە، شاگىردىلر اونو قويمادىلار. ۱۴ آسيما ايانلىقنىن رېئىسلەرنىن بعضاپلىرى دە اونون دوستلارى اولدوغۇندان، اونا خېر گۈنۈرەپ يالواردىلار كى، تاماشا ميدانىنار آياق قويماسىن. ۱۵ بۇ آرادا ھەر بىر شى باغىریرەدى؛ چونكى جاماعاتى ائغىشاش بوروموشۇدۇ و اكتىرىتى بىلەمئىرىدى كى، نە دەن اۇتىرى بىغىلىلار. ۱۶ يەھودئىلر ائسکىندرى ائرەلى سوردۇكلىرى اۆچۈن، جاماعاتى ائچىتىن بعضاپلىرى حادىئەنى ائسکىندرە باخلاقلىلار. ائسکىندر آلى ائله ائشەرە ادئب، ائستەيىردى كى، جاماعاتا مودافىئە نەطقى اتسىن. ۱۷ لەكتىن اونون يەھودى اولدوغۇنو بىلەتكەدە، ھامى بىز سىلسەلە ئاكى ساعاتا ياخىن باغىریرەلىلار: «بئۇيوكدور إفسوسلىلارين آرتىمىسى!» ۱۸ آما شەھەن كاتىشى خالقى ساكتى ادئب ددى: «إِفْسُوسْلُولَار! كەن بىلەمئىر كى، إِفْسُوسْلُولَارِ شەھرى عظىملى ئاھە آرتىمىشىن و گۈيىدىن دوشىمۇش تېمىتالىن موحافەظى دئر؟!» ۱۹ ائندى كى، بۇنلارى ھەچ كىس ائنكار ادەپتىلمىز، سىز گىرك ساكتى اولوب تەلەسەك بىر ائش گۈرمەيمە سىئىنەز. ۲۰ چونكى سىز بۇ آداملارى بورا يائىغا گىتىرىپتىز كى، نە معبدى قارت ادئبلر، نە دە ئاھەم مىزە كوفر دېتىلر. ۲۱ بىلەجە، اگر دەمئتەرىپس و اونوتلا اولان سەنتكارلارىن كەممە دەن شىكايىتى وارسا، هم مەحكىمە ائجلاسلارى وار،

اتدئم.^{٢٠} نجه سئزه فايدالى اولان هچ بىز شىيى بيان اتمكىن چكتىممەدئم؛ ائستىر آچىقجا تعلەم ورمىك اولسۇن، ائستىر اووند اوه.^{٢١} هم يەھۇدىلەر و هم يۇنانلىرە جىڭىز شەھادت وردئم كى، تارىيىتا تۈۋەبە اتىشىلەر و ربىئەتلىرىنى مىسىحە ئامان گىتىرسىلەنلە.^{٢٢} ائندى، باخىن، موقداس روحا دا باغلانىپ اورشىلەم گەدەرم و اورادا باشىما نە گەلە جەيىنى بىتلەزم.^{٢٣} آنجاق هر شهرەد موقداس روح منه شەھادت ورئىز كى، منى زنجىرلەر و موصىبىتلەر گۆزلەيەنر.^{٢٤} لاكىن من حىياتىمى هچ بىز جەھەتنان اۆزۈمە عزىز توتومرايم. يېر كى، دۇرۇمۇ باشا چاتايىرىم و رب ئاشادان آلدىغىم خىئەتمىتى، يعنى تارىي فيضىشىن خوش خېرىئىنى جىڭىز بىز شەھادت ورئم.^{٢٥} ائندى، باخىن، بىتلەرم كى، آرانيزدا تارىينىن پادشاھلىغىنى وعظ اتدىيەم سىزلىرىن هچ بىرئىشىز، منئم اۆزۈمۇ آرتىق گۈرمە يەجكىشىز.^{٢٦} اونا گۈرە دە، بو گونكۇ گوندە سئزه شەھادت ورئم كى، بىتون ئانسانلارىن قانىندان تمىز.^{٢٧} چونكى تارىينىن بىتون ائرەدەشىنى سئزە بىيان اتمكىن چكتىممەدئم.^{٢٨} اۆزۈنۈزە و بىتون سورويە گۆز-قولاق اولۇن. موقداس روح سئزى او سورۇنون ائچىننە ناظىر^{*} تعىئىن ادەب كى، اۆز قانى باھاسىينا آلدىغى تارىينىن كىللىسا سىينا چوبانلىق ادەسەشىز.^{٢٩} بىتلەرم كى، من گىدنىن سورىيە رحم اتمە يەجكلر. اۆز آرانيزدا دا آداملاр چىخاجاقلار كى، شاگىردىلىرى داللارينجا چىكىب آزدىرمەق اوچۇن ترسە سۈزلىرى دانىشاجاclar.^{٣٠} بۇنا گۈرە آيىق اولۇن. خاطىرلایىن كى، اوج ائل گەجە-گوندوز گۆز ياشالارى ائله هە بىرئىشە نصىحت ورمكىن ال چىكمەدئم.^{٣١} ائندى سئزى تارىيى و اونون فيضىشىن كلامىنا تاپشىرىرما كى، قادەرەت

يۇخو باسمىشىدى. پولوس سۈزۈنۈ اوزاتىديچىجا، يۇخو اوئىنخوسا قالىب گىلدى و اوچونجو مىرتىبەدن آشاغى يېخىيلىدى و يېردىن اولۇ گۇئىرولەلە.^{٣٢} آماً پولوس آشاغى ائىب، اونون اوستونە دوشىدو و اونو قوجاقلايىب ددى: «نازارەت اولمايىن، چونكى اونون جانى ائچىننەدئر». ^{٣٣} و گەننە يوخارى چىخىدى و چۈرك بئۈلۈپ يىئىندىن سۈنرا، سحرە قەدر اونلارلا صۈحبەت اتدى و سۈنرا يولا دوشىدو.^{٣٤} اونلار جاوان اوغلانى دئرى آپاردىلار و حەدىشىر تىلى تاپمىشىدىلار.

^{١٣} لاكىن بىز قاباقجا گەمئىيە گەدەب آسوسا طرف يولا دوشىدوك كى، پولوسو اورادان گۇئىرەك. چونكى بىلە قرار ورمىشىدى كى، اۆزۈ پىيادا گىتسىن.^{٣٥} آسوسدا بىزە قوشولاندان سۈنرا، اونو گەمئىيە گۇئىرۇب، مەئىتەلەنە يە گەلدىك.^{٣٦} اورادان گەمى تىلە يولا دوشوب صاباجىسى خىپىسون موقابىلەنە يتىشىدىك. بىز گون سۈنرا ساموسدان كچىب صاباجىسى دا مەئىتەسسا گەلدىك.^{٣٧} پولوس قىصد اتىشىدى كى، گەمى ائلە إِفسوسون يانىندان كچىسىن. چونكى ائستەمەتىرىدى كى، آسەتىيا اىياتلىنىدە واخت ائشىرمك مەجبورىيەتىنە قالسىن. پولوس تەلەسەرىدى كى، اگر مومكۇن اولسا، پىنچىكاست گونوندە اورشىلەمە اولسۇن.

إِفْسُوس آغسَاقَاللارى ائلە وئَدَاعَلَاشَمَاق

^{١٧} پولوس مەئىتەسدان إِفسوسا آدام گۇندرىب، كىلئىسانىن آغسَاقَاللارىنى يانىنا چاغىرىتىرىدى. ^{١٨} يانىنا گەلدىكلىرى زامان اونلارا ددى: «سئز اۆزۈنۈز بىتلەرىنىڭ كى، آسەتىيا اىياتلىنى آياق قويىدۇغۇم ائلک گوندىن بىرى، سېزىنلە بىتون واختى نجه كچىرەتىمىش؛ ^{١٩} بىتون تواضۇع، كۆز ياشالارى، و يەھۇدىلەر ئىشلىرى قىصلارى ائلە باشىما گلن ائمتاھانلارلا رې خەندىت

۶ سونرا گمئىه مئندىك. اونلار دا إولرىئە قايتىدىلار. ۷ بىز صوردان دەنزر يولۇنۇ باشما چاتىرىپ، پەتۈلۈمىسە گلدىك و قارداشلارلا سالاملاشىپ، اونلارلا بىز گون قالدىق.^۸ او گونون صاباحى اورادان آيرىلىپ، قىصرىيە يە گلدىك و «يدىئەل» دن^{*} بىرى اولان موبىئىر فىلېپوسون اوئىنە گىرئىب، اونونلا قالدىق.^۹ اونون باكىرە دۆرە قىزى وار ائىدى كى، بىنلىك ادەرەتلەر. ^{۱۰} اورادا بىز نىچە گون قالاندان سونرا، يەھودىيە دن آقاپوس آدىلى بىز پىغمەبر گلدى. ^{۱۱} و بىنلىك يانىمىزا گلېش پولوسون قورشا غايىنى گۇئىتۈرۈپ اۋەز اللەئى و آياقلارىنى باغلادى و ددى: «موقىدەس روح بىلە دىئر: اورشىلمەدە كى يەھودەلەر بۇ قورشاق صالحەنى بىلە جە باغلالىپ، قىرى يەھودەلەرنەن تىلىم ادەجىكلەر». ^{۱۲} بۇ سۈزلىرى اشتىدىئىمئىز زامان، بىز و اورادا ياشىيانلار پولوسا يالواردىق كى، اورشىلمە گىتمەسىن. ^{۱۳} لاكتىن پولوس جاواب وردى: «نه ادەرىئىن؟ نە اوچۇن أغاڭايىپ اورهىيىمى سىنەتىرىرىسىنىز؟ من رب عنسانىن آدى يولۇنا نە انتكى باغلاماغا، اورشىلمە حتى اولمە يە بىلە حاضىرام». ^{۱۴} پولوس قانع اولمادىقىدا، بىز آرتىق ساکىت قالىب دىئك: «قوى رېئن اثراھىسى اولسۇن!»

پولوس اورشىلمە

^{۱۵} بۇ گونلاردن سونرا، بىز حاضىرلاشىپ اورشىلمە طرف يولا چىخىدىق. ^{۱۶} قىصرىيە دن بعضى شاگىردىلەر دە بىنلىمە گلېش، بىزى مناسون آدىلى قىتىرىسىلى قىدەم شاگىردىلەن بىرئىش يانىنا آپاردىلار كى، اونون يانىندا قوتانق قالاجاق ائىدىك. ^{۱۷} اورشىلمە چاتىدىغىمىز زامان قارداشلار بىزى شادىقلا قبول اتدىلر. ^{۱۸} او گونون صاباحى، پولوس بىنلىمە يعقوبون يانىنا گىتدى؛ بۇتون آغساقاللار دا

سئزى بىئنا اتسىئن و تقدىئىس إدەلەمئىشلەرن ھامىسى آراسىندا سئزە مەثار ورسىن. ^{۱۹} هېچ كىئىن گوموشونە، و يا قىزىلينا، يا دا پاتارىنا گۆز دەتكەمە مئشىم. ^{۲۰} اۋۇزونۇز بىلەرىنىڭ كى، مىئمۇ بۇ آللەئىم اۋۇز احتىياچلارىما و مىئمەلە اولان آداملا خەندىتەت ادەب. ^{۲۱} اتقىئىم ھەرىشىدە سئزە گۇرستىدىم كى، بۇ جور زەحمت چىكمەلە گىركى ضۇغىلەرە كۆمك ادەسەتىز و رب عنسانىن سۈزۈنۈ خاطىرلايىن كى، او اۋۇز ددى: «ورمەيىن ئالماقدان داها چوخ بركتى وار». ^{۲۲}

^{۲۳} بۇنلاردى ئېنىن سونرا، پولوس دىئز چۈكۈپ، اونلارين ھامىسى ئىلە دوعا اتدى.

^{۲۴} اونلار دا اوچا سىسلە آغاڭادىلار و پولوسو قوچاقلايىپ، دىلالداش اۋپوردولر. ^{۲۵} اونلاردى لەپ چوخ قىمگەن ادن، اونون دەئىنى بۇ سۈزلىر ائىدى كى، آرتىق اونون اۋۇزونۇ گۇرمە يە جىكلەر. سونرا اونو گمئىه قدر يولا سالدىلار.

اورشىلمە طرف

۲۱ اونلاردا ئالىدا ئەرىلىپ، دەنزر يولو ئىلە چىخدىغىمىز زامان، بىرياش كوسا، صاباحىسى روتسە، اورادان دا پاتارا يە گلدىك. ^۲ و فەتنەتىيە يە گەن بىز گەم تاپىدىق و اونا مئىتىن دەنەزە چىخىدىق. ^۳ قىبىرىسى گۇردۇيوموز زامان، اونو سولدا قويوب، سورئىيە يە طرف گەتىك و صوردا ئەندىك؛ چونكى گەملى ئورادا يوكۇنۇ بوشالدىجا قالىدى. ^۴ شاگىردىلىرى تاپىپ، اورادا يەنلى گون قالدىق. اونلار موقىدەس روح طرفىندان پولوسا دېئرەلەر كى، اورشىلمە آياق قويىماسىن. ^۵ بۇ گونلارى كچىردىن سونرا، اورادان آيرىلىپ يولا دوشدوڭ و اونلارين ھامىسى، آروادلارى و اوشاقلارى ئىلە، بىزى شەھەن اشىيئەنە قدر يولا سالدىلار. و ساحىلەدە دەنچ چۈكۈپ، دوعا اتدىك و بىرېتىمىزلىه و ئەداعلاشىدىق.

گۈرۈپ، بوتون جاماعاتى قىزىشىدىرىدىلار و اونو ياخالا يىب، ۲۸ ئىسرايىللىرى لىر، كۆمك ادىن! بۇ، او آدامدىرى كى، خالقىمىزىن، شىئىتەن و بو يېئن ضىندىئە هر يerde ائنسانلارا تعلەم ورئى. بوندان علاوه، حتاً بونانى لرى دە معبدە گىڭىرىپ و بو موقدس يىرى نجىش ادئب». ۲۹ چونكى بوندان اثرەللى إفسوسىلو تروفۇتموسو شەھىرە اوپۇنلا بېرلىكىدە گۈرمۇش دولولو و الله گومان ادئرەللىرى كى، پولوس اونو معبدە گىڭىرىپ. ۳۰ بوتون شەھىر حەركەتى گىلدى و خالق ھە طرفدن قاچىپ بىيغىلىدى. و پولوسو توپوب معبدەن اشىيە سورودولور و او آندا معبدەن قاپىلارى باغانلىنى. ۳۱ اونلار پولوسو اولۇدورمه يە چالىشاركىن، روم قوشۇنون مئن باشىسىنا خېر چاتدى كى، بوتون اورشىشم اغىتاشاش اىچىنەدەر. ۳۲ مئنباشى دا او آندا عسگىرلىرى و يوزباشىلارى گۇئىرۇب اونلاردىن اوستونە جومدو. اونلار مئن باشى و عسگىرلىرى گۈرۈن زامان، پولوسو دۈيمىكىن دايىاندىلار. ۳۳ او واخت مئن باشى ياخىنلاشىدى و پولوسو توپوب امر اتدى كى، اونو بىر جوت زنجىرە باغلامىتىلار. و سوروشوردو كى، او كىتمەر و نه ادئب. ۳۴ ئىتەدئام اىچىنەن هەر بىر شى باغيرىدى و ولولە اوپۇنندى مئن باشى دوغرو معلومات آلا بىلمىرىدى. اونا گۈرە دە امر اتدى كى، پولوسو قالايا آپارسىتىلار. ۳۵ پولوس پىلە كىنە انکن، خالقىن زوراكيلىغىنيدان عسگىرلىرى اوپۇن آپارمالى اولىدولا. ۳۶ چونكى خالقىن اىزدەحامى آرخادان گلېپ، باغيرىدى: «أولۇدورون اونوا!» ۳۷ قالايا گىرە جىكلەئىنە پولوس مئن باشىسى ددى: «اولار سىنە بىر شى دئىم؟» مئن باشى سوروشدو: «مگر سىن يونانى دىلەنى بىلەرسىن؟ ۳۸ مگر سىن او مئصىرىلى دىلەسىن كى، بىر مۇدت قاباق آداملارى قىتىم اوچۇن قىزىشىدىرىپ، دۆرد مئن عوصىانچىنى كۆشىنە آپاردى؟!» ۳۹ پولوس ددى: «من طرسوسىلو بىر يەھۇنىم، اورادا ائدئلر. ۱۹ اونلارلا سالاملاشاندان سونرا، پولوس موفىصل اونلاردا نقل اتدى كى، تارىيە اونون خىئەمىتى واسئطەسى ائلە قىرىيەھۇدىلار آراسىندا نەھىلر ائمىشىدەر.

۲۰ اونلار، بونلارى اشىدىن زامان، تارىيە حەمد اتدىلر و اونا دەئىلر: «قارداش، گۈرۈرسىن كى، يەھۇدىلار آراسىندا نىچە مەن نفر ائمان گىڭىرىپ؛ ھامىسى دا شىئىت اوجۇن قىرتىلى دەئىلر. ۲۱ و سىنن حاقىندا ائىدەئىلر كى، سىن قىرىيەھۇدىلار آراسىندا ياشايان بوتون يەھۇدىلەر تعلەم ورئىسىن كى، موسادان مورتىد اولىسۇنلار و دىيىرسىن كى، نە اوشاقلارىنى خەتنە اتسىنلەر. ۲۲ ائىنلىدى نە دە عادتلىرىمئىزە عمل اتسىنلەر. اشىنە جىكلەر. ۲۳ اونا گۈرە سىنە نە دىشكە، اونو ايت؛ آرامىزدا نىذرى اولان دۆرد نفر وار. ۲۴ اونلارى گۇئىرۇ و اونلارلا بىر يerde اۋزونى تەھىئەت و اونلارىن باشلارىنى قىرخىماق خەرجىئى سىن ور. بىلەجە، ھامى بېشىر كى، سىنن حاقىندا اشىتىئىكلەئىش اساسى يۇنخىدور و سىن اۋزونى دە شىئىتى رەئىاعت اتىمكەد داۋام ورئىسىن. ۲۵ آماً ائمان گىڭىن قىرىيەھۇدىلار بارەدە، بىز قىرارا گلېپ يازدىق كى، اونلار آنچاق گىرك بوتارە تقدىم اولۇنوموش آتلەرن، قاندان، بوغولىمۇش حيوانلارين اىشىندىن و جىئىسى عئەقىتىزلىكىدىن اۋزلىرىنى اوزاق ساخلاسینلار. ۲۶ او زامان پولوس بىر آداملارى گۇئىرۇدۇ و صاباحىسى كون اونلارلا بىر يerde اۋزونى تەھىئەت اتدى و معبدە گىڭىرىپ طەھارت گۈنلىرىنىن نە واخت باشا چاتدىغىينى و اونلارىن هەر بىرى اوچۇن نە زامان قورىبان تقدىم ادەجەيىنى بىلدەرىدى.

پولوس معبدە توپولور

۲۷ او يىدەي گون باشا چاتدىقدا انکن، آسيا ایالتىندىن اولان يەھۇدىلار پولوسو معبدە

جلسىندان كور اولدوغوما گۈرە، يانىمدا اولانلارلىرىمدىن توپۇپ دىمشقە گىتىردىل. ۱۲ شىرعىتى رئعايت ادن حنانىيا ادىلى بىر آدام كى، اورادا ياشىيان بوتون يەھوئىلر آراسىندا اعتبارلى ائدى، ۱۳ يانىما گىلدى و دىيانىب ددى: ”شاعول قارداش، گۈزلىنىن گۈرسۈن!“ من دە إله او آندا اونا باخدىم. ۱۴ او منه ددى: ”آتالاريمىزىن تارىسى سىنى تعىين ائب كى، اونون ائرادەسەنى بىللەسەن و او صالح اولانى گۈرەسەن و آغزىندان كلام اشىدەسەن. ۱۵ چونكى سەن بوتون آداملارار، گۈردوپۇن و اشتىدىئىكلەرنىن بارەدە اونون شاهىدى اولا جاقسان. ۱۶ ائندى نە اوچون يوبادىرسان؟ قالىخ، تعمىد آل و اونون آدېنى چاغىرىپ اۇز گۇناھلارىنى يو.“

۱۷ اورشىئىمە قايىدىب معبدە دوعا اتىئىم زامان، بىر وجد حالينا دوشىدوم^{۱۸} و ربى گۈردوپۇم كى، منه دىئر: ”تۆس! تز اورشىئىمەن چىخ، چونكى سىئەن منئەم حاقيىمىداكى شهادتنى قبول اتمە يەجىلر.“^{۱۹} دەئم: ”يارب، اونلار اۋىزلىرى دە بىتلەرلىرى كى، من كىنسەدەن كىشىسي يەگىتىپ سەن ئامان گىشىنلىرى حبس اىدېب دۈرىدەم.^{۲۰} و سىئەن شاهىدىن استئفانىي قانى تۈكۈلدۈپ زامان، من دە اورادا بونو تىصدىق اىدېب دورمۇشىدوم و اونو اولدورلىرىن عبالارىنى ساخلاپىرىدىم.^{۲۱} رب منه ددى: ”گەت، من سىنى اوزاغا، قىرىيەھوئىلەرن يانىنا گۈنۈندرە جە يم.“

۲۲ پولوسا بىر سۆزە قدر قولاق آسىدilar و سونرا قىشقىر-باغىر سالىب دەئلر: ”بلە بىر آدامى يەر اوزونىن محو ات، چونكى او ياشامالى دىئل،“^{۲۲} اونلار باغىرىپ، عبالارىنى آتدىلار. هاوايا توز سووروماقدا ائكىن، ۲۴ مئن باشى امر اتدى كى، پولوسو قالا يىا آپارسىنلار و دىيردى كى، پولوس قامچى ائله اشتىئنطاپ اولونسۇن كى، گۈرسۇن اونون حاقيقىندا بلە قىشقىرمالارىن سىبىي نەدئىر. آمما

كىلەكىيائىن موهوم بىر شهرئىن. سەن يالوارىرام، ائجازە ور كى، خالقا بىر دانىشىم.“

۴۰ مئن باشى اونا ائجازە وردىكە، پولوس

پىلەلەر اوستوندە دوروب الى ائلە خالقا ائشارە اتدى و بؤيوک بىر سوکوت دوشىنە، اونلارا عىبرانى دىئىنەن دانىشىب ددى:

۲۲

«قارداشلار و آتالار، ائندى سىزە ورجه يېم مودافعەنى اشىدەن». ۲ اونلار اونون عىبرانى دىئىنەن دانلارا خىطاب اتىئىنى اشىدەن، داها آرتىق ساڭتە اولدوپۇن. پولوس داوم اتدى:

۳ من كىلەكىيائىن طرسوس شهرئىنە آنادان اولمۇش بىر يەھوئىم، لاكىن بو شهردە، ئەملايىلەن ئاياقلارى ئىتىندا، اجدالاريمىزىن شىرعىتتەن گۈرە جىندى بىر شەكتەلە بؤيووموشىم و تارىيىا قىرتىلى بىر آدام ائدەم دا، نجه كى، بو گون سئۇ ھامىنیزسىنiz. ۴ من بو ”طوقت“ اھلىئەن ائلۇم درجه سىنە كىئى عذاب ورتب، كىشىلەر و آروادلارى باغلايىب زىنەدانسا سالاردىم.^۵ نجه كى، باش كاھن و شۇرانىن بوتون آغساقاللارى بونو تىصدىق ادە بىتلەرلى. حتىا اونلاردىن قارداشلارا مىكتوبىلار آلدىم و دىمشقە طرف يولا دوشىدوم كى، اورادا اولانلارلى ئاسىنلار.^۶ گون اورتاجاغى يولدا گىددەن، دەشقە ياخىن، قىلتەن گۈيىدىن بؤيووك بىر اشىقىپ بوتون اطرافىمىي اشىقىلاندىرىدى.

۷ يەرە يېخىلدىم و بىر سىس اشتىدەم كى، منه دىئر: ”شاعول، شاعول، نە اوچون منه عذاب ورئىس؟!^۸ جاواب وردىم: ”سەن كىمسىن، يارب؟“ او دا منه ددى: ”من عذاب وردىئىن ناھىرەلى عئسيايم.“^۹ مىشىلە اولانلار يقىن كى، اشىغى ئۆرۈدۈلر، لاكىن مىشىلە دانىشانىن سىئىنى آنالامادىيلار.^{۱۰} دەئم: ”يارب، من نە اتەھلىم؟“ و رب منه ددى: ”دور و دىمشقە گەت. اتەھىيىن اوچون بوتون تعىين اولونانلار، اورادا سەن دېتىلە جىك.“^{۱۱} او اشىقىپ

دا ددى: «قارداشلار، اوңون باش كاهىن اولدوغۇنو بىلمىردىم، چونكى يازىلىپىب: «خالقىنین رئىسى ضىئىدئە پېش سۈز دە».»^۶ پولوس اونلارىن بىر قىسمىتىن صادوقىتلر و او بىرى قىسمىتىن فرئىتلر اولدوغۇنو بىلدىكە، شورادا اوجا سىلە ددى: «قارداشلار، من فرئىسى اوغلو بىر فرئىسى يەم؛ اولولرىنى دئرئىلمەسى اومىتىدى اوچون موحاجىتمە اولۇنورام!»^۷ بۇنۇ دئين واخت، فرئىتلر و صادوقىتلر آراسىندا دىشىمە قالخىدى و ائجلاس انكىيە بېلۇندۇ. چونكى صادوقىتلر دېشىلر كى، نه دئرئىلمە وار، نه مَلَك، نه د روھ. لاكىن فرئىتلر ھامىسينى قبول ادئىلر.^۸ بؤيوىك قىشقىر-باغىر اولدو و فرئىسى دىستەستىندا اولان بعضى شرئعت عالىملىرى قالخىب، چوخ قىزمىش موباحىثە ادئرەتلەر: «بىز بۇ آدامدا بىر يامانلىق تابىميريق. اگر بىر روھ و يا بىر ملک اوңونلا دانىشمىش اولسا، نە؟»^۹ دىشىمە دادا چوخ بؤيوىنلە، مىن باشى قورخادۇ كى، مبادا پولوس اونلارىن ئىندە تىشكە-تىشكە اولسىن و عسىگىرلە امر اتدى كى، آشاغى انىشىلر و زورلا اونو آراalarىندان آلىپ، قالايا آپارسىنلار. او گونون گەھىسى رب پولوسون يانىندا ئاظاھىر اولوب ددى: «جسور اول! چونكى مىتم حاقيىمدا اورشىلەمە نىچە شەhadat وردىن، رومدا دا گىرك بوجور شەhadat ورمىن».^{۱۰}

پولوسون ضىئىدئە سوئىقىصد

سحر آچىلاندا، يەھودئلر بىر ائتەفاق قوروب آند اىچدئلر كى، پولوسو اولدورمه يېتىجە نه يېتىلر، نه د ائچسىتلر.^{۱۱} بۇ سوئىقىصدى حاضىرلابانلارىن سايىسى قىرخ نفردن چوخ ائدى.^{۱۲} اونلار باش كاهىنلار و آغساقاللارىن يانىندا گلېش دەئىلر: «بىز آغىر بىر آند

اونو قايىشلارلا باغلادىقلارى زامان، پولوس يانىندا دوران يوزباشىيا ددى: «آيا ائختىيارىيىز وار كى، بىئر روم وطنداشىنى ھم دە محکوم ادئلمەمەش بىر آدامى قامچىلاتماغا ورھىسىتىن؟»^{۱۳} بۇنۇ اشتىن زامان يوزباشى مىن باشىنин يانىندا گلېش اونا ددى: «نه ادھىرسىن؟! بۇ آدام روم وطنداشى دىير.»^{۱۴} مىن باشى پولوسون يانىندا گلېش اونا ددى: «دە گئوروم سىن روم وطنداشى سان؟» او دا ددى: «بىلى.»^{۱۵} مىن باشى جاواب ورئب ددى: «من چۆخلۇ پول گوجو ائلە بۇ وطنداشىلىغى آلماشام.» پولوس ددى: «آما من وطنداش آنادان اولمۇشام.»^{۱۶} اونو اىستىنطاق اتمك ائستەينلەر تىشكە دالى چىڭىلدەلر؛ مىن باشى دا اوڭون روم وطنداشى اولدوغۇنو بىلدىنكلە قورخادۇ، چونكى اوڭون باغلا تىديرمىشىدى. آما او گونون صاباھى، بۇ مقصىلە كى، يەھودئلر ئىنلىسىن، پولوسو حىسىن اتىئىكلەر ئىنلىسىن، بۇنۇ نەيە مۇھەممەن چىخارىدېب، امر وردى كى، بؤيوىك كاهىنلەر و بۇتون شورا بىر يەھىغىلىسىن و پولوسو آشاتاغى اندىرئب، اونلارىن حوضۇرۇنا قوبىدو.

پولوس شورانىن قاباگىندا

۲۳ پولوس سىنھەرئىن شوراسىنبا باخىب ددى: «قارداشلار، من بۇ گونە قدر حىياتىمى صاف و ئىجدانلا تارىينىن حوضۇروندا ياشامىشام.»^{۱۷} باش كاهىن حناثىا اوңون يانىندا دورانلارا امر اتدى كى، پولوسون آغزىندا وورسونلار.^{۱۸} او واخت پولوس اونا ددى: «اي آغاردىلىمىش دووار! تارى سىنى وورا جاق! سىن اوتورورسان كى، منى شرئعتە موطاپقىن موحاكىتمە ادھىسن، لاكىن شرئعتى آياق آلتىنا قويوب امر ادھىرسىن كى، منى دۇيىسۇنلار؟»^{۱۹} آما يانىندا دورانلار دەئىلر: «تارىين باش كاهىتنى سۈيورسۇن؟»^{۲۰} پولوس

يتمىش آتلى و ائتكى يوز نئزهچى حاضيرلاين». ^{۲۴} مەركىل دە حاضيرلاسينلار كى، پولوسو مئندىرئىپ والى فىنكىسە صاغ-سالامات چاتدىرسىنلار. ^{۲۵} و بو مضموندا بىر مكتوب يازدى:

^{۲۶} «كىلدئىوس لىشىاسىدان، لاب مۇحتشم والى فىنكىسە، سالام.

^{۲۷} بو آدامى يەھودىلار توتموشدولار و عنقرئب اۇلدۇرغوندان خىردار اولوب، عىسگىرلەل يېتىشىئىم و اونو ختالاص اتدىم. ^{۲۸} و نەدەن اۇرتىرى اونو مۇتھىم اتدىكلىنى بىلمك اوچون، اونو اونلارين شوراسىينا گىتىردىم؛ ^{۲۹} و آنلايدىم كى، اۆز شىرعىتلەنە دائىر اونا ائتھام وورولار، لاکىن اولومە و يا حىسى لايق بىر گوناھ تاپىمادىم. ^{۳۰} و اونون ضىئىتە سوئى قىصد قورولاجاغى منه خىر ورئىلەتكەد، اونو فۇرن سىئىن يانينا گۇندرەتىم. اونا ائتھام وورانلارا دا تۇۋوصىتىم كى، اونون بارەستىنە اولان شىنكىياتلىنى سىئىن حوضوروندا بىيان اتسەنلار. ^{۳۱} بىلە جە، عىسگىرلى، آلدىقلارى امرلىرى موطابىق، پولوسو گۇتۇرۇپ گەجه ائكىن آنتىپارىئىسە گىتىردىل. ^{۳۲} صاباحىسى آتلى لارى اونونلا گىتمك اوچون قويوب اۈزلىرى قالا يىقايتىدilar. ^{۳۳} آتلى لار قىصرىيە يە گلەپ مكتوبو والىئە ورئىلەتكىرى زامان، پولوسو دا اونون حوضورونا گىتىردىل. ^{۳۴} والى مكتوبو اوخوياندان سونرا، پولوسون هانسى و ئىلاتىدىن اولدوغۇنۇ سوروشدو. و كىلەتكىيادان اولدوغۇنۇ اوپىرنىدە سۈزلىرىنى اشىدەرم». ^{۳۵} دى: «ائتھام وورانلارين گلنдин سونرا، هېزىدون سارايىندا ساخلانسىن.

پولوس فىنكىستان حوضوروندا

۲۴ بىش گوندىن سونرا باش كاھن حنانىيا، آغساقالالار و تېرتوulos آدىلى بىر وكتىل لە گلېپ، پولوسون ضىئىتە

ائچىمىشىك كى، پولوسو اۇلدۇرمە يېنجە هەچ بىر شى دادماياق. ^{۱۵} بىلە جە، ائندى سىئى و شورا مىن باشىپا خىر گۇندارىن كى، گۇيا پولوسون مسلەتىنى داها دققى آراشدىرىماق ائستەيەسەنلىز و اونو سىئىن يانىنزا آشاغى گىتىرىشىن. بىز دە حاضيرىق كى، ياخىن گلەمەمىشىن اونو اۇلدۇرك.»

^{۱۶} لاکىن پولوسون باجىسى اوغلو اونلارىن بو كەمنى بارەدە اشتىدى و گلېپ قالا يىا گىردى و پولوسا خىر وردى. ^{۱۷} پولوس دا يوزباشى لارдан بىرئىنى يانىنا چاھىرىپ ددى: «بو جاوانى مىن باشىنин يانىنا آپار، چونكى اونا ورمەلى بىر خىرى وار.» ^{۱۸} يوزباشى جاوانى گۇتۇرۇپ، مىن باشىنин يانىنا آپاردى و اونا ددى: «زىندانى پولوس منى يانىنا چاھىرىدى و خاھىش اتدى كى، بىر جاوانى سىئىن يانىنا گىتىرىم، چونكى سىنە دەمەلى بىر خىرى وار.»

^{۱۹} مىن باشى جاوانىن ئىنەن توتىدو و خلىوت بىر يەرە چىكىلەپ اوندان سۇروشلىو: «منە بىلدىرەمەلى نە خېرىن وار؟» ^{۲۰} جاوان اونا ددى: «يەھودىلار سۈزۈ بىر ادىبلەر كى، گۇيا پولوسون اشىنى داها دققى آراشدىرىماق اوچون سىنەن ائستەستىنلار كى، صباح اونو شورانىن حوضورونا آشاغى گىتىرسەن. ^{۲۱} لاکىن سىن اونلارا قولاق آسمى. چونكى قىرخ نفردن آرتىق آدام كەمنىدە اونو گۈزلە يېزلىر و لەنەن ادىبلەر كى، اونو اۇلدۇرمە يېنجە يېئىت-ائچىمەستىنلار. ائندى اونلار حاضيرىدirlار و سىنەن بىر جاواب گۈزلە يېزلىر.»

^{۲۲} او واخت مىن باشى جاوانى بوراخدى و اونا امر اتدى: «ھەچ كىمە دەمە كى، بونلارى منه خىر ورئىسەن.»

پولوس قىصرىيە يە آپارىلىر

^{۲۳} مىن باشى يوزباشى لاردان ائكى نغري چاھىرىپ ددى: «قىصرىيە يە گىتمك اوچون گەجه نىن اوچونجو ساعاتىندا ائكى يوز عىسگەر،

ادئم کی، اونلارین فرقہ دینی طریقہ اساسن، من آتalarیمیزین تاریسینا حققتن خدمت ادئم، شرئعته و پیغمبرلرده یازیلان شیلرئن هامیسینا دا انئیرام.^{۱۵} و اونلارین اوزلرئشین ائناندیقلاری کئمی، من ده تاریبا اومند ادئم کی، هم صالح آداما، هم د پش آداما اولولرئن دئرئلهمه سی اولاچاقدیر.^{۱۶} بونا گوره، دائم چالیشیرام کی، تاری و انسانلار قاباغیندا وئنجدانیم پاک اولسوون.^{۱۷} چوخ ائللردن سونرا گلکئم کی، خالقیما صدقفلر گئرئم و قوربان تقدئم ادئم.^{۱۸} معبدده، طاھر اولونموش حالد، بونالارلا مشغول اندئم، اطرافیدما دا نه قالابالیق نه ده ولوله وار ائدی کی، منی تاپدیلار. أما بعضی آسئیلی یەھودئر ده مئمله وار ائدئر کی،^{۱۹} اونلارین دا بورادا اولماسی لازیمیدیر کی، اگر مئم ضئانتمہ شىكايتلرى وارسا، سئن حوضورونا تقدئم اتسئلن.^{۲۰} و يا قوى الله اۋازلىرى دىئئنلر کي، سورانين حوضورونا چىخدىغيم زامان، نه حاقسىزلىق مئندە تاپدیلار.^{۲۱} مگر بو بىرجه سۆز اوچون کي، اونلارین آراسیندا اولان زامان قىشىقىرېب دىئم: "من بۇ گون اولولرئن دئرئلهمه سی اوچون سئزىن حوضورونۇزا موحاڭىمە اولۇنداام."^{۲۲}

۲۲ اماً فلشکس، طریقت باره سئنده داها دقیق
معلوماتی اولدوغونا گوژه، اثشی تاخیره
سالیب ددی: «مئن باشی لئییاس گلدنکدن
سوپرا سئزئن ائشئزه یتئشە جەیم». ۲۳ و
یوزباشیا امر اتدی کى، پولوسو نظارت آلتیندا
ساخلاسین، لاکشن اونا آزادلیق ورسئن و
دوستلارینین هىچ بئرئیستئن اونا خىدمت
اتمه سئنه مانع اولماسىن.

۲۴ آما بشنجه گوندن سونرا، فلکنکس یهودی آروادی دروستلا اله گلثیب، پولوسو چاغیرتادی و اونون مسنج عنسایا اولان ائمان حائیندا دانیشد یعنی اشتندی. ۲۵ پولوس صالحشکدن، نفسه حاکم اولماقدان، و گله جک موحاکمه

والیه شکایت اندلئر، پولوسو احضار
ادنند سونرا، ترولوس او ناائشام وورماغا
باشلایب ددی:
۳ «العنجاب فلکس! بثر همشه و هر
زامان بوتون ممنونیتله ائقرار ادیرک کی،
سنئن ساینده صولح ایچنده بیشک و سنت
بصیرتنله بو خالق اوچون هر یرده اصلاحات
باش، رؤی.

۴ آما سنه داهها آرتيق باش آغريسي ورمه مک اوچون، خاهئش ادئرم کي، اوز مرحمتنلە بىزە قىسا بىز زامان قولاق آسasan.⁵ بىز بو آدامى دوغورودان دا مو فىسەد تاپيمىشىق، بوتون ير او زوندە ياشاييان يەھودىلەرى عوصىانا قالدىرىر و نصارىنى فېرقةئن ده رەھبىرى دئى.⁶ بو آدام حتا چالىشدى کي، معبدى نجىس اتسىئن. بىز اونو تو تىدوغ (و ائستەدتكى کي، اوز شەرىئەتئەزە كۆرە اونو مو حاڭكەمە ادى.⁷ لاكن منى باشى لىسىئاس گلېش، اونو زورلا التميىزدن الدى.⁸ و اوندان شىكايىت اىدئلرە امر وردى کي، سىئن يابينا گللىشىلار). سىن اۋۇزون ده بۇتون بىز مطلبىلەر حاقيقىندا اونو ائستەنطاق ادئب، ووردوغوموز ائشەمالارين دوغرو اولدوغۇنا يېقىن تاييا بىلەرسىن».

۹- یهودیان ده بو اتهام وورماغا قوشولوب،
بو شیلرئن بله اولماسینی تصدئى اتدىلر.
۱۰- والى، پولوسا دانىشماق اچقۇن ائشارە ئەنادە،
پولوس، جاواو وردى:

«ستن چو خايلردن بري بو خالقا باضي او لودوغونو بىلئىرم، اونا گئوره ده، ممنونىتىله حاجىمداش دەقاع ادەرم.^{۱۱} اوئيرنه بىلەرسىن كى، اورشلىتمە عىباتىت اتمك اوچون گلدىتىمدەن، هەچ اوون ئىشكى كۈن كېچمه يېئب.^{۱۲} منى نە معبدەد، نە كىتىسەد، نە دە شەھەرە تاپمايىلار كى، بىشى ائلە مۇباختەن اتەمىش اولوم، ياخدا عوصىيان قالدىرىيم.^{۱۳} ستىن حوضۇرۇندا منه ووردوقلارى ائشەهاملارى دا ثوبوت اده يەزىز.^{۱۴} لائىن يۇنى سىشقەن حوضۇرۇندا قىبول

«آيا ائسته يېرسن کى، اورشلئمە گەدئىب مىتىم حوضۇرمۇدا بولۇشماقلارا گۈرئە مۇحاكىمە اولىوناسان؟»^{۱۰} آما پولوس جاواب وردى: «من قىصرئىن حؤكم تختىشىن قاباگىيندا دورمىشام و منه بورادا حؤكم ادىلمەلى دئر. اۆزۈن دە ياخشى يېلىرىسىن کى، من يەھودىلەن ضىئىئەنە هېچ بىر خاطا اتمەمەنىم.»^{۱۱} بونا گۈرە، اگر من تەقىصەر كارام و اۇلۇمە لايق بىر ايش گۇرمۇش، اۇلمىكىن اشتىنان اتمىرم. لاكىن اگر او نالارىن منه ووردو قالارى اىشها مالارىن اساسى يۈخدۈر، هېچ كەم منى او نالارىن آلتىنە تىسلام ادەبتىمزم. من قىصرئىن مەحکەمەسىنى طلب ادەتم». ^{۱۲} او واخت فىستوس مجلئىسى اىلە مۇشاۋىرە ادئب جاواب وردى: «سن قىصرئىن مەحکەمەسىنى طلب اتدىن، قىصرئىن يانىنا دا گەدەجىكسن». ^{۱۳}

بىر نىچە گون سونرا، آغىرپا پادشاھ و بىرنىڭى قىصرىيە يە يتىشىب، احتىرام اوزونىن فىستوسون يانىنا گەتىتلەر. ^{۱۴} اونلار اورادا چوخ گون قالاندان سونرا، فىستوس پولوسون وضعىتى پادشاھا عرض ادئب ددى: «بورادا بىرى وار كى، فىلئكس اونو محبوب ادئب. ^{۱۵} من اورشلئىمەدە اولان واخت، يەھودىلەن باش كاهىتلەر و آغساقالالارى او ندان شىكايىت ادئب مەحکوم او لۇنماسىنى طلب اتدىلر. ^{۱۶} اونلارا جاواب وردىم كى، روملۇلارين عادتى دىتىل كى، شىكايىت او لۇناني او ندان شىكايىت اىذىلە او زىلشىدئىرمە يېنچە و اونا مودافعە فورصتى ورمە يېنچە، اونو مەحکوم استىتلەر. ^{۱۷} اونلار بورا يە گەلدىكە دە، يوبانما يىپ إله صاباھىسى حؤكم تختىنده او توردۇم و امر اتدىم كى، او آدام گەتىرىسىن. ^{۱۸} شىكايىتچىلەر آياغا قالخىدىقىدا، گومان اتدىيئم جىتىاتىلدەن هېچ بىرىنى اونا ائشەم وورما دىيلار. ^{۱۹} آنجاق اۋۇز دىتلەرى بارھەستىندە بىر نىچە اىختىلافلارى وار ائدى و عىشسا آدلى اۇلموش بىر خاطا حاقيىندا دا كى، پولوس اونون دىرى او لۇغۇنو بىيان ادئرىدى. ^{۲۰} بوجور مىسلىرى نىچە تختىشىن

گونوندىن بىح ادىندا، فىلئكس قورخويا دوشوب ددى: «ائىندى مورخىسىن، گت. واختىم او لاندا سىنى چاغىرتىدىرام». ^{۲۱} ھەن زاماندا او مىند ادىرىدى كى، پولوس اونا پول ورەجىك. بونا گۈرە دە، اونو تىز-تىز چاغىرتىدىرىپ او نونلا سۈچىت ادئرىدى. ^{۲۲} آما ائىكى ائىل كەچىب گەندىن سونرا، فىلئكسىن يېئىنە پوركىيىس فىستوس گىلدى. فىلئكس دە يەھودىلەن رىيپاسىنىي قازانماق اوچون پولوسو جىسىدە ساخىلادى.

پولوس فىستوسون حوضۇرۇدا

۲۵

بلەجە فىستوس، وئلايتە گەلدىكىندا اوچ گون سونرا قىصرىيە دەن اورشلئىمە چىخلەر. ^۲ باش كاهىتلەر و يەھودىلەن آداملارى پولوسدان او نا شىكايىت اتدىلر و او نا يالوا دىيلار كى، ^۳ اونلارا بىر لوطف ادئب پولوسو اورشلئىمە گەتىرىتىسىن. (چونكى يولدا او نا بىر كەمەن حاضىرلامىشىدیلار كى، اونو اۇلدۇر سونىلر). ^۴ او زامان فىستوس جاواب وردى كى، پولوس قىصرىيە دە نظارتى آلتىندا ساخالانىر و او اۆزۈ دە تىزىكىلە او را يە گەدەجىك. ^۵ «بونا گۈرە دە، قويۇن آرانيزدا او لان نوفۇذلو آداملارى مىتىلە او را يە گەتىنلەر و اگر او آدامدا بىر تەقىصە وارسا، او نا ائشەم وور سونىلار». ^۶ و او نالارىن يانىندا سەڭىز يە او نون گۈندىن آرتىق قالمايىب قىصرىيە يە گەتىدى و او گۈنون صاباھى حؤكم تختىنده آيىلە شىسب، امر اتدى كى، پولوسو گەتىرىتىلەر. ^۷ پولوس يەشىدئىكەدە اورشلئىمەن كەلن يەھودىلەرنون اطرافىندا دوروب، او نا بىر چوخ آغىر بۇھاتانلار آتىرىدىلار كى، او نالارى ائشىت ادە بىلەمەتىلەر. ^۸ لاكىن پولوس او ز مودافعە سەندە ددى: «نه يەھودىلەن شەرئۇتىنە، نە معبدە، نە دە قىصرئىن ضىئىئەنە بىر خاطا اتىمىش». ^۹ آما فىستوس يەھودىلەن رىيپاسىنىي قازانماق اوچون پولوسا جاواب ورتب ددى:

۲ «اغرچا پادشاه! من اوچون بئر سعادتىدئر كى، يهودنلر طرفىندن وورولدوغۇم بوتون ائشەمالارا گۈزه بىر گون سنىن حوضۇروندا اوزۇمدىن دئفاع ادئم.^۳ گۆلخوصوصىنى، سن اوزۇن يەھودئىرئىن بوتون آيىنلر و موباحىته لەرنى بىشىرسىن، بونا گۈزه دە خاھىش ادئم كى، منه صىبلەر قولاق آساسان.^۴ بوتون يەھودنلر بىتلەر كى، نىجە من جاوانلىغىيمدان عۇمرۇمو خالقىيمىن اىچىندە و اورشىلەمە كېچتىمىشىم.^۵ منى اوّلدىن اوزۇن بئر مۇدت تانىيدىقلارىنىڭ كۈرە، اگر ائستەسەلر، شاهادت ورە بىتلەر كى، دئىنمىزئىن لاب جىندى فئرقەسى اولان فرئىسى فئرقەستىنه باغلى ياشامىشام.^۶ و ائندى تارى طرفىندن آتالار يەيمىزا ورئەلمىش و عده اومندى اوچون موحاكىتمەيە چكىلەمىشىم.^۷ او وعدە كى، بىزىم اون اىنكى قىبىلەمىزىن، گىچە-گۈندوز تارىيَا صادقاتىله خەتمىت ادەرك يېرىنى يېتىشىمەستى كۈزىلەيىتلەر، و بو اومىد اوچون اى پادشاه، يەھودنلر طرفىندن موئەمم اولمۇشام.^۸ نه اوچون سىئ تارىيىن اولۇرى دئرەلتەمەستىنى ائنلىمماز بئر شى حساب ادەرىسىنىز؟^۹ دوغروسو، من اوزۇم دە گومان ادئرەتىم كى، ناصىرەلى عىسىانىن آدینا گىرك چوخ عادوتلى ايشلەر كۈرۈم.^{۱۰} اىلە اورشىلەمە دە بونو ادئرەتىم، باش كاھىنلەرنىڭ اىختىيار آلىب موقىددىلەرن چوخ خالارىنى زىئىنلارا سالىدىم، اونلارىن اۈلۈمە ورئەلمەستىه دە راضى ائدئم.^{۱۱} بوتون كىنۋىسىلەردە اونلارى جزا اندىرىيىب چالىشىدىم كى، كوفر دەمەيە مجبور ادئم، اونلارىن ضىئائىنە حىدىن آرتىق قودوروب، حتا ياد شەھىرلەر دە بىلە اونلارى تعقىب ادئرەتىم.^{۱۲} بو خوصوصىدا باش كاھىنلەرئىن اىختىيار و فرمانى ائلە دەمشقە كەدىرەتىم.^{۱۳} كون اورتا واختى، اى پادشاه، بول اوستوندە گونون ائشىغىيندان داها پارلاق بئر اشىقى منئم و متىملە سفرە چىخانلارىن اطرافينا ساچدى.^{۱۴} بىز ھامىمىز يەر يىخىلىدىق

إِدْجَهِيَّمِي بِلَمَدِيَّمِدَن، اُونَدَان سُورُوشَدَوْمَ كَي، آيَا اُورَشَلَمَه گَدَبَ اُورَادَا بُو مَطَبَلَرَ حَاقِينَدا مُوحَاكَتَه اولونماق ائستەيئَر. ^{۲۱} آمَا پُولُوس ائستەدَى كَي، حِسَدَه سَاخَلَتِيَسِينَ وَ اُوزَ ائشِنَشَن حَلَنَى ائمِراطُورُونَ مُحَكَمَه سَنَدَه طَلَبَ اتَدَى. مَن دَه اَمَر اتَدَى كَي، قِيسَرَن يَانِينَا گُؤنَدَرَه جَهِيَّم زَاماَنَا قَدَر حِسَدَه سَاخَلَاتِيَسِينَ.

^{۲۲} اغْرِچَا فِسْتوسَا دَدَى: «مَن اُوزُوم دَه بُو آدَمِين سُؤْزِلَرَنَى اشَتَمَكَ ائَسْتَرَدَم». او دَدَى: «صَابَاحَ اُونَو اشَئَرَسَن».

پُولُوس پادشاه اغْرِچَانِي حَوْضُورُونَدا

^{۲۳} او گُونُون صَابَاحَي اغْرِچَا ائلَه بِرْنَكَى بُئْيُوك طَمَطَرَافَلا گَلَدَلَرَ وَ اونَلَارَلا گَلَن مَئِن باشى لار و شَهَرَن اَدَلَى-سَانَلَى آدَمَلَارَى ائلَه دَئَوَانَخَانَا يَا گَرَدَلَرَ. فِسْتوسُون اَمَرِى ائلَه بُولُوس گَتَرَتَلَدَى. ^{۲۴} فِسْتوسَ دَدَى: «أغْرِچَا پادشاه و سَئَزَ بُورَادَا بِئَرَمَلَه اولان جَخَالِلَارَ، سَئَزَ بُو آدَمِى گُؤرُورَسُونُزَ كَي، هَم اُورَشَلَمَه، هَم دَه بُورَادَا يَاشَا يَانَ بُورَونَ يَهُودَ خَالَقَى اونَزَون بارَسَنَدَه قِيسَقِيرَبَاغِيرَ سَالِيرَ كَي، بُو آدَمَ آرَتِيقَ يَاشَامَالَى دِيَنَلَ. لَا كَثِنَ مَن آنَلَادِيمَ كَي، او، اولومَه لا يَئِقَ هَچ بئر خَاطَا اتَمَه يَشَبَ و اُوزُو ائمِراطُورُونَ مُحَكَمَه سَنَى طَلَبَ اتَدَىنِينَه كُورَه، قَرَارَ وَرَدَمَ كَي، اونَو گُؤنَدَرَم. ^{۲۶} آمَا سَوْلَطَانَا اونَون حَاقِينَدا يَا زَاجَاقَ قَطْعَى بئر سُؤْزُوم يو خَدُورَ. بُونَا كُورَه اونَو سَئَرَن حَوْضُورُونَزَا، خَوْصُوصَن دَه سَئَزَ اغْرِچَا پادشَاهِينَ حَوْضُورُونَا گَتَرَتَمَشَ كَي، بُو ائش نَقْتَشَ ادَلَنَدَن سُونَرَا، يَا زَامَاغَا بئر سُؤْزُوم اولسُون. ^{۲۷} چُونَكَى منه مَنْتَقَقَسَنْزَ گَلَشَرَ كَي، بئر مَحْبُوسَو گُؤنَدَرَكَ، لَا كَثِنَ اونَدَان اَدَلَن شَكَايَاتَرَى گُؤنَارَمَه يِكَ.

۲۶ اغْرِچَا پُولُوسَا دَدَى: «اُوزُون حَاقِينَدا دَانِشَمَاغَا ائَجَازَنَ وَار» او زَامَانَ پُولُوسَ آلَنَى او زَادِيبَ مَوْدَاعَه سَنَى باشلاَدَى:

«پولوس، عاغیلین باشیندان چیخیب! اعلمنشن چو خلوغو سنی دلیله دؤندرئر». ۲۵ آماً پولوس ددی: (اعلچجانب فیستوس، عاغیلیم باشیدمان چیخاماپیب، آنچاق حقفت و عاغیلا سیغان سوژلری دیئرم. ۲۶ چونکی پادشاهین دا بو شیلدرن خبری وار و یقشنلکله اوغا خططاب ادائم. آخرخاینام کی، یونلارین هچ بئری اونون نظرىشدن قاچماز، چونکی بو اوش خلوت بئر گوکشەدە باش ورمە يېش. ۲۷ پادشاه اغرهپا، آیا سن پیغەمبلەرە ئانانىرسان؟ بىتلەرم کى، ائتابىت سان».

۲۸ اغريقا پولوسا جواب وردي: «آز بئر زاماندا مني مسنهجي او لماغا بهل قانع اده جگڪسن.»

۲۹ پولوس دا اونا دددي: «آز يا چوخ، تاريدان ائستردئم کي، آنجاق سن يوخ، بو گون مني ايشنلرهن هاميسي، منئم کئمئ او لسا ييلادار، به ذبحه لدن باشقلا»

۳۰ پادشاه قالخنی. والی، بزنگی و اونلارلا اوتورانلار دا قالخنیلار. ۳۱ و بشر یانا چکنلەئىلرى زامان، بېرىتلەرى ائلە دانىشىب دېرىتلەر: بۇ آدام اۇلۇمە، و ياخىسى لايق بىر ائش گۈرمۈر». ۳۲ و أغۇرپا فىستوسا ددى: «بۇ آدام اگىر فيصىرەن محكىمەسلىنى طلب اتىمەسىدى، آزاد اولا يېلەردى.»

پولوس روما گؤندرئلئر

۲۷ گمی ائله ائتالیا یا گممه یئمثز قرار
ورئلئدکده، پولوس و بئر نچه
اوژگه محبوسلاری ائمپراطور فوجونون
جوکلیوس آدلی بئر یوزباشیسینا تحول
وردنلر. ۲ آسیما ایالتشن ساحتلنده کی یرلری
گزمه‌لی اولان بئر ادریمث گمثسته مئش،
دهننده چیخدلیق. مقدونیئه دن تساسلونکلی

و بتر سس اشتئدئم کي، عثبراني دلشنده منه دېش: "شاگول! شاگول! نه اوچون منه عذاب ورئرسن؟! مېخلارارا تېشك وورماق سنه چتىندئر."^{۱۵} دئم: "سن كىمسىن، يارب؟" رب ده ددى: "من عذاب وردئىشنى عئسىايم!^{۱۶} لاكىن قالخ، آياغا دور. چونكى بو مقصىد اوچون سنه ظاهىر اولموشام كى، سىن هم گۇردوپون هم ده سنه ظاهىر ادەجه يېم شىلىرىنى خىتلەتكچى و شاهىدى اولاسان؛^{۱۷} سىنى يەھودى خالقىندان و قىرىيەھودىلەرن خىللاص ادەرك، ائندى اونلارىن يانىنا گۈنۈرئىم كى،^{۱۸} گۈزلىرىنى آچاسان و اونلار قارانلىقدان ائشىغا و شىطانين حاڭتمىئىتىدن تارىيما طرف دۇنھەر و گوناھلارىن باغىشلانماسىنا و منه اولان ائمانلا تقدىئىن ادىللىر آراسىنىدا مىۋاشا تايىشل اولاalar.^{۱۹} بونا گۇرە، اى پادشاه اغىرپا، گۈيىدىن گلن رؤيايا ناموطنۇ اولىمادىم، آما اولجە دمىشقىدە اولانلار، اورشىنىدە كىتلەر، سونرا بوتون يەھودىئە دېيارىندا ياشىيانلار، و حتاً قىرىيەھودىلەر ده اعلان اتدىم كى، تۇۋوبە ادئب تارىيما طرف دۇنسونلۇر و تۆۋوبە يە لايق ئىشلر گۈرسونلر.^{۲۰} بونلاردان اۋتىرى يەھودىلەر منى معبدە توتوب اولدورماھى يە چالىشىدilar. لاكىن تارىيدان گلن كۈمكەلە بو گونە قدر^{۲۱} قالىپ ھم كىچىھىءە، ھم ده بؤيوىكە شەھادت ورئىم و ھچ بىر شى دەئرم مىگر بولى، پىغمېبرلەر و موسانىن بويوردوقلارى يېئىنە يېتىشىش؛^{۲۲} بولى، مىسەئەن عذاب چىكمەسى واجتىب ائدى و اۋلولەرن ائلک دېئلن اولدوغو اوچون ائشىغى، ھم يەھودى خالقىنما ھم ده قىرىيەھودىلەر اعلان ادەجك.

۲۴ پولوس اوز دئفاسیتدا حله بو سؤزو
دیئردى کى، فستوس اوجا سىسلە ددى:

چىكمەدى كى، قورولوقدان اوراكلەدون آدلانان شىدلتى بىر كولك اسىدى. ^{۱۵} گىمى كوله يە دوشدو و كوله يە موقاۋئىت گۈرسەد بىتلەمەدىئىدىن، بىئر دە تىلىم اولوب سورونوردوك. ^{۱۶} كىلودا آدىلى كىچىك بىر جىزئەنى ياخىنلىغىندا، گەمىئىن قايىغىنى گوجله ساخلايا بىلدىك. ^{۱۷} قايىغى يوخارى چىكتىن سۇنرا، اسپابالاردان اىستەفادە ادئب، گەمىئىن آتىنىي باغلا迪ilar و سېرىشىن داھازىلىغىندا قومسالا اوتورماقدان قورخوب، يلگىنى اندرىتلەر بلەجه اۋىزلىرى دە اوپۇنلا سورونوردولر. ^{۱۸} او گونون صاباحى حەلە شىدلتى كوله يېشنى اسلىرى اندىك كى، گەمىئىن يوکونو دەنەزە آتماغا باشلا迪ilar. ^{۱۹} اوچونجو گون دە اۋىز اللىرى ائلە گەمىئىن تەجەنزايتىنى اتىدىilar. ^{۲۰} بىر نېچە گون، گونش و اوپۇزىلار گۈرۈنمهدى و بو بؤۈك كولك بىزى اسلىرى اتىئىنەن، آرتىق خىلاض اولۇنماغىمiza بوتون اومىدىلەر يياواش-يياواش كىللەدى. ^{۲۱} چوخىدان بىرى يىكىسىز قالدىقلاريندان، پولوس اورتادا دوروب ددى: «كىشىلەر، سەن گىرك مىڭىم نصەتحىتمى قبۇل ادئب، كىرئىن دەنەزە چىخمايدىنiz و بو ضرۇر و زىيانى چىكمىدئىشز. ^{۲۲} لاكىن ائندى سىزى تىۋىق ادئرم كى، جىسارتنىزى الدى ورمە يە سىئىزز. چونكى آرانيزدا هېچ بىر تىلغات اولمايماJac، آنماJac گىمى الدى گەدەجك. ^{۲۳} چونكى الە بو گىجه عايىد اوپۇرغۇم و اونا خىدەت اتىئىتىم تارىينىن بىر مەلەيى قاباغىمدا دوروب، ^{۲۴} ددى: «قورخما، پولوس! سەن گىرك قىصرىن حوضوروندا دايىناسان. باخ، تارى، سىتتەلە» گەمىئە گەنلىرىن ھامىسىنى سەنە عطا ادئب. ^{۲۵} اونا گۈرە دە، كىشىلەر، جىسارتنىزى الدى ورمە يېش. چونكى تارىيما اثنانىرام كى، دەققەن منه دىلەن كىمى اولاJac. ^{۲۶} لاكىن بىر جىزئەدە قومسالا اوتورماغىمiz لازىمدىر».

أرىشتىرخوس دا بىئىمەلە ئىدى. ^۳ او گونون صاباحى صىدۇنا چاتدىق. جولىيىس پولوس ائلەطەفات گۈرسەدئ اونا ئىچازە وردى كى، دوستلارىنىن يانىنىڭ كىشىن و اونلار بىر آز اونا يېتىشىشىلەر. ^۴ اورادان يولا دوشىدوك و كوله يېش اوزومۇزە طرف اسىدىئىنەن قىتىشىن پىناھى آتىنىدا كچەدىك. ^۵ مەنلىك كەنلىكىيا و پامفلىقىيەنەن ساھىتلەنەن كچېب لىسىانىنى مئرا شەھەرئەن كەلدىك. ^۶ اورادا يوز باشى، ائتالىيا گەن بىر اىسکىندرئىيە گەمىسى تاپدى و بىزى اونا مەنندىرىدى. ^۷ بىر نېچە گون يياواش سورعتلە كەنلىك و گوجله قىنداوسون يانىنى يېتىشىنىك. يىل بىزى ياخىن گەتكەمە يە قويىمادىغىندا، سالمونا طرفىنەن كرئىتە سوردوك. ^۸ چىتىشىكەلە اوندان كچېب «گۈزىل بىندرلە» دىلەن بىر يە چاتدىق كى، لاسيا شەھىرى بو يە ياخىن ئىدى. ^۹ چوخ واخت كچەدىئىنە و اوروچ گۇنۇ^{*} دە باشا چاتدىغىنما گۈرە، آرتىق دەنەزە سەفرە چىخماغان چوخ خطرى وار ئىدى. اودور كى، پولوس اونلارا نصەحت و رەت، ^{۱۰} ددى: «كىشىلەر، گۈرۈرم كى، دەنەزە سەفرە چىخماق آنجاق يوک و گەمى اۆچۈن يوخ، بىزئىم حىاتىمىز اۆچۈن دە خطرلى دئر و چوخ ضرۇر سىبىي اولاJac». ^{۱۱} آما يوزباشى پولوسون سۈزۈنەن چوخ، گەمىئىن سوگانچىسىنىا و ساھىتىنەن سۈزۈنەن چوخ، گەمىئىن سوگانچىسىنىا و اكترىتىي بىر قاراڭ كەلدىلەر كى، اورادان چىخىب، بىر نەھولە كرئىش فەنتىكس بىندرئەنەن چاتىسینلار كى، جىنوب-قرىبە و شىئمال-قرىبە باخىر و قىشى اورادا كچەتىشىلەر. ^{۱۲}

^{۱۳} جىنوب يلى يياواشجا آسمەمە يە باشلا迪قدا، آما جىلارينا نايىشل اولىدوقلارىنى گومان ادئب، لنگىرى قالدىرىدilار و ساھىلە ياخىن كرئىت ساھىلى بويو يولا دوشىدولر. ^{۱۴} آما چوخ

بورا خدیلار و همن آندا سوگانین اپلرئنى آچدىلار. سونرا قاباق يىلگىنى يل سىمئىتى قالدىرىدىلار و ساحىل طرفىنى تۇتوب گىتدىلر. ٤١ آماڭى دەنلىق بېرىشىنى بېرىشىنى يىرده قورولۇغا دىئب، قومسالا اوتوردولار. گەمىشنى قاباق طرفى قوما باتىپ حرکتىسىز قالدى، لاكتىن دال طرفى شېھىلرئۇن گوجوندن سىنماغا باشلادى. ٤٢ عسگىرلر قىصد اتىمىشدىلر كى، محبوبىسالارين ھامىسىنى ئۆلدۈرسۈنلر، إله كى، ھچ بېرىسىنى اوزۇپ قاچا بىلمەسىن. ٤٣ آماڭى يوزباشى پولوسون سالامات قالماسىنى اىستەپىردى. بونا گۈرە دە انولارين قىصدىنە مانع اولدو و امر اتدى كى، اول اوزە بىتلەر گەمىشنى ئۆلدىلىپ قورولۇغا چاتىسىنلار. ٤٤ قالانلارى دا بعضىلارى تاختالار اوستوندە، بعضىلارى دە گەمىشنى آيرى پارچالارى اوستوندە قورولۇغا چىخىسىن. بله جە ھامى سالامات قورولۇغا چىخدى.

مالتادا

٤٥ اونلار سالامات چىخاندان سونرا، اويرىندىكى كى، جىزئەنچىن آدى مالتادرى. ٤٦ يېلى اھالى بىئە بؤيووك بىر اىللەفتات گۈرستىدىلر؛ ياغىشىن و سوپوق اولدوغۇندان اود قالايىپ بىزئەن ھامىمىزى قبول اتدىلر. ٤٧ پولوس بىر چوخ چىرىپى يىغىب اودون اوستونە قوياندا، اىستىدىن بىر افعى ائلان چىخدى و اوونون آلتەن يايىشدى. ٤٨ يېلى ائلانى اوونون آلتەن آسىلىميش گۈرنەدە، بېرىشىرلەنە دەتلىر: «ھەحالدا بو آدام قاتىلدە؛ دەنلىق دەنلىقدا دا عدالت اونا ياشاماق مجالى ورمىئ». ٤٩ آماڭى پولوس ائلانى سىئىكلەيىش، اودا آتىدى و ھچ بىر زئيان گۈرمەدى. ٥٠ اونلار گۈزلەيەردىلر كى، پولوسون بىدنى شىشىشىن و يا قىفلتن اولۇپ يەرە

٥١ اوون دۇردونجو گون گىلدەيى واخت، بىز آدرياتىك^{*} دەنلىقدا سۈرۈلۈنۈرۈدۈك كى، گچە يارىسىنا ياخىن، گەمچىلر قورولۇغۇن ياخىنلاشىدىيەننى حىشى اتدىلر. ٥٢ درەنەنىي اولچىجۇپ اوتوز بش متر اولدوغۇنو گۈردىلر. بىز آز ائرەلەدە گىشە ئولچىجۇپ اتىشىمى بش اولدوغۇنو گۈردىلر. ٥٣ قاچالىقدا قومسالا اوتورماق قورخۇسوندان گەمىشنى آخىرىنىدان دۇرددىن لىنگەلىرى آتىماگى بەھانە ادېب، سەرەن ئاچىلماسىنى آرزو لادىلار. ٥٤ گەمچىلر گەمىشنى قاچاماغا چالىشىدىلار و گەمىشنى قاباق طرفىنى دەنلىق دەنلىق دەنلىق بەھانە ادېب، قاچىغى دەنلىق اندىردىلر. ٥٥ پولوس يوزباشى و عسگىرلە ددى: «اگر بونلار گەمىشە قالماسالار، سەز خىلاص اولا بىلەمىزىنىڭ»^{٥٦} ٥٦ او واخت عسگىرلر قاچىغىن اپلرئنى كىشى قاچىغى دەنلىق سالدىلار. ٥٧ سەرەن عەنقرىپ ئاچىلاجاق ائدى كى، پولوس ھامىنى يىمك يەمە يە تىشۇق ادېب ددى: «آرتىق اوون دۇرددىن گۈنۈر كى، آچ قارىن گۈدوپسۇنۇز و بىز شى يەمە يېشىنىز. ٥٨ بونا گۈرە سەزى تىشۇق ادېم كى، يىمك يەمە سەشتىز؛ بۇ، قويىماز كى، قۇوتىنىزى آلدىن ورەستىنىز، چونكى ھچ بىرئەنچىن باشىندا بىز توک بلە محو اولما ياجاق». ٥٩ بونو دىئىندا سونرا چۈرك گۈتۈرۈپ، ھامىنин گۈزو قاباغىندا تارىبيا شوکور اتدى و اونو بۈلۈپ يەمە يە باشلادى. ٦٠ اونلارين ھامىسى اوركەلەنېب، اونلار دا يىمك يەتلىر. ٦١ گەمىشە ھامىمىز ائكى يوز يەتمەش آلتى نفر ائدىك. ٦٢ اونلار يەمكىن دويياندان سونرا، بوغدانى دەنلىق آتىب، گەمىشى يونگوللەشىدىلر. ٦٣ سەرەن ئاچىلماسىنىدا قورولۇغۇ تانىيا بىلەمە دەتلىر، آنجاق قوملۇ ساحىللى اولان بىر جىزئە گۈردىلر و قرار وردىلر كى، اگر مومكۇن اولسا، گەمىشنى اورايا سالسىنلار. ٦٤ لىنگەلىرى كىشى دەنلىق

^{*} ٤٧:٤٧ او زامان يونان و انتاليا و آفريقا آراسىندا اولان سولارا آدرياتىك دەنلىق دېتىشىدى.

۱۷ اوج گون سونرا پولوس یهودئلرئن آدلی -سانلى آداملارىنى بىر شى چاغيردى و يېغىلدىقلارى زامان، اونلارا دىدى: «قارداشلار، من خالقىمىزىا و يا آتالارىمىزىن عادتلرى ضىدئە بىر شى اتمەدئىش حالدا، اورشىمندىن محبوبس روملولار آللەنە ورئىلەم». ^{۱۸} اونلار دا منى ائستىنطاڭ ادئب آزاد اتمك ائستەدئلر، چونكى مندە اۇلۇمە لايىق بىر تقصىر يوخ ائدى. ^{۱۹} لاکىن يهودئلر بونا موخالىف چىخاندا ماجبور قالدىم كى، قىصرئىن محكمەسىنى طلب ادئم. نە كى، گويا خالقىمىزىدان بىر شىكايىتىم وار. ^{۲۰} إله بىر سېبدىن دە سىزى دعوت اتدىم كى، سىزئىلە گۈرۈشوب صۇجىتتىم. چونكى من ائسرايىللىن اومندى اوچۇن بو زنجىتلەرلە باغانلىميشام».

۲۱ اونلار اونا دىئلەر: «بىز سىن حاقىندا يهودئىدەن نە مكتوبىلار آلمىشىق، نە دە قارداشلارдан بىرى بورايانا خېر گتىرېت و سىنن حاقىندا پىش بىر شى دىئب. ^{۲۲} لاکىن ائستېرئك كى، سىنن فنگىرلەن ئۆزۈندىن اشىدك. چونكى بىزە بىلدىرنىلىش كى، بىر فىرقە يە ضىدە هە يىرده سۆز گەئىر». ^{۲۳}

پولوس اوچۇن بىر گون تعىين اتدىلر و بىر چوخ آدام اونون ياشادىغى اووه اونون يابىنا گىلدى. او دا تارىينىن پادشاھلىغىنى جىئى شىكىنلەدە اونلارا بىيان ادئب، سحردىن آخشاما قدر آچىقلادى و چالىشىرىدى كى، موسانىن شرىئىتىنەن و پېغمېرىلەن اونلارى عئسا حاقىندا قانع اتىشىن. ^{۲۴} بەضىلرى دىتلەن سۆزلىرە قانع اولدولار، لاکىن قالانلارى ائنانمادىلار. ^{۲۵} اونلار بىر بىشىرى ئىلە راضىلاشمايدىقدا، پولوسون بو سۆزۈندىن سونرا چىخىپ گەتىلەر.

يېخىلىسىن. لاکىن بىر چوخ زامان گۈزلەدئىن سونرا اونا ھېز بىر شى اولمادىغىنى گۈرئەن، فئىڭئىرلەنى دېشىدئىتىپ دىئلەر كى، او بىر آلالەدەرى. ^{۲۶} او بىئىن ياخىنلىغىنىدا املاك وار ائدى كى، پوبلىيسيوس آدلاتان جىزئەننىن بۇيوكونە عايدى ائدى. او بىزى قوناق قىبول ادئب اوچ گون بىزە نزاكتەلە ياخشى يېشىدى. ^{۲۷} پوبلىيسيوس آتاسى قىزىرىمادان و قانلى ائسەھەدان ناخوش ياتىرىدى. پولوس اونون يابىنا گتىدى و دوغا ادئب آللەنى اونون اوستونە قويدو و اونا شفا وردى. ^{۲۸} بۇ، باش ورندىن سونرا جىزئەدەن اولان آيرى ناخوشلار دا گانلىب صاغالدىلار. ^{۲۹} بىزە چوخ حؤرمەتلەر احتىرام گۈرسەتىلەر و دەنзە چىخىدىغىمېز واخت، احتىجاجىمېز اولان لوازماتى تداروک گۈرۈلەر.

پولوس روما چاتىر

۱۱ اوچ آيىن آخرىيندا قاباق سەمتىنە «جوزا»^{*} علامتى اولان اولان اىشكەندرىشەلى بىر گىمى ائلە كى، قىشى جىزئەدە كچىرتىمىتىدى، دەنзە چىخىدىق. ^{۱۲} سترائىكوسدا اىتېب، اورادا اوچ گون قالدىق. ^{۱۳} اورادان دەنзە چىخىپ رىگىيوما گىلدىك. بىر گون سونرا جىنوب يلى اسىدى و ائتكەنجى گونو پوتولىتىا يېشىدىك. ^{۱۴} اورادا بعضى قارداشلارا راست گىلدىك و بىزىن دعوت اتدىلەر كى، يىدى گون اونلارلا قالاق. و بىلە جە روما گىلدىك. ^{۱۵} اورادا كى قارداشلار بىزىم بارەمئزدە اشتىدئىكە، آپىيۇس بازارى و «اوچ مەمانخانا» دېتلەن پېرە قدر پېشوازىمىزىا گىلدىلەر. پولوس اونلارى گۈرنە تارىيَا شوکور ادئب اوركەنلىدى. ^{۱۶} روما گىرددىئىمىز واخت، پولوسا ائجاھە ورئىلە كى، اونون كىشىئىنى چىكىن عسگەرلە تك باشىنا قالسىن.

۱۱:۲۸ جوزا يادا «اڭىكى موجىسمە» فەلک بورجلەنىن اوچۇنچو بورجودور. بۇ بورج يونانىن اكىنچى آلالەلارىنىن علامتى ائدى. بۇ اكىنچى آلالەلارين آدى كى، گەمچىتلەر اونلارىن خوش شوقۇن اولدولقىلارىنى دوشۇنوردولەر.

اور کلرى ائله ده آنلاسینلار
و دۇنسونلار
* و من اونلارا شغا ورئم.»
۲۸ اىندى بىلەن كى، تارىينىن بو نىجاتى
قىرى يەھودئلرە گۈندەئىش و اونلار قولاق
آسا جاقلار.»
۲۹ پولوس بو سۆزلىرى دېئىندىن سۇنرا، يەھودئلر
آرا لارىندا چوخ دېتىشەرك آيرىلدىلار. ۳۰ پولوس
اىچارە اىدىئىسى اوەدە ئىككى ائل تمام قالدى و
يانيتا گلن ھر كسى قبول ادئرى ۳۱ و تارىينىن
پادشاھىلەغىنى وعظ ادئب، رب عئسا مسئح
حاقىندا بوتون جىسار تەلە مانعسىز تعلم ورئدى.

«موقىداس روح إشعيَا پىغمېرىن واسطەسى ائله
بىزئىم آتالار يەمىزىنە گۈزىل بۇ سۆز و ددى:
۲۶ بۇ خالقىن يانينا گت و دە:
دائم اشىدە جىكسىتىز،
لاكىن آنلاما ياجا قىسىز.
دائم باخا جا قىسىز،
لاكىن گۈرمە يە جىكسىتىز.
۲۷ چونكى بۇ خالقىن اورە يى بىركلە يېش،
قولاقلارى ائله ده چوخ آغىر اشىدەلر.
گۈزلىنى باغلابىيلار،
مبادا كى، گۈزلىرى ائله گۈرسونلار،
قولاقلارى ائله اشتىستىلر،

